

ปัญหาการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อประวิงการชำระหนี้ :
ศึกษากรณีลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

นางสาววรรณกมล ประเสริฐศรี

รายงานเอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EXPLOITATION OF (ENTERING INTO) REHABILITATION PLAN TO DELAY DEBT REPAYMENT:
THE STUDY OF THE DEBTORS OF THE EXPORT-IMPORT BANK OF THAILAND

Miss Warunkamon Prasertsri

An Individual Research Paper Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements

For the Degree of Master of Laws Program in Finance and Tax Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อเอกัตศึกษา	ปัญหาการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อประวิงการชำระหนี้ :
นิสิต	ศึกษากรณีลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย
สาขาวิชา	นางสาวอรุณกมล ประเสริฐศรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	นิติศาสตร์ สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร
	ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ

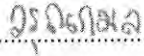
บทคัดย่อ

เอกัตศึกษานี้มุ่งศึกษาลักษณะพฤติการณ์ประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และปัจจัยที่มีผลต่อการประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาวิจัยพบว่าลูกหนี้บางรายของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย มีเจตนาประวิงเวลาโดยอาศัยประโยชน์จากสถานะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) นับแต่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาจนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ หรือลูกหนี้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ หรือคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ทำให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยต้องสูญเสียทรัพยากรทางด้านเวลาการทำงานของพนักงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายและค่าทนายความ โดยที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ไม่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้เหล่านี้แต่อย่างใด ซึ่งสรุปได้ว่าลูกหนี้ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในลักษณะประวิงเวลา ดังนี้ 1) กรณีที่ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการมากกว่า 2 ครั้ง 2) กรณีที่ลูกหนี้ยื่นคำร้องโดยไม่สุจริต 3) ลูกหนี้ไม่เข้าหลักเกณฑ์หรือไม่มีเหตุในการฟื้นฟูกิจการ 4) ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการระหว่างการไต่สวน

ผู้วิจัยจึงนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมโดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ลูกหนี้ที่มีเจตนาประวิงเวลาการชำระหนี้โดยอาศัยประโยชน์จากสถานะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อให้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ)

..... นิสิต
(นางสาวอรุณกมล ประเสริฐศรี)

Individual Study	EXPLOITATION OF (ENTERING INTO) REHABILITATION PLAN TO DELAY DEBT REPAYMENT: THE STUDY OF THE DEBTORS OF THE EXPORT-IMPORT BANK OF THAILAND
Researcher	Miss Warunkamon Prasertsri
Field of Study	Master of Laws Program in Finance and Tax Laws
Advisor	Professor Vicha Mahakun

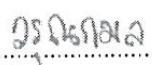
ABSTRACT

This individual study aims to study the debtors' behavior in delaying payments to enter into rehabilitation and related factor resulted in delaying payment by the debtors of the Export-Import Bank of Thailand ("Bank")

The results showed that some debtors of the Bank have the intention to delay debt repayment by exploiting the advantages of Automatic Stay from the date of the court's order accepting the rehabilitation petition for consideration up to the date of the court's order dismissing the rehabilitation petition or the debtor withdraws the rehabilitation petition or an order to cancel the rehabilitation. As a result, the Bank has to bear a burden of operating cost and legal service fees while the Bank has not received any payment from these debtors. In conclusion, the delay of payment apparently found where 1. the debtor has filed the rehabilitation petition more than 2 times 2) the petition has not been filed in good faith 3) the debtor does not meet the criteria or there is no reasonable cause to enter into rehabilitation 4) the debtor withdraw the rehabilitation petition during the inquiry.

Therefore, the certain provision is recommended to be prescribed in Bankruptcy Act B.E. 2483 against the debtors who have an intention to delay debt repayment by exploiting the advantage of the Automatic Stay to enter into the rehabilitation process.

 Advisor's Signature
 (Professor Vicha Mahakun)

 Student's Signature
 (Miss Warunkamon Prasertsri)

กิตติกรรมประกาศ

เอกัตศึกษานับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาเอกัตศึกษานับนี้ ท่านอาจารย์ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และวิธีวิจัยในแก่ผู้เขียน หากปราศจากความเมตตาและการช่วยเหลือจากท่านอาจารย์ ผู้เขียนคงไม่สามารถจัดทำเอกัตศึกษานับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ได้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ที่สามารถนำมาประมวลถ่ายทอดเป็นเอกัตศึกษานับนี้ รวมถึงกำลังใจและความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่หลักสูตรกฎหมายการเงินและภาษีอากรที่มีให้เสมอมา และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นสาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร ที่คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้กำลังใจ ช่วยเหลือกันเสมอมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัวและเพื่อนๆ ที่คอยเป็นกำลังใจตลอดจนสนับสนุนในการเรียนปริญญาโทที่สำเร็จลงได้ บุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับเอกัตศึกษานับนี้ที่ได้เอ่ยนามมาได้ทั้งหมด หากเอกัตศึกษานับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว และขออภัยไว้ ณ ที่นี้

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	5
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	6
บทที่ 2 ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย.....	8
2.1 ความเป็นมา วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง และความสำคัญต่อระบบการเงินของประเทศไทย.....	8
2.1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง.....	8
2.1.2 ความสำคัญต่อระบบการเงินของประเทศไทย.....	8
2.2 ข้อมูลที่สำคัญทางการเงินและคุณภาพสินทรัพย์สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs).....	11
2.2.1 ข้อมูลที่สำคัญทางการเงิน.....	11
2.2.2 คุณภาพสินทรัพย์สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs).....	13
บทที่ 3 หลักกฎหมายและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศไทย.....	18

3.1 แนวคิดและหลักการของการฟื้นฟูพิกิจการกับการดำเนินคดีล้มละลาย.....	18
3.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูพิกิจการ.....	20
3.3 การร้องขอฟื้นฟูพิกิจการของลูกหนี้.....	22
3.3.1 การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการ.....	22
3.3.2 คำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูพิกิจการ.....	24
3.3.3 กระบวนพิจารณาคดีฟื้นฟูพิกิจการ.....	26
3.3.4 ผลต่ออายุความ.....	29
3.4 แนวคิดการขอฟื้นฟูพิกิจการจะต้องกระทำโดยสุจริต.....	31
3.5 สภาพะพักการชำระหนี้.....	31
3.5.1 วัตถุประสงค์ของสภาพะพักการชำระหนี้.....	32
3.5.2 จุดเริ่มต้นการเกิดสภาพะพักการชำระหนี้.....	32
3.5.3 บุคคลที่กฎหมายคุ้มครอง.....	33
3.5.4 ผลของสภาพะพักการชำระหนี้.....	33
3.5.5 เขตอำนาจในการคุ้มครอง.....	34
3.5.6 ระยะเวลาบังคับของสภาพะพักการชำระหนี้.....	34
3.5.7 รายการและเงื่อนไขในการคุ้มครอง.....	37
3.5.8 การขอบรรเทาจากสภาพะพักการชำระหนี้.....	41
3.6 การสิ้นสุดคดีฟื้นฟูพิกิจการ.....	42
3.6.1 คำสั่งยกคำร้อง.....	42
3.6.2 การสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูพิกิจการ.....	43
3.6.3 การยกเลิกการฟื้นฟูพิกิจการ.....	44

3.6.4 คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด.....	46
3.6.5 คำสั่งจำหน่ายคดี.....	47
3.6.6 การดำเนินการภายหลังคดีฟื้นฟูพิกิจการสิ้นสุดลง.....	47
3.7 การพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในการฟื้นฟูพิกิจการ	47
บทที่ 4 หลักกฎหมายและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูพิกิจการในต่างประเทศ.....	50
4.1 กฎหมายฟื้นฟูพิกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	50
4.1.1 แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูพิกิจการ.....	50
4.1.2 กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการ.....	51
4.1.3 การพักบังคับชำระหนี้ในกฎหมายฟื้นฟูพิกิจการ.....	61
4.2 กฎหมายฟื้นฟูพิกิจการของประเทศไทย.....	69
4.2.1 แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูพิกิจการ.....	69
4.2.2 กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการ.....	70
4.2.3 การพักบังคับชำระหนี้ในกฎหมายฟื้นฟูพิกิจการ.....	81
บทที่ 5 วิเคราะห์ปัญหาการประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้โดยการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการ.....	91
5.1 ปัญหาการประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้โดยการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูพิกิจการ.....	91
5.1.1 ข้อมูลสถิติระยะเวลากระบวนการฟื้นฟูพิกิจการที่มีลักษณะประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย.....	91
5.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย.....	93
5.1.2.1 ปัจจัยด้านประเภทรูทกิจของลูกหนี้.....	93
5.1.2.2 ปัจจัยด้านขนาดธุรกิจของลูกหนี้.....	95

5.1.2.3 ปัจจัยเรื่องสาเหตุที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้.....	96
5.2 วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกรณีศึกษาการประวิงเวลาการชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย.....	98
5.2.1 ข้อเท็จจริงของการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้ไม่มีลักษณะประวิงเวลาการชำระหนี้.....	98
5.2.1.1 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท A.....	98
5.2.1.2 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท B.....	100
5.2.1.3 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท C.....	101
5.2.1.4 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท D.....	102
5.2.1.5 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท E.....	103
5.2.1.6 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท F.....	104
5.2.1.7 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท G.....	105
5.2.1.8 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท H.....	106
5.2.1.9 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท I.....	107
5.2.2 ข้อเท็จจริงของการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้ประวิงเวลาการชำระหนี้.....	108
5.2.2.1 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท ก.....	108
5.2.2.2 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท ข.....	111
5.2.2.3 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท ค.....	113
5.2.2.4 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท ง.....	115
5.2.2.5 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท จ.....	116
5.3 สรุปแนวทางเกี่ยวกับการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้ประวิงเวลาการชำระหนี้.....	118

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	121
6.1 บทสรุป.....	121
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	122
รายการอ้างอิง.....	125
ประวัติผู้เขียนเอกัตศึกษา.....	127

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 : การเพิ่มขึ้นของ Gross NPLs ทั้งระบบจำแนกตามกลุ่มสถาบันการเงิน.....	3
ตารางที่ 2 : ยอดคงค้างของเงินให้สินเชื่อโดยคุณภาพ (Gross NPLs) ได้แก่ เงินให้สินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย สงสัยจะสูญ และสูญ ตามเกณฑ์การจัดชั้นของธนาคารแห่งประเทศไทย.....	3
ตารางที่ 3 : จำนวน NPLs ของธสน.....	14

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 : ภาพรวมผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อของธสน.....	10
ภาพที่ 2 : ข้อมูลงบกำไรขาดทุนของ ธสน.....	11
ภาพที่ 3 : งบแสดงฐานะการเงินของธสน. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563.....	12
ภาพที่ 4 : แผนผังกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกค้า.....	22
ภาพที่ 5 : ข้อมูลคดีฟื้นฟูกิจการ แบ่งตามสถานะคดี.....	91
ภาพที่ 6 : คดีฟื้นฟูกิจการที่มีลักษณะประวิงการชำระหนี้ แบ่งตามลักษณะวิธีการ.....	92
ภาพที่ 7 : ข้อมูลคดีฟื้นฟูกิจการ แบ่งตามประเภทธุรกิจ.....	94
ภาพที่ 8 : เกณฑ์การจัดขนาดวิสาหกิจขนาดย่อม ขนาดกลาง และขนาดใหญ่.....	95
ภาพที่ 9 : ข้อมูลคดีฟื้นฟูกิจการ แบ่งตามขนาดธุรกิจของลูกค้า.....	95
ภาพที่ 10 : ข้อมูลคดีฟื้นฟูกิจการ แบ่งตามสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้.....	97

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาพรวมเศรษฐกิจโลกในปี 2563 หดตัวจากปี 2562 โดยหลายประเทศทั่วโลกเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 และออกมาตรการควบคุมการระบาดที่เข้มงวด ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหยุดชะงักในหลายภาคส่วน ทั้งการท่องเที่ยว การค้าระหว่างประเทศ และการใช้จ่ายภายในประเทศ แม้จะได้รับแรงสนับสนุนจากมาตรการเยียวยาและการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐ รวมทั้งนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายในหลายประเทศ จึงคาดว่าเศรษฐกิจโลกจะทยอยฟื้นตัวจากการบริโภคในประเทศและการส่งออกสินค้า แต่ยังคงติดตามความเสี่ยงจาก (1) การแพร่ระบาดของโควิด 19 ที่อาจกลับมารุนแรงและทำให้หลายประเทศต้องใช้มาตรการควบคุมการระบาดที่เข้มงวด (2) การกระจายและประสิทธิผลของวัคซีนโควิด 19 และ (3) ทิศทางนโยบายด้านต่างประเทศของสหรัฐฯ ภายหลังจากเลือกตั้งประธานาธิบดีคนใหม่ ซึ่งอาจกระทบต่อบรรยากาศการค้าโลก¹

สำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2563 หดตัวร้อยละ 6.1 จากปีก่อน โดยเป็นการหดตัวในอัตราที่สูงใกล้เคียงกับช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง เป็นผลจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 และมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด 19 ของภาครัฐ ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายภาคส่วนหยุดชะงัก โดยภาคการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบรุนแรงจากมาตรการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจึงหดตัวสูงในทุกสัญชาติ แม้ภาครัฐจะอนุญาตให้นักท่องเที่ยวประเภทพิเศษ (Special Tourists Visa: STV) เดินทางเข้าประเทศได้ตั้งแต่เดือนตุลาคม เป็นต้นมา ขณะเดียวกัน ภาคการส่งออกสินค้าหดตัวสูงขึ้นจากปีก่อนในหลายหมวดตามอุปสงค์ของประเทศคู่ค้าที่อ่อนแอลง อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าบางหมวด อาทิ หมวดอาหาร และถั่วมีอย่างทางการแพทย์ ยังขยายตัวได้ตามความต้องการที่เพิ่มขึ้นในช่วงที่การแพร่ระบาดของโควิด 19 มีอย่างต่อเนื่องในหลายประเทศ²

อุปสงค์ต่างประเทศที่หดตัวสูงส่งผลต่อเนื่องมายังอุปสงค์ในประเทศผ่านการจ้างงานและรายได้ของครัวเรือนที่ลดลงมาก ประกอบกับความเชื่อมั่นของครัวเรือนที่อ่อนแอ ส่งผลให้การบริโภคภาคเอกชนหดตัว แม้กำลังซื้อบางส่วนจะได้รับแรงพยุงจากเงินเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโควิด 19 และมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ อีกทั้ง ความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจยังได้รับผลกระทบจากแนวโน้มเศรษฐกิจที่มีความไม่

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2563, หน้า 1

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 1

แน่นอนสูง ผู้ประกอบการจึงชะลอการลงทุนออกไป ด้านตลาดแรงงานได้รับผลกระทบรุนแรงจากการแพร่ระบาดของของโควิด 19 สะท้อนจากทั้งอัตราการว่างงาน จำนวนผู้ขอรับสิทธิว่างงานและผู้ถูกเลิกจ้างในระบบประกันสังคมที่เพิ่มขึ้นมาก เช่นเดียวกับจำนวนสถานประกอบการและลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากการปิดกิจการชั่วคราวที่เพิ่มขึ้น ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ โดยเฉพาะ ที่เกี่ยวเนื่องกับภาคท่องเที่ยว ในขณะที่เสถียรภาพของภาคธุรกิจและครัวเรือนเปราะบางมากขึ้น โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หยุดชะงัก ส่งผลให้รายได้ของครัวเรือนลดลงมากและกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ ขณะที่หลายธุรกิจขาดสภาพคล่อง โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ที่มีสายป่านสั้น ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ในภาพรวมด้อยลง อย่างไรก็ตาม เสถียรภาพด้านต่างประเทศและเสถียรภาพระบบการเงินยังอยู่ในเกณฑ์ดี โดยระบบธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนเงินสำรอง และสภาพคล่องอยู่ในระดับสูง แต่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากเศรษฐกิจที่หดตัว โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการผัดผ่อนชำระหนี้ของภาคครัวเรือนและธุรกิจที่ขาดรายได้³

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ภาคธุรกิจจำนวนมากประสบปัญหาขาดสภาพคล่อง เงินกู้จากสถาบันการเงินไม่อาจประทับประคองให้ธุรกิจดำเนินกิจการต่อไปได้ และไม่สามารถชำระหนี้คืนให้แก่สถาบันการเงินได้ ส่งผลให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans : NPLs) และ ยอดคงค้างของเงินให้สินเชื่อโดยคุณภาพ (Gross NPLs) เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย แสดงให้เห็นจำนวน NPLs รายใหม่ที่เพิ่มขึ้นในหนึ่งไตรมาส เป็นจำนวนมาก (40,000 – 50,000 ราย) ในขณะที่ ยอดคงค้างของเงินให้สินเชื่อโดยคุณภาพ (Gross NPLs) มียอดคงค้างที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนี้

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1-2

ตารางที่ 1 : การเพิ่มขึ้นของ Gross NPLs ทั้งระบบจำแนกตามกลุ่มสถาบันการเงิน⁴

	Q2/2564 p	Q1/2564 p	Q4/2563 p	Q3/2563	Q2/2563	Q1/2563
1 การเพิ่มขึ้นของ Gross NPLs รวม	97,916	83,666	101,276	83,143	108,266	121,014
2 NPLs รายใหม่	46,574	44,219	53,930	47,485	57,904	64,793
3 ธ.พ.จดทะเบียนในประเทศไทย	46,499	44,217	53,619	47,370	54,233	64,793
4 สาขา ธ.พ. ดปท.	74	2	311	115	3,671	0
5 บริษัทเงินทุน 1/	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
6 NPLs ที่เคยปรับปรุงโครงสร้างหนี้	31,658	29,792	33,915	24,548	40,053	41,788
7 ธ.พ.จดทะเบียนในประเทศไทย	31,554	29,704	33,849	24,490	40,006	41,749
8 สาขา ธ.พ. ดปท.	104	88	67	58	48	39
9 บริษัทเงินทุน 1/	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
10 จากเหตุผลอื่น	19,684	9,655	13,431	11,111	10,309	14,434
11 ธ.พ.จดทะเบียนในประเทศไทย	19,627	9,652	13,404	11,038	10,270	14,358
12 สาขา ธ.พ. ดปท.	57	3	27	73	38	76
13 บริษัทเงินทุน 1/	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

ตารางที่ 2 : ยอดคงค้างของเงินให้สินเชื่อด้วยคุณภาพ (Gross NPLs) ได้แก่ เงินให้สินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย สงสัยจะสูญ และสูญ ตามเกณฑ์การจัดชั้นของธนาคารแห่งประเทศไทย⁵

สิ้นสุด ณ เวลา	ยอดคงค้าง NPLs	เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ
ธันวาคม 2560	425,579 ล้านบาท	-
ธันวาคม 2561	439,790 ล้านบาท	3.34
ธันวาคม 2562	460,961 ล้านบาท	4.81

จากข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า ณ เดือนธันวาคม 2561 มียอดคงค้าง NPLs 439,790 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 3.34 และ ณ เดือนธันวาคม 2562 มียอดคงค้าง NPLs 460,961 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 4.81 และในปี 2563 น่าจะเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลโดยส่งต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม ด้วยเหตุนี้ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่ง

⁴ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ข้อมูล Gross NPLs และ Net NPLs สินเชื่อแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องและค่าปรับจำแนกตามกลุ่มประเภทสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564. แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/ReportPage.aspx?reportID=432&language=th

⁵ เรื่องเดียวกัน

ประเทศไทย (“ธสน.”) ซึ่งเป็นธนาคารของรัฐ จึงมีหน้าที่ในการจัดการกับสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) เพื่อป้องกันไม่ให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไม่ได้รับความเสียหาย ซึ่งที่ผ่านมา ยอดสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2560 ถึงปี 2563 มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2560 มียอดคงค้าง NPLs จำนวน 3,285 ล้านบาท, ปี 2561 มียอดคงค้าง NPLs จำนวน 4,103 ล้านบาท, ปี 2562 มียอดคงค้าง NPLs จำนวน 5,606 ล้านบาท และ ปี 2563 ที่ผ่านมา มียอดคงค้าง NPLs จำนวน 5,153 ล้านบาท

การที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยมียอดสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) เพิ่มขึ้นทุกปี จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) เพื่อให้สินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) มีปริมาณลดลง โดยการปรับโครงสร้างหนี้กับลูกหนี้ที่มีสถานะเป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) อย่างไรก็ตาม ลูกหนี้บางรายก็ไม่สามารถปรับโครงสร้างหนี้ได้ด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง และลูกหนี้บางรายก็ไม่ให้ความร่วมมือในการปรับโครงสร้างหนี้ ดังนั้น ธนาคารจึงจำเป็นต้องดำเนินคดีทั้งคดีแพ่งกับลูกหนี้ ผู้จำนอง และผู้ค้ำประกัน รวมทั้งดำเนินการบังคับคดีจนกระทั่งการดำเนินคดีล้มละลาย แต่ในบางกรณีลูกหนี้บางรายก็เลือกที่จะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของตนเอง เพื่อรักษาความอยู่รอดของธุรกิจ โดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการทางกฎหมายที่ช่วยให้ลูกหนี้สามารถแก้ปัญหาทางการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกิจการ และเพื่อให้การดำเนินธุรกิจยังสามารถดำเนินต่อไปได้ โดยเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้เจรจากรับชำระหนี้ และ/หรือ ปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้หลายรายได้ในเวลาเดียวกัน และยังเป็นโอกาสให้ลูกหนี้ได้ปรับปรุงแผนธุรกิจของตนเพื่อให้กิจการสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย โดยลูกหนี้สามารถเข้าสู่กระบวนการล้มละลายได้โดยการยื่นคำร้องขอเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการอันเป็นวิธีการที่แก้ไขปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้สามารถกลับมาดำเนินธุรกิจได้อีกครั้งหนึ่งโดยปราศจากหนี้สิน เมื่อลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง และศาลมีคำสั่งรับคำขอฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายจากสถานะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 ทันที ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินธุรกิจของตนเองได้โดยปราศจากเหตุรบกวน กล่าวคือ ลูกหนี้จะไม่ถูกฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งหรือบังคับชำระหนี้ หรือบังคับจำนองทรัพย์สิน แต่ก็มีลูกหนี้บางรายอาศัยความคุ้มครองทางกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินของบรรดาเจ้าหนี้ อันเป็นการประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อเป็นการชะลอการดำเนินคดีทางแพ่ง หรือการบังคับคดีของเจ้าหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้จะได้ยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการให้สำเร็จ ส่งผลกระทบโดยตรงกับเจ้าหนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินซึ่งต้องแบก

รับภาระจากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans : NPLs) ที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลต่อภาพรวมของเศรษฐกิจภายในประเทศ

จากการสำรวจคดีฟ้องพินิจการของลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย จำนวน 14 ราย ประกอบไปด้วยลูกหนี้ที่มีลักษณะพยายามที่จะเข้าสู่กระบวนการพินิจการเพื่อประวิงเวลาการชำระหนี้ จำนวน 5 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 36 ซึ่งมีพฤติกรรมในลักษณะประวิงเวลาดังนี้ 1) ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอพินิจการมากกว่า 2 ครั้ง 2) ลูกหนี้ยื่นคำร้องโดยไม่สุจริต 3) ลูกหนี้ไม่เข้าหลักเกณฑ์หรือไม่มีเหตุในการพินิจการ 4) ลูกหนี้ถอนคำร้องระหว่างการไต่สวน จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้มีพฤติกรรมอาศัยความคุ้มครองทางกฎหมาย เพื่อให้หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินธนาคาร อันเป็นการประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อเป็นการชะลอการดำเนินคดีทางแพ่ง อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะดำเนินการพินิจการให้สำเร็จโดยมีระยะเวลาเฉลี่ยที่ธนาคารไม่ได้รับการชำระหนี้ตั้งแต่เริ่มมีการผิदनัดชำระหนี้เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปีกว่า ซึ่งทำให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะต้องเสียโอกาสในการใช้สิทธิติดตามการชำระหนี้จากลูกหนี้ดังกล่าว และต้องสูญเสียทรัพยากรทางด้านเวลาการทำงานของพนักงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายและค่าทนายความ

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาศึกษาพฤติการณ์การประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการพินิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยวิเคราะห์จากกรณีศึกษาของลูกหนี้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย และเสนอแนวทางในการป้องกันมิให้ลูกหนี้ประวิงเวลาการชำระหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการพินิจการเพื่อเป็นประโยชน์ต่อธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย รวมทั้งสถาบันการเงินอื่นที่ประสบปัญหาในลักษณะเดียวกันต่อไป

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

ลูกหนี้มีพฤติกรรมประวิงเวลาการชำระหนี้โดยการเข้าสู่กระบวนการพินิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 ทำให้เกิดความล่าช้าในการได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ดังนั้น จึงควรมีแนวทางในการป้องกันการประวิงเวลาการชำระหนี้เพื่อประโยชน์ต่อธนาคาร และพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมเพื่อป้องกันลักษณะและพฤติกรรมการประวิงเวลาชำระหนี้ของลูกหนี้ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483
- 1.3.2 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในต่างประเทศ
- 1.3.3 เพื่อศึกษาปัญหาและลักษณะพฤติการณ์การประวิงเวลาชำระหนี้ของลูกหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483
- 1.3.4 เพื่อศึกษาแนวทางในการป้องกันมิให้ลูกหนี้ประวิงเวลาการชำระหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

- 1.4.1 ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483
- 1.4.2 ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในต่างประเทศ
- 1.4.3 ศึกษาปัญหาและลักษณะพฤติการณ์การประวิงเวลาชำระหนี้ของลูกหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483
- 1.4.4 ศึกษาตัวอย่างกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย กรณีศึกษาลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

1.5 วิธีการศึกษาวิจัย

วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและรวบรวม ข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือ แนวคำพิพากษาศาลฎีกา วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงาน บทความทางวิชาการ งานวิจัย วารสารและข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง บทกฎหมาย ข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตลอดจนความเห็นของนักกฎหมายและรายงานการศึกษาวิจัยของหน่วยงานต่างๆ และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมา รวบรวมประมวลข้อมูลที่ได้ให้เป็นระบบก่อนที่จะวิเคราะห์เปรียบเทียบและหาข้อเสนอแนะที่เหมาะสม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

- 1.6.1 ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483
- 1.6.2 ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในต่างประเทศ

1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาและลักษณะพฤติการณ์การประวิงเวลาชำระหนี้ของลูกหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

1.6.4 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการป้องกันมิให้ลูกหนี้ประวิงเวลาชำระหนี้ในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

บทที่ 2

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

2.1 ความเป็นมา วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง และความสำคัญต่อระบบการเงินของประเทศไทย

2.1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (พ.ร.บ. ธสน.) พ.ศ. 2536 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน 2536 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประกอบธุรกิจอันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก การนำเข้าและการลงทุน ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาประเทศ ด้วยการให้สินเชื่อ การค้าประกัน การรับประกันความเสี่ยง หรือการให้บริการจำเป็นอื่นๆ ที่เอื้อต่อการดำเนินการ ตามวัตถุประสงค์⁶

นอกจากเงินทุนที่ได้รับจากกระทรวงการคลังเพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจในแต่ละช่วงเวลาแล้ว ธสน.เป็นองค์กรที่พึ่งพาตนเองด้านการเงินด้วยการระดมทุนทั้งในรูปแบบการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินทุก ประเภททั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการออกตราสารทางการเงินระยะสั้นและระยะยาวขายแก่ สถาบันการเงิน หน่วยงานภาครัฐ และประชาชนทั่วไป เพื่อนำมาใช้ในการให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออกและนักลงทุนไทย⁷

2.1.2 ความสำคัญต่อระบบการเงินของประเทศไทย

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ในฐานะสถาบันการเงินเฉพาะกิจของ รัฐที่มีภารกิจหลักในการสนับสนุนการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ รวมถึงเศรษฐกิจของไทยให้เติบโตบน แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นต้นทางที่สามารถส่งผ่านความยั่งยืนไปยัง ผู้ประกอบการไทย ภายใต้หลักการของธนาคารเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Banking) โดยสนับสนุนการดำเนิน ธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดี เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลระยะยาว ธสน.จึงพร้อมยืนหยัดเคียงข้างผู้ประกอบการไทยตั้งแต่ก้าวแรกบน เส้นทางของการเติบโตอย่างยั่งยืน⁸

⁶ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2563, หน้า 26.

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 26.

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

- ก้าวแรก...เสริมองค์ความรู้ ปูพื้นฐานครบวงจร ท่ามกลางโลกยุคใหม่ที่มีความไม่แน่นอน ผู้ประกอบการไทยจำเป็นต้องมีองค์ความรู้รอบด้านในการดำเนินธุรกิจ เพื่อเป็นทั้งเครื่องมือในการคว้าโอกาสใหม่ๆ ทางธุรกิจ และเป็นวัคซีนป้องกันยามเกิดวิกฤตการณ์ ตลอดจนเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้กิจการเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว โดย ธสน. ภายใต้การดำเนินการของศูนย์ความเป็นเลิศด้านการค้า (EXIM Excellence Academy : EXAC) พร้อมบ่มเพาะองค์ความรู้และทักษะสำคัญทางธุรกิจอย่างครบวงจร รวมไปถึงทักษะใหม่ ๆ ที่ขาดไม่ได้ในโลกยุค New Normal เช่น ความรู้ในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมากระดับธุรกิจ ทักษะการเจรจาธุรกิจระหว่างประเทศ ทักษะการขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ รวมถึงข้อมูลคู่ค้าในตลาดออนไลน์ มาตรฐานและกฎระเบียบใหม่ เกี่ยวกับสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมของประเทศคู่ค้า⁹

- ก้าวที่เติบโต ติดปีกผู้ประกอบการไทยสู่เวทีโลก ธสน. พร้อมสนับสนุนผู้ประกอบการไทยให้เติบโตบนเวทีโลกได้อย่างยั่งยืนในทุกมิติ ด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ตอบสนองรูปแบบการดำเนินธุรกิจในโลกยุคใหม่ รวมถึงการติดปีกให้ผู้ประกอบการไทยคว้าโอกาสทางธุรกิจ เช่น สินเชื่อเพื่อการลงทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ รวมถึงยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันบนเวทีโลก สินเชื่อเพื่อสนับสนุนกลไกการพัฒนาที่สะอาดเพื่อตอบโจทย์ธุรกิจยุคใหม่ที่ห่วงใยสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ธสน. มุ่งบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตรภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ (Ecosystem) ในการนำสินค้าไทยเข้าสู่แพลตฟอร์มดิจิทัลสำคัญของโลก¹⁰

- ก้าวอย่างมั่นคง คุ้มครองทุกความเสี่ยง ในโลกแห่งความผันผวนและคาดการณ์ได้ยาก ธสน. พร้อมเป็นเกราะคุ้มกันภัยและช่วยเพิ่มความมั่นใจในการดำเนินธุรกิจ ด้วยบริการป้องกันความเสี่ยงทุกมิติ เช่น ความเสี่ยงทางการค้า ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจน ธสน. พร้อมเป็นที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำในการจัดการความเสี่ยงซึ่งเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของธุรกิจยุคใหม่¹¹

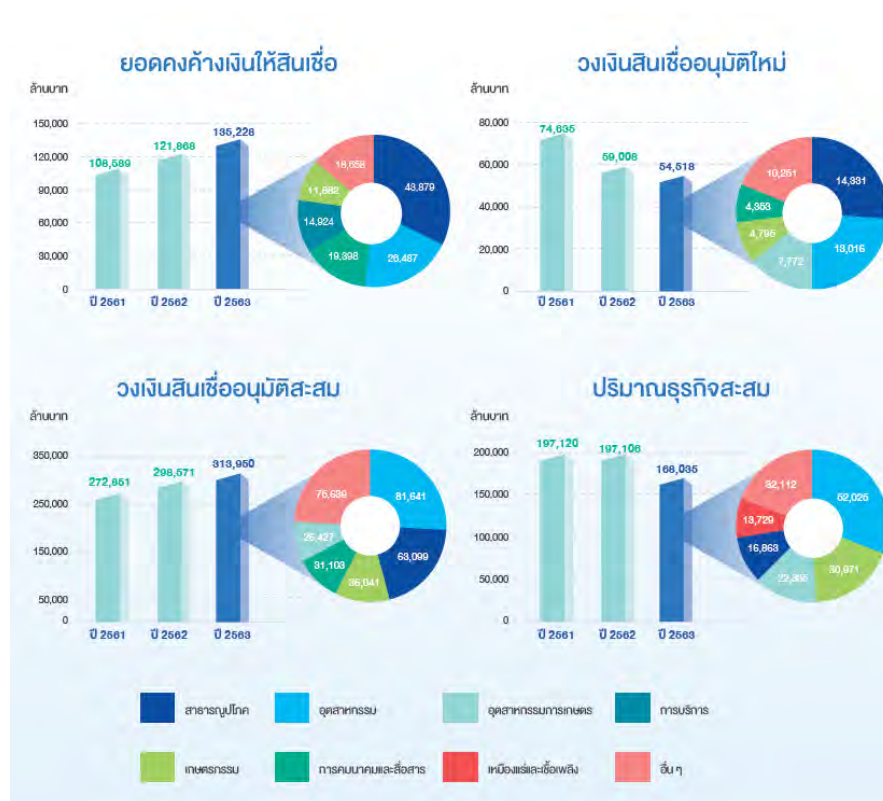
- บทเส้นทางแห่งความท้าทายของโลกในยุค New Normal ธสน. ในฐานะธนาคารเพื่อการพัฒนาของประเทศ แสดงเจตนารมณ์อย่างหนักแน่นที่จะเป็นภูมิคุ้มกันและฟันเฟืองสำคัญเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย ทั้งภาคธุรกิจ สังคม ชุมชน และประชาชน ให้เติบโตไปด้วยกันอย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป¹²

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

ภาพที่ 1 : ภาพรวมผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อของธสน.¹³

ภาพรวมของผลการดำเนินงานด้านสินเชื่อในปี 2563 ของธสน. มียอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ 135,228 ล้านบาท เพิ่มขึ้นสุทธิ 13,360 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.96 และมีการอนุมัติวงเงินสินเชื่อใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการและนักธุรกิจไทยในต่างประเทศรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 54,518 ล้านบาท ลดลง 4,490 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.61 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2562 โดยเป็นวงเงินสินเชื่อสะสมที่สนับสนุนการส่งออก การลงทุนเพื่อขยายกำลังการผลิต และการลงทุนในประเทศจำนวน 220,325 ล้านบาท และวงเงินสินเชื่อที่สนับสนุนการลงทุนไทยในต่างประเทศจำนวน 93,622 ล้านบาท¹⁴

สำหรับปริมาณธุรกิจสะสมที่ ธสน. สนับสนุนผู้ส่งออกและนักธุรกิจไทยในปี 2563 มีจำนวน 168,035 ล้านบาท ลดลง 29,071 ล้านบาท หรือร้อยละ 14.75 เมื่อเทียบกับปี 2562¹⁵

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 62

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 62

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 62

2.2 ข้อมูลที่สำคัญทางการเงินและคุณภาพสินทรัพย์สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

2.2.1 ข้อมูลที่สำคัญทางการเงิน

ภาพรวมผลประกอบการทางการเงินในปี 2563 ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นจากเงินให้สินเชื่อที่ขยายตัวต่อเนื่อง มีกำไรจากการดำเนินงานแต่จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก ทำให้ ธสน. มีการสำรองค่าเผื่อขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในระดับที่สูง ส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรลดลง อย่างไรก็ตาม ธสน. ยังคงมีเงินกองทุนในระดับที่เพียงพอและสามารถรองรับการขยายธุรกิจในอนาคตโดยปี 2563 ธสน. ใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 (Thai Financial Reporting Standards 9 : TFRS 9)¹⁶

รายการ	2563	2562	เปลี่ยนแปลง	
			เพิ่ม (ลบ)	ร้อยละ
รายได้ดอกเบี้ย	4,944	5,637	(693)	(12.29)
หัก ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	1,649	2,142	(493)	(23.02)
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	3,295	3,495	(200)	(5.72)
รายได้ที่มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย	449	581	(132)	(22.72)
หัก ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่น ๆ	1,848	1,754	94	5.36
หัก หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุนจากการด้อยค่า	-	1,815	-	-
ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	3,236	-	-	-
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	(1,340)	507	(1,847)	(364.30)

ภาพที่ 2 : ข้อมูลงบกำไรขาดทุนของ ธสน.¹⁷

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 72

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 72

ในปี 2563 ธสน. มีรายได้ดอกเบี้ยสุทธิลดลง 200 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.72 จากปี 2562 และรายได้ที่ไม่มีดอกเบี้ยลดลง 132 ล้านบาท หรือร้อยละ 22.72 ขณะที่ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานอื่น ๆ เพิ่มขึ้น 94 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.36 และผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจำนวน 3,236 ล้านบาท ส่งผลให้ ธสน. ขาดทุนสุทธิ 1,340 ล้านบาท ลดลง 1,847 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 364.30 เมื่อเทียบกับปี 2562 ที่มีกำไรสุทธิ 507 ล้านบาท¹⁸

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2563	2562	เปลี่ยนแปลง	
			เพิ่ม (ลบ)	ร้อยละ
สินทรัพย์รวม	139,789	118,847	20,942	17.62
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	8,248	2,973	5,275	177.43
เงินลงทุนสุทธิ	5,099	2,493	2,606	104.53
เงินให้สินเชื่อ	135,139*	121,868	13,271	10.89
ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	-	11,045	-	-
ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น	11,977	-	-	-
ค่าเผื่อการปรับมูลค่าจากการปรับโครงสร้างหนี้	-	126	-	-
ทรัพย์สินรอการขายสุทธิ	274	311	(37)	(11.90)
สินทรัพย์อื่น ๆ	3,006	2,373	633	26.67
หนี้สินรวม	119,876	97,422	22,454	23.05
เงินรับฝาก	44,391	32,813	11,578	35.28
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	20,043	19,637	406	2.07
ตราสารหนี้ที่ออกและเงินกู้ยืม	52,159	42,305	9,854	23.29
หนี้สินอื่น ๆ	3,283	2,667	616	23.10
ส่วนของผู้ถือหุ้น	19,913	21,425	(1,512)	(7.06)

หมายเหตุ : * เงินให้สินเชื่อ ประกอบด้วยเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ตามรัฐธรรมนูญ และปรับมูลค่าตามเงื่อนไขสัญญาที่เปลี่ยนแปลงใหม่

ภาพที่ 3 : งบแสดงฐานะการเงินของธสน. ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563¹⁹

สินทรัพย์²⁰ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ธสน. มีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 139,789 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 20,942 ล้านบาท หรือร้อยละ 17.62 เมื่อเทียบกับณสิ้นปี 2562 ที่มีสินทรัพย์ 118,847 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 72

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 73

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 73

- สินเชื่อ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ธสน. มีเงินให้สินเชื่อคงค้างจำนวน 135,228 ล้านบาท เพิ่มขึ้นสุทธิ 13,360 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.96 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2562 ที่จำนวน 121,868 ล้านบาท ทั้งนี้ เงินให้สินเชื่อส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อในกลุ่มสาธารณูปโภค สินค้าอุตสาหกรรม และการคมนาคมและสื่อสาร

- สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-performing Loans : NPLs) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ธสน. มี NPLs จำนวน 5,153 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.81 ของเงินให้สินเชื่อ โดยในปี 2563 มี NPLs เพิ่มขึ้น 2,378 ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากลูกหนี้ที่อยู่ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ธสน. สามารถแก้ไข NPLs ให้ลดลงได้ 2,831 ล้านบาท จึงส่งผลให้ NPLs ลดลงสุทธิ 453 ล้านบาท จาก ณ สิ้นปี 2562 ที่จำนวน 5,606 ล้านบาท

- ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ธสน.มีค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจำนวน 11,977 ล้านบาท หรือร้อยละ 232.44 ของ NPLs

- ทรัพย์สินรอการขายสุทธิ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ธสน. มีทรัพย์สินรอการขายสุทธิจำนวน 274 ล้านบาท ลดลงจากสิ้นปี 2562 จำนวน 37 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.90

หนี้สิน²¹ ธสน. มีหนี้สินรวมทั้งสิ้น จำนวน 119,876 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 22,454 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.05 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2562 ที่มีหนี้สิน จำนวน 97,422 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากเพิ่มขึ้น 11,578 ล้านบาท หรือร้อยละ 35.28 ตราสารหนี้ที่ออกและเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้น 9,854 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.29 และหนี้สินอื่นเพิ่มขึ้น 616 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.10

ส่วนของผู้ถือหุ้น²² ธสน. มีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 19,913 ล้านบาท ลดลง 1,512 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.06 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2562 ที่มีจำนวน 21,425 ล้านบาท โดยในปี 2563 มีทุนสำรองตามกฎหมายเพิ่มขึ้น 254 ล้านบาท และมีเงินนำส่งรายได้แผ่นดินงวดสุดท้ายที่จัดสรรจากการสุทธิประจำปี 2562 จำนวน 50 ล้านบาท

2.2.2 คุณภาพสินทรัพย์สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs)

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) มียอดสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) ดังนี้

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 74

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 74

ตารางที่ 3 : จำนวน NPLs ของธสน.

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ยอดคงค้าง NPLs	เพิ่ม/ลด จากปีก่อนหน้า (ร้อยละ)	อัตราส่วน NPLs ต่อ สินเชื่อบริการ (ร้อยละ)
2554	3,340	-	5.1
2555	2,812	-15.81	4.2
2556	2,942	4.62	4.4
2557	4,086	38.89	5.6
2558	3,993	-2.28	5.4
2559	2,970	-25.62	3.6
2560	3,285	10.61	3.6
2561	4,103	24.90	3.8
2562	5,606	36.63	4.6
2563	5,153	-8.08	3.81

ปี 2555 จำนวนยอดคงค้าง NPLs ของ ธสน. มีจำนวนลดลงจากปี 2554 ²³และเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2556 โดยมียอดคงค้าง NPLs จำนวน 2,942 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 940 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.62 สาเหตุหลักเกิดจากการเป็น NPLs ของลูกหนี้รายใหญ่ในอุตสาหกรรมการเกษตรเพียงรายเดียว อย่างไรก็ตาม ในระหว่างปีสามารถแก้ไข NPLs ลดลงได้ 810 ล้านบาท ส่งผลให้มี NPLs เพิ่มขึ้นสุทธิ 130 ล้านบาท จากปี 2555²⁴

²³ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2555 [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564 แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2555.aspx>

²⁴ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2556 [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564 แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2556.aspx>

ปี 2557 มียอดคงค้าง NPLs 4,086 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2556 จำนวน 1,144 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.89 สาเหตุหลักเกิดจากการเป็น NPLs ของลูกหนี้รายใหญ่ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่และเชื้อเพลิงในเดือนธันวาคม 2557²⁵

ปี 2558 มียอดคงค้าง NPLs จำนวน 3,993 ล้านบาท มี NPLs เพิ่มขึ้น 1,009 ล้านบาท จากลูกหนี้ที่อยู่ในอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ในระหว่างปีสามารถแก้ไข NPLs ลดลงได้ 1,102 ล้านบาท โดยการติดตามลูกหนี้ให้มาชำระคืนและจากการขายลูกหนี้ NPLs รายใหญ่ในอุตสาหกรรมบริการในเดือนธันวาคม ส่งผลให้มี NPLs ลดลงสุทธิ 93 ล้านบาท²⁶

ปี 2559 มียอดคงค้าง NPLs จำนวน 2,970 ล้านบาท ลดลงจากปี 2558 จำนวน 1,023 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.62 เนื่องจากในระหว่างปีสามารถลดหนี้ NPLs ได้ จำนวน 1,386 ล้านบาท โดยการติดตามลูกหนี้ NPLs รายใหญ่ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่และเชื้อเพลิงและสินค้าอุตสาหกรรมให้ชำระคืน ส่งผลให้ NPLs ลดลงสุทธิ 1,023 ล้านบาท²⁷

ปี 2560 มียอดคงค้าง NPLs จำนวน 3,285 ล้านบาท ในระหว่างปีมี NPLs เพิ่มขึ้น 593 ล้านบาท จากลูกหนี้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่และเชื้อเพลิง อย่างไรก็ตาม ระหว่างปีสามารถแก้ไข NPLs ลดลง จำนวน 279 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นการปรับโครงสร้างหนี้ NPLs จากลูกหนี้กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรกรรม ซึ่งส่งผลให้ NPLs เพิ่มขึ้นสุทธิ 315 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.61²⁸

ปี 2561 มียอดคงค้าง NPLs 4,103 ล้านบาท มี NPLs เพิ่มขึ้นระหว่างปี 1,088 ล้านบาท จากลูกหนี้กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าการเกษตร อย่างไรก็ตาม ในระหว่างปีสามารถแก้ไข NPLs ให้ลดลงได้ 269 ล้านบาท โดยการปรับโครงสร้างหนี้ NPLs ลูกหนี้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมการคมนาคมและการสื่อสาร ซึ่งส่งผลให้ NPLs เพิ่มขึ้นสุทธิ 818 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 24.90²⁹

²⁵ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2557 [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564 แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2557.aspx>

²⁶ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2558 [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564 แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2558.aspx>

²⁷ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2559 [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564 แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2559.aspx>

²⁸ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2560 [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564 แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2560.aspx>

²⁹ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2561 [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564 แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/aaa.aspx>

ปี 2562 มียอดคงค้าง NPLs 5,606 ล้านบาท โดยในปี 2562 มี NPLs เพิ่มขึ้น 1,776 ล้านบาท จากลูกหนี้ที่อยู่ในกลุ่มสินค้าเกษตรกรรม อย่างไรก็ตาม ในระหว่างปีสามารถแก้ไขโดยการปรับโครงสร้างหนี้ NPLs ลดลงได้ 274 ล้านบาท ซึ่งส่งผลให้ NPLs เพิ่มขึ้นสุทธิ 1,503 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 36.63³⁰

ปี 2563 มียอดคงค้าง NPLs จำนวน 5,153 ล้านบาท โดยในปี 2563 มี NPLs เพิ่มขึ้น 2,378 ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากลูกหนี้ที่อยู่ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ธสน. สามารถแก้ไข NPLs ให้ลดลงได้ 2,831 ล้านบาท จึงส่งผลให้ NPLs ลดลงสุทธิ 453 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 8.08³¹

การที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยมียอดสินเชื่อต่อคุณภาพ (NPLs) เพิ่มขึ้นทุกปีจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการสินเชื่อต่อคุณภาพ (NPLs) เพื่อให้สินเชื่อต่อคุณภาพ (NPLs) มีปริมาณลดลง โดยการปรับโครงสร้างหนี้กับลูกหนี้ที่มีสถานะเป็นสินเชื่อต่อคุณภาพ (NPLs) อย่างไรก็ตาม ลูกหนี้บางรายก็ไม่สามารถปรับโครงสร้างหนี้ได้ด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง และลูกหนี้บางรายก็ไม่ให้ความร่วมมือในการปรับโครงสร้างหนี้ ดังนั้น ธนาคารจึงจำเป็นต้องดำเนินคดีทั้งคดีแพ่งกับลูกหนี้ ผู้จำนอง และผู้ค้ำประกัน รวมทั้งดำเนินการบังคับคดีจนกระทั่งการดำเนินคดีล้มละลาย แต่ในบางกรณีลูกหนี้บางรายก็เลือกที่จะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของตนเองเพื่อรักษาความอยู่รอดของธุรกิจ โดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการทางกฎหมายที่ช่วยให้ลูกหนี้สามารถแก้ไขปัญหาทางการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกิจการ และเพื่อให้การดำเนินธุรกิจยังสามารถดำเนินต่อไปได้ โดยเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้เจรจากรับชำระหนี้ และ/หรือ ปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้หลายรายได้ในเวลาเดียวกัน และยังเป็นโอกาสให้ลูกหนี้ได้ปรับปรุงแผนธุรกิจของตนเพื่อให้กิจการสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย โดยลูกหนี้สามารถเข้าสู่กระบวนการล้มละลายได้โดยการยื่นคำร้องขอเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการอันเป็นวิธีการที่แก้ไขปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้สามารถกลับมาดำเนินธุรกิจได้อีกครั้งหนึ่งโดยปราศจากหนี้สิน เมื่อลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง และศาลมีคำสั่งรับคำขอฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายจากสถานะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 ทันที ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินธุรกิจของตนเองได้โดยปราศจากเหตุรบกวน กล่าวคือ ลูกหนี้จะไม่ถูกฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งหรือบังคับชำระหนี้ หรือบังคับจำนองทรัพย์สิน แต่ก็มีลูกหนี้บางรายอาศัยความคุ้มครองทางกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินของบรรดาเจ้าหนี้

³⁰ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2562 [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564 แหล่งที่มา https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/Annual_Report_2019.aspx

³¹ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2563 [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564 แหล่งที่มา https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/Annual_Report_2019.aspx

อันเป็นการประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อเป็นการชะลอการดำเนินคดีทางแพ่ง หรือการบังคับคดีของเจ้าหนี้ เพื่อที่ลูกหนี้จะได้ยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการให้สำเร็จ ส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับเจ้าหนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินซึ่งต้องแบกรับภาระจากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans : NPLs) ที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของเศรษฐกิจภายในประเทศ

บทที่ 3

หลักกฎหมายและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในประเทศไทย

3.1 แนวคิดและหลักการของการฟื้นฟูกิจการกับการดำเนินคดีล้มละลาย

กฎหมายล้มละลายมีแนวคิดและหลักการเพื่อมุ่งที่จะแก้ไขปัญหากรณีที่ถูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ โดยการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้มาจัดสรรและแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้เป็นการช่วยเหลือลูกหนี้รายหนึ่งรายใดโดยเฉพาะ และเป็นการจำกัดการดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจอันส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ดังนั้น กฎหมายล้มละลายจึงมีสถานะเป็นกฎหมายเพื่อบังคับชำระหนี้

ส่วนการฟื้นฟูกิจการมีแนวคิดและหลักการในการปรับโครงสร้างหนี้ และช่วยเหลือกิจการที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินให้สามารถฟื้นตัวเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ และเป็นการให้โอกาสลูกหนี้ในการปรับปรุงฐานะทางการเงินของตนเองให้ดีขึ้น โดยการฟื้นฟูกิจการต้องมีช่องทางและศักยภาพในการดำเนินกิจการที่ดีต่อไปได้ในอนาคต ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการย่อมดีกว่าปล่อยให้กิจการให้ล้มละลายหรือเลิกกิจการ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมได้

อย่างไรก็ตามกฎหมายล้มละลายในส่วนของกระบวนการฟื้นฟูกิจการได้รับพัฒนาการมาจากพื้นฐานของกฎหมายล้มละลายจึงมีหลักการในเรื่องการสืบหาสาเหตุที่ทำให้ลูกหนี้ประสบปัญหาสถานะหนี้สินล้นพ้นตัว เป็นการวางมาตรการป้องกันปัญหาการขาดสภาพคล่องหรือการล้มละลายของกิจการต่างๆ โดยการค้นหาสาเหตุของปัญหาได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว รวมทั้งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการไปในทางที่ไม่ชอบ โดยมุ่งหวังใช้การฟื้นฟูกิจการเพื่อชะลอการบังคับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ หรือเพื่อใช้ต่อรองหนี้สินกับเจ้าหนี้³²

ความแตกต่างระหว่างคดีฟื้นฟูกิจการและคดีล้มละลาย³³ แบ่งออกได้ดังนี้

1. คดีฟื้นฟูกิจการเริ่มต้นด้วยการยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/2 วรรคหนึ่ง แม้ว่าการคัดค้านก็ยังคงถือว่าเป็นการดำเนินคดีที่เริ่มมาจากคำร้องขอไม่ใช้การฟ้อง โดยบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำร้องเป็นไปตามมาตรา 90/4 วรรคหนึ่งและวรรคสอง และรายละเอียดในการยื่นคำร้องปรากฏตามมาตรา 90/6 ดังนั้น การฟื้นฟูกิจการจึงมิได้เริ่มต้นด้วยการโต้แย้งคัดค้านผู้ใดแต่เป็นเรื่องที่้องการให้ลูกหนี้ได้รับโอกาสในการฟื้นฟูกิจการไม่ว่าจะเป็นการเริ่มต้นจากลูกหนี้เองหรือเจ้าหนี้ก็ตาม แต่สำหรับคดีล้มละลายเริ่มต้นด้วยการฟ้องร้องบังคับให้

³² ญัฐสุดา อรอินทร์, ปัญหาการฟื้นฟูกิจการภายใต้พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 กรณีศึกษาหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ, หน้า 13-14

³³ วิชา มหาคุณ, คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย เรื่อง กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2559), หน้า 34 - 36

ล้มละลาย ตามมาตรา 9 หรือมาตรา 10 อันเป็นเรื่องล้มละลายด้วยความไม่สมัครใจ การยื่นคำร้องขอจะมีกรณีเดียวคือ กรณีที่นิติบุคคลที่มีผู้ชำระบัญชี ร้องขอให้นิติบุคคลล้มละลายได้ซึ่งถือว่าเป็นการล้มละลายด้วยความสมัครใจ ตามมาตรา 88

2. คดีฟื้นฟูกิจการลูกหนี้จะได้รับความคุ้มครองให้อยู่ในสถานะพักการชำระหนี้ตามมาตรา 90/12 เมื่อศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/12 โดยห้ามมิให้เจ้าหนี้และลูกหนี้กระทำการใด ๆ ส่วนคดีล้มละลายลูกหนี้จะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด โดยหลักเรื่องสถานะพักการชำระหนี้หรือหลักที่ไม่ให้บุคคลใด ๆ มาฟ้องลูกหนี้ได้นั้นเป็นหลักสำคัญของคดีล้มละลาย เพื่อไม่ให้ลูกหนี้ต้องมีปัญหาในการต่อสู้คดี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะเป็นผู้พิจารณาว่าเจ้าหนี้แต่ละรายจะได้รับหรือไม่อย่างไร ดังนั้น สถานะพักการชำระหนี้ในคดีล้มละลายจึงมุ่งที่จะให้เจ้าหนี้ทั้งหลายมาขอรับชำระหนี้เท่านั้นและมีให้ไปฟ้องร้องยังศาลอื่นหรือฟ้องเป็นคดีอื่น ถ้าเป็นหนี้ที่อาจขอรับชำระได้ย่อมต้องเข้ามาสู่คดีล้มละลายเพียงอย่างเดียว

แต่วัตถุประสงค์ของคดีฟื้นฟูกิจการแตกต่างออกไป กล่าวคือสถานะพักการชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการเพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินกิจการธุรกิจของตนต่อไปได้ในระหว่างที่มีการฟื้นฟูกิจการจึงกว้างขวางกว่าคดีล้มละลาย ส่วนเรื่องการขอรับชำระหนี้เป็นเพียงผลประการหนึ่งว่าเจ้าหนี้ต้องมายื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น เรื่องการขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ จึงมีความสำคัญน้อยกว่าเรื่องของการบริหารกิจการลูกหนี้ที่จะต้องดำเนินต่อไปโดยไม่ถูกรบกวนจากการฟ้องร้อง หรือการบังคับคดีของเจ้าหนี้อื่น ๆ ทั้งหมด สถานะพักการชำระหนี้ตามมาตรา 90/12 จึงต้องมองกว้างกว่าในกรณีของการหยุดอยู่ในคดีล้มละลายตามมาตรา 27 ซึ่งหากจะมีการแก้ไขต้องขออนุญาตศาลตามมาตรา 90/13 และมาตรา 90/14

3. บุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณาคดีฟื้นฟูกิจการประกอบด้วยคู่ความ ศาล และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เช่นเดียวกับคดีล้มละลายแล้ว และยังเพิ่มบทบาทของผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน ผู้บริหารชั่วคราว ผู้บริหารแผนชั่วคราว และผู้บริหารของลูกหนี้จึงมีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการฟื้นฟูกิจการยิ่งกว่าในคดีล้มละลาย ส่วนคดีล้มละลายเป็นกระบวนการพิจารณาคดี ระหว่างคู่ความ ศาล และเจ้าพนักงานพิทักษ์ ทรัพย์เท่านั้น

4. คดีฟื้นฟูกิจการไม่มีการเก็บรวบรวมทรัพย์สิน ไม่มีการจัดการกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งแตกต่างจากคดีล้มละลายที่กำหนดให้มีกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามมาตรา 119 และทรัพย์สินของลูกหนี้ที่อยู่ในข่ายกเว้นในมาตรา 109 (1) กฎหมายจะกันทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้เป็นทรัพย์สินของลูกหนี้โดยเฉพาะ นอกนั้นเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ลูกหนี้หมดอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของตนเองตามมาตรา 24 แต่สำหรับกรณี

การฟื้นฟูกิจการนั้น ลูกหนี้ยังคงมีอำนาจในการจัดการกิจการทรัพย์สินของตัวเองได้อยู่ ภายใต้การจัดการของผู้ทำแผน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงมิได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

5. คดีฟื้นฟูกิจการต้องมีการจัดกลุ่มเจ้าหนี้ตามมาตรา 90/52 ทวิ ส่วนคดีล้มละลายไม่มีการจัดกลุ่มเจ้าหนี้แต่อย่างใด เจ้าหนี้ที่อยู่ในลำดับบุริมสิทธิเดียวกันมีความเสมอภาคทั่วหน้ากันในการได้รับชำระหนี้ส่วนแบ่งจากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ คดีฟื้นฟูกิจการนั้นความเท่าเทียมมีเฉพาะในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งหากเจ้าหนี้อยู่ต่างกลุ่มก็อาจจะได้รับชำระหนี้ไม่เท่ากัน นอกจากนี้การจัดกลุ่มยังมีผลต่อการพิจารณาแผนด้วย

6. คดีฟื้นฟูกิจการนอกจากมีแบ่งมติดอกเป็นมติธรรมดา และมติพิเศษ เช่นเดียวกับคดีล้มละลายแล้ว แต่วิธีการนับจำนวนหนี้ก็ยังแตกต่างกันในเรื่องของมติพิเศษ เช่น มติยอมรับแผน และแผนที่มีการแก้ไขแผนรวมทั้งการเลือกผู้บริหารแผนคนใหม่ต้องเป็นไปตามมาตรา 90/56 ซึ่งเป็นมติพิเศษของเจ้าหนี้ทั้งหมดหรือแต่ละกลุ่มก็ได้ แต่รวมแล้วต้องได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนหนี้ นอกจากนี้ยังมีมติตามมาตรา 90/17 วรรคสอง, มาตรา 90/22 และมาตรา 90/23 ซึ่งหากเรื่องใดมิได้บัญญัติไว้การลงมติย่อมต้องใช้มติธรรมดาตามมาตรา 6

7. คดีฟื้นฟูกิจการมีการกำหนดถึงสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันเอาไว้ แม้ว่าจะมีสิทธิเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันโดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้ตามมาตรา 90/28 ซึ่งก็มีความแตกต่างกับเจ้าหนี้มีประกันในคดีล้มละลายที่สามารถจะบังคับชำระหนี้เอาแก่หลักประกันได้เพราะไม่ต้องด้วยข้อห้าม แต่เจ้าหนี้มีประกันในคดีฟื้นฟูกิจการต้องห้ามตามมาตรา 90/12 (6) เพราะอยู่ในเกณฑ์ของสภาวะพักการชำระหนี้

3.2 แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

การที่บริษัทจำกัดหรือมหาชนจำกัดหรือนิติบุคคลอื่น ๆ เป็นองค์กรหลักในการดำเนินธุรกิจของประเทศ ประสบภาวะวิกฤติทางการเงินหรือขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว หากให้บริษัทหรือนิติบุคคลดังกล่าว นั้น ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลาย ก็อาจจะเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นว่าบริษัทดังกล่าวอาจจะต้องยุติการดำเนินกิจการในไม่ช้า ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ แก่ประเทศมากมาย เช่น มีการเลิกจ้างลูกจ้างของบริษัทเหล่านั้น ทำให้กิจการที่ดำเนินการต่อไป ต้องหยุดกิจการและสิ้นสุดลง ทำให้ต้องสูญเสียมูลค่าของธุรกิจที่ต้องดำเนินการต่อไป เป็นจำนวนมาก แต่ถ้าเราสามารถที่จะแก้ไขปัญหาวิกฤติทางการเงินให้แก่บริษัทดังกล่าว โดยการปรับโครงสร้างองค์กรของบริษัท หรือปรับสภาพโครงสร้างหนี้ของบริษัทใหม่ ทำให้บริษัทสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ เช่นทำการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไป หรือทำการลดหนี้สินให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสม หรือเลิกจ้างคนงานที่เกินความจำเป็นเพื่อลดค่าใช้จ่าย เพื่อให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจเพื่อชำระหนี้ต่อไปได้ การดำเนิน

ดังกล่าว เรียกว่า การฟื้นฟูกิจการของบริษัท (reorganization) ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์แก่ลูกหนี้ บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายและสังคมโดยรวมมากกว่าที่บริษัทเหล่านั้นล้มละลาย (bankruptcy)³⁴

กฎหมายฟื้นฟูกิจการมีแนวคิดพื้นฐานและจุดมุ่งหมายที่จะให้ลูกหนี้ซึ่งสุจริตได้มีโอกาสในการที่จะเริ่มต้นกิจการใหม่ และให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรม³⁵

ดังนั้น การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาทางออกไม่ให้ลูกหนี้ต้องล้มละลาย หรือเพื่อรักษาธุรกิจให้กิจการของลูกหนี้ดำเนินการต่อไปได้ และเพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับการชำระหนี้อย่างเท่าเทียมกัน การฟื้นฟูกิจการจึงเป็นกระบวนการที่กระทำขึ้นเพื่อประโยชน์แก่ลูกหนี้ และเจ้าหนี้ทั้งหลาย

ในการฟื้นฟูกิจการเริ่มต้นจากการที่ลูกหนี้มีทรัพย์สินไม่พอกับหนี้สิน (มีหนี้สินล้นพ้นตัว) เป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียว หรือหลายคนรวมกันไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ไม่ว่าหนี้นั้นถึงกำหนดชำระแล้วหรือไม่ก็ตาม และกิจการของลูกหนี้นั้นมีเหตุอันควรให้ฟื้นฟูกิจการ และมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้ แม้ลูกหนี้อยู่ระหว่างถูกฟ้องล้มละลายก็สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ถ้ายังไม่ถูกศาลพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และเพียงแค่ว่าลูกหนี้ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราวแต่มีเหตุและช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้ ก็ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ โดยไม่ต้องรอให้ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวเสียก่อน เมื่อกิจการของลูกหนี้เข้าหลักเกณฑ์ในการร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว

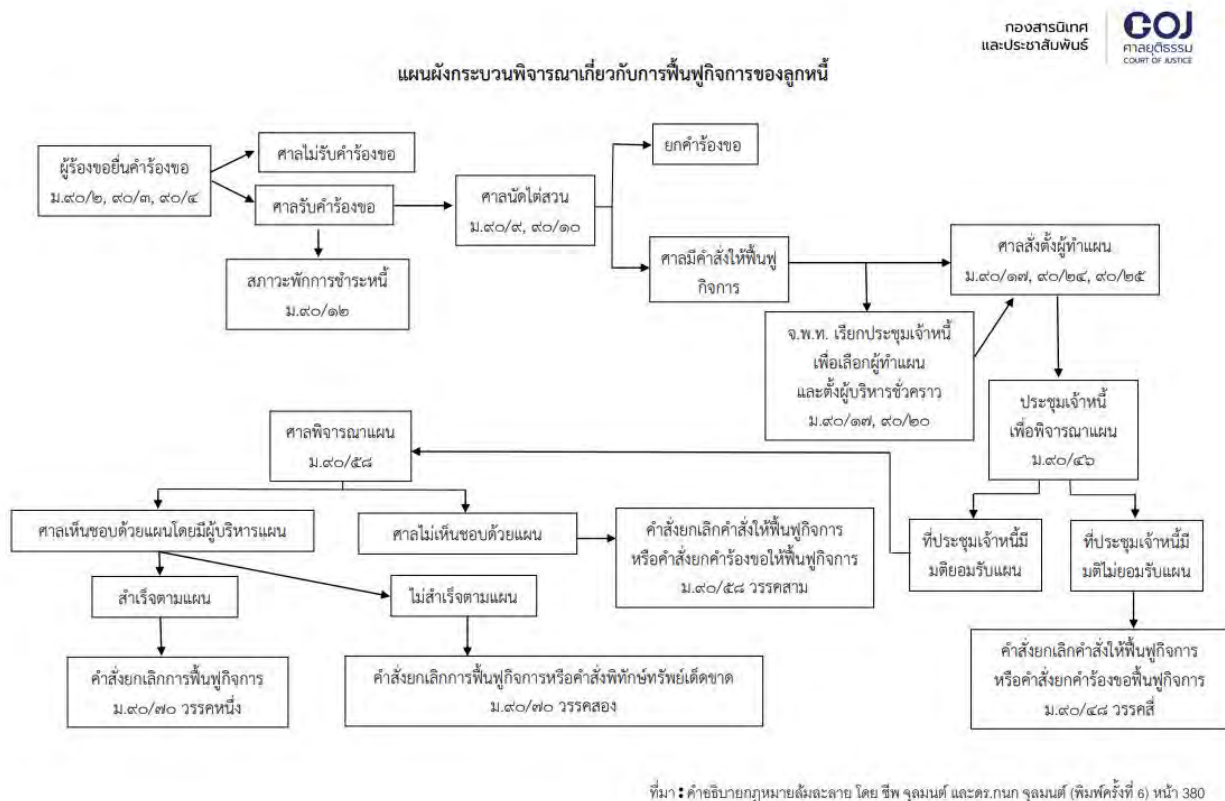
เมื่อได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลางแล้ว หากศาลไม่รับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการคำร้องขอฟื้นฟูกิจการก็จะตกไป แต่หากศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว ลูกหนี้จะได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12³⁶ ทันที คือ ระบบสถานะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) เหตุที่มีหลักการนี้ก็เพื่อให้กิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายฟื้นฟูกิจการซึ่งมาตรการดังกล่าว ส่งผลให้ลูกหนี้ไม่ต้องถูกบังคับให้ชำระหนี้ ถูกบังคับจำนองทรัพย์สิน ถูกฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งอันเกี่ยวกับทรัพย์สิน รวมถึงผู้ค้าประกันด้วย และห้ามลูกหนี้จำหน่าย จ่าย โอน ทรัพย์สิน รวมทั้งก่อให้เกิดภาระแก่ทรัพย์สินของตนระหว่างฟื้นฟูกิจการด้วย มาตรการดังกล่าวเป็นการคุ้มครองสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินกิจการของตนเองได้โดยปราศจากเหตุรบกวน

³⁴ เอื้อน ขุนแก้ว และวรนันยา ใช้เทียมวงศ์, คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ, พิมพ์ครั้งที่ 12 (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร, 2563), หน้า 1

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2

³⁶ พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12

3.3 การร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

ภาพที่ 4 : แผนผังกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้³⁷

3.3.1 การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

มาตรา 90/3 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการฟื้นฟูกิจการ และมาตรา 90/6³⁸ กำหนดรายละเอียดของคำร้องขอในการฟื้นฟูกิจการ โดยคำร้องนั้นต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลูกหนี้มีทรัพย์สินไม่พอกับหนี้สิน (มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดได้) เป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียว หรือหลายคนรวมกันไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ไม่ว่าหนี้นั้นถึงกำหนดชำระแล้วหรือไม่ก็ตาม และกิจการของลูกหนี้มีเหตุอันควรให้ฟื้นฟูกิจการ และมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้ แม้ลูกหนี้อยู่ระหว่างถูกฟ้องล้มละลาย ก็สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ถ้ายังไม่ถูกศาลพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเสียก่อน และเพียงแค่ลูกหนี้ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราวแต่มีเหตุและช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการได้ ก็ยื่นคำร้องขอฟื้นฟู

³⁷ กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ สำนักงานศาลยุติธรรม [ออนไลน์] 11 พฤศจิกายน 2564 แหล่งที่มา

<https://iprd.coj.go.th/th/content/category/detail/vid/10/cid/10239/iid/194229>

³⁸ พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 มาตรา 90/6

กิจการได้ โดยไม่ต้องรอให้ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวเสียก่อน เมื่อกิจการของลูกหนี้เข้าหลักเกณฑ์ในการร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว บุคคลทั้งสามประเภทดังกล่าวสามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ตามกฎหมายการบรรยายคำร้องขอฟื้นฟูกิจการนั้น ต้องบรรยายให้แจ้งชัดถึงความเป็นหนี้สินล้นพ้นตัวของลูกหนี้ รายชื่อ ที่อยู่เจ้าหนี้และลูกหนี้ทั้งหมด เหตุผลอันสมควรและช่องทางที่จะร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ รายชื่อผู้ทำแผน คุณสมบัติของผู้ทำแผนและหนังสือยินยอมของผู้ทำแผน ซึ่งเหตุผลอันสมควรและช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการใดที่จะทำให้ลูกหนี้มีโอกาสฟื้นฟูกิจการ หรือปรับโครงสร้างของกิจการ เพื่อให้กิจการของลูกหนี้สามารถกลับคืนสู่ฐานะเดิมได้³⁹

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบางกรณีนิติบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดจะมีลักษณะตามมาตรา 90/3 แต่บุคคลซึ่งมีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/4 นั้น จะไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ เมื่อมีข้อจำกัดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 90/5⁴⁰ กรณีดังต่อไปนี้⁴¹

1. ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ถ้าหากว่าในขณะที่ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการนั้นมีการฟ้องขอให้ลูกหนี้ล้มละลายและศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดของลูกหนี้แล้วหรือคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดมีผลบังคับอยู่ เช่นนี้จะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่ได้ เพราะว่าเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว อำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ย่อมตกแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และเป็นกรณีที่จะต้องดำเนินการตามวิธีการจัดการทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในคดีล้มละลาย ซึ่งกฎหมายห้ามมิให้มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เฉพาะกรณีที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด แต่หากว่ามีการฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายและศาลยังไม่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดคดี มาตรา 90/2 หรือคดีนั้นศาลเพียงมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ชั่วคราว บุคคลตามมาตรา 90/4 ก็สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้ หรือศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ และคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ เมื่อลูกหนี้ยังมิได้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด บุคคลตามมาตรา 90/4 ก็สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ได้ หรือในกรณีที่ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวหรือมีการฟ้องคดีขอให้ลูกหนี้ล้มละลายคดี

³⁹ เอื้อน ขุนแก้ว และวรรณยา ใช้เทียมวงศ์, หน้า 17-22

⁴⁰ พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 มาตรา 90/5 บัญญัติว่า

“บุคคลตามมาตรา 90/4 จะยื่นคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่ได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ศาลได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด
- (2) ศาลหรือนายทะเบียนได้มีคำสั่งให้เลิกหรือเพิกถอนทะเบียนนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้หรือมีการจดทะเบียนเลิกนิติบุคคลนั้น หรือนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ต้องเลิกกันด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าการชำระบัญชีของนิติบุคคลดังกล่าวจะเสร็จแล้วหรือไม่
- (3) ศาลได้เคยมีคำสั่งยกคำร้องขอ ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตามความในหมวดนี้ ภายในระยะเวลาหกเดือนก่อนยื่นคำร้องขอ”

⁴¹ เอื้อน ขุนแก้ว และวรรณยา ใช้เทียมวงศ์, หน้า 25-27

อยู่ระหว่างพิจารณา หากปรากฏว่ามีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้รายนั้น เมื่อศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้เพื่อพิจารณาแล้ว คดีล้มละลายจะต้องมีการงดการพิจารณาคดีไว้ตามมาตรา 90/12 (4)

2. ศาลหรือนายทะเบียนได้มีคำสั่งให้เลิกหรือเพิกถอนนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ หรือมีการจดทะเบียนเลิกนิติบุคคลนั้น หรือนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ต้องเลิกกันด้วยเหตุอื่น ทั้งนี้ ไม่ว่าการชำระบัญชีของนิติบุคคลดังกล่าว จะเสร็จแล้วหรือไม่

เมื่อมีการเลิกนิติบุคคล หากว่ามีการชำระบัญชีสิ้นสุดและมีการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีแล้ว จะไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลที่สามารถดำเนินการฟื้นฟูกิจการได้อีกต่อไป หากว่าการชำระบัญชียังไม่สิ้นสุดซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1243 บัญญัติว่า “ให้บริษัทดังกล่าวคงมีสภาพนิติบุคคลต่อไปนั้นก็เพียงเพื่อประโยชน์ในการชำระบัญชี ชำระเสสางหนี้สินให้เสร็จสิ้นไปเท่านั้น” ดังนั้น เมื่อลูกหนี้ไม่มีกิจการที่จะต้องดำเนินการต่อไป จึงไม่มีเหตุที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการให้ลูกหนี้กลับสู่ภาวะปกติได้

3. ศาลได้เคยมีคำสั่งยกคำร้องขอ ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการภายในระยะเวลาหกเดือนก่อนยื่นคำร้องขอ เมื่อมีการร้องขอฟื้นฟูกิจการและศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอแล้ว ลูกหนี้จะเข้าสู่สภาวะพักการชำระหนี้ ทำให้เจ้าหนี้ไม่สามารถใช้สิทธิบังคับชำระหนี้ของตนได้ การที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการแล้ว จะมีการร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้อีกภายในระยะเวลาหกเดือนนับแต่ศาลได้มีคำสั่งข้างต้นนั้นไม่ได้ เหตุที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ ก็เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้มาตรการในการคุ้มครองตามกฎหมายเรื่องสภาวะพักการชำระหนี้เป็นไปในทางที่ไม่ชอบ โดยมี การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพียงหวังแต่เพียงการคุ้มครองจากสภาวะพักการชำระหนี้มิให้เจ้าหนี้ดำเนินการบังคับคดีแพ่ง มิได้มุ่งหวังแก้ไขปัญหาทางการเงินหรือฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้อย่างแท้จริง

3.3.2 คำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

เมื่อผู้ร้องขอได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ศาลจะตรวจคำร้องขอว่าคำร้องขอดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 18 และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายหมายกำหนดว่าด้วยเงื่อนไขในการร้องขอฟื้นฟูกิจการหรือไม่ หากคำร้องขอดังกล่าวเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 18 และเงื่อนไขในการร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นไปตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 90/3 และ มาตรา 90/4 ศาลจะมีคำสั่งรับคำร้องขอ

ผลของคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ก่อให้เกิดผลต่างๆ ตามมาหลายประการ⁴² ได้แก่

⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 28

1. ผู้ร้องขอจะถอนคำร้องขอไม่ได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต แต่ถ้าศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/8 วรรคหนึ่ง จากบทบัญญัติในมาตรา 90/8 วรรคหนึ่ง สามารถแบ่งหลักกฎหมายได้ 2 ประการ

1.1 กรณีที่ศาลยังไม่ได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ผู้ร้องขอถอนคำร้องขอไม่ได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต เนื่องจากการร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นการร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ภายใต้กรอบของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ของลูกหนี้ทุกราย ไม่ใช่กรณีระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ผู้ร้องขอโดยตรง กฎหมายจึงกำหนดให้ศาลเข้ามาตรวจสอบในกรณีที่มีการถอนคำร้องขอว่าจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอหรือไม่ โดยศาลจะใช้ดุลพินิจว่าจะอนุญาตหรือไม่ ในกรณีที่ศาลจะพิจารณาอนุญาตหรือไม่นั้น ศาลต้องพิจารณาถึงเหตุที่ขอถอนคำร้องขอนั้นว่าเป็นเหตุอันสมควรหรือไม่

การพิจารณาอนุญาตให้ถอนคำร้องขอนั้น ศาลอาจพิจารณาถึงเหตุว่า คำร้องขอที่ยื่นมานั้น ได้ยื่นมาเพื่อประสงค์จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือยื่นมาเพียงเพื่อก่อความเดือดร้อน รำคาญ กลั่นแกล้งเจ้าหนี้อื่นที่ได้ยื่นฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งอยู่ หรือบางครั้งลูกหนี้ที่ไม่สุจริตอาจจะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพื่อจะได้รับความคุ้มครองตาม automatic stay เพื่อไม่ให้เจ้าหนี้ดำเนินการบังคับคดีและมีความมุ่งหมายที่จะถอนคำร้องขอในภายหลังก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือบางครั้งการร้องขอฟื้นฟูกิจการอาจเกิดจากการสมยอมกันระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้บางราย เพื่อไม่ให้เจ้าหนี้อย่างใดรายหนึ่งดำเนินการบังคับคดีแพ่งแก่ทรัพย์สิน

ดังนั้น การที่ศาลจะพิจารณาอนุญาตให้ถอนคำร้องขอนั้น จะต้องพิจารณามูลเหตุต่าง ๆ ว่ามีการใช้กฎหมายฟื้นฟูกิจการส่วนนี้ในทางไม่สุจริต หรือเป็นเพียงเทคนิคของลูกหนี้เพื่อประวิงเวลาการชำระหนี้หรือไม่ แล้วใช้ดุลพินิจให้เหมาะสม นอกจากนี้ในการอนุญาตให้ถอนคำร้องขอตามมาตรา 90/8 ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ หากปรากฏว่ามีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและการถอนคำร้องขอเป็นไปโดยสุจริต ศาลก็อนุญาตให้ถอนคำร้องขอได้⁴³

1.2 ถ้าศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะอนุญาตให้ถอนคำร้องขอไม่ได้ เนื่องจากการที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ศาลได้วินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นแห่งคดีของชั้นร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว ซึ่งทำให้บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น การยื่นคำร้องขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการหลังจากศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้วจึงไม่อาจกระทำได้

2. ในกรณีที่ผู้ร้องขอทั้งคำร้องขอ หรือขาดนัดพิจารณา หรือศาลอนุญาตให้ถอนคำร้องขอ ก่อนที่จะสั่งจำหน่ายคดี ให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อย 1 ฉบับ เพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลายและลูกหนี้

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 28-29

ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/8 วรรคสอง การที่กฎหมายกำหนดให้มีการประกาศโฆษณาหนังสือพิมพ์ก่อนที่ศาลจะจำหน่ายคดี เนื่องจากการร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการเพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหมด เมื่อมีเหตุที่จะต้องจำหน่ายคดี ก็ให้มีการประกาศโฆษณาเพื่อเจ้าหนี้รายอื่นหรือลูกหนี้ขอเข้าเป็นผู้ร้องขอแทนที่ผู้ร้องขอเดิม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1)⁴⁴ ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พุทธศักราช 2542 มาตรา 14⁴⁵ ซึ่งการที่ศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีทำให้สถานะพักการชำระหนี้ (automatic stay) สิ้นสุดลงไปด้วย

3. คำสั่งรับคำร้องขอก่อให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้ (automatic stay) เมื่อศาลล้มละลายมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว เจ้าหนี้ทุกรายจะถูกบังคับโดยกฎหมายให้งดการดำเนินการในการที่จะบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ตามกฎหมายส่วนแพ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้ลูกหนี้มีช่วงระยะเวลาในการที่จะดำเนินการปรับโครงสร้างหรือหาวิธีการในการชำระหนี้ของตน (มาตรา 90/12)

3.3.3 กระบวนพิจารณาคดีฟื้นฟูกิจการ⁴⁶

หลังจากศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาแล้ว ศาลจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาต่างๆ ได้แก่

1. ประกาศคำสั่งรับคำร้องขอและแจ้งให้เจ้าหนี้ทราบ การดำเนินการของศาลในชั้นรับคำร้องขอ ได้แก่

ก. ให้ศาลประกาศคำสั่งรับคำร้องขอและวันเวลานัดไต่สวน ในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อย 1 ฉบับ ไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ห่างกันไม่เกิน 7 วัน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบว่าศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้จะดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้เฉพาะในส่วนที่เป็นธรรมดาการค้า นอกเหนือจากนี้ ลูกหนี้จะกระทำนิติกรรมได้ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน ทั้งนี้ สถานะพักการชำระหนี้จะเกิดขึ้นตั้งแต่ศาลมีคำสั่ง

⁴⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57 (1) บัญญัติว่า

“บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความอาจเข้ามาเป็นคู่ความได้ด้วยการร้องสอด

(1) ด้วยความสมัครใจเองเพราะเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง ค้ำประกัน หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่คดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณา หรือเมื่อตนมีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีนั้น...”

⁴⁵ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พุทธศักราช 2542 มาตรา 14 บัญญัติว่า

“นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กระบวนพิจารณาในศาลล้มละลายให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายและข้อกำหนดตามมาตรา ๑๙ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

⁴⁶ เอื้อน ขุนแก้ว และวรรณยา ใช้เทียมวงศ์, หน้า 30 - 42

รับคำร้องขอแล้ว การประกาศโฆษณาคำสั่งดังกล่าวเป็นเพียงมาตรการอย่างหนึ่งที่จะบรรเทาความเสียหายจากการที่บุคคลทั่วไปไม่ทราบถึงคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

ข. ส่งสำเนาคำร้องขอแก่เจ้าหนี้ทั้งหลายเท่าที่ทราบ โดยเจ้าหนี้ผู้ร้องขอจะต้องแนบรายชื่อและที่อยู่ของเจ้าหนี้อื่นเท่าที่ทราบมาพร้อมคำร้องขอตามมาตรา 90/6 วรรคสาม หรือลูกหนี้ผู้ร้องขอจะต้องแนบรายชื่อและที่อยู่โดยชัดแจ้งของเจ้าหนี้ทั้งหลายมาพร้อมคำร้องขอตามมาตรา 90/6 วรรคสี่ เพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลายได้ทราบว่าลูกหนี้ได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีฟื้นฟูกิจการแล้ว โดยเจ้าหนี้สามารถยื่นคำคัดค้านได้ก่อนวันนัดไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการนัดแรก ไม่น้อยกว่า 3 วัน ตามมาตรา 90/9 วรรคสาม

ค. ส่งสำเนาคำร้องขอให้แก่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท หรือนายทะเบียนนิติบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อนายทะเบียนจะได้จัดแจ้งคำสั่งศาลไว้ในทะเบียน

ง. ส่งสำเนาคำร้องขอให้แก่นายทะเบียนแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หรือหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 90/4 (6) แล้วแต่กรณี กรณีนี้เป็นกรณีส่งให้แก่หน่วยงานซึ่งกำกับดูแลนิติบุคคลนั้นๆ ในการประกอบกิจการ

2. การคัดค้านคำร้องขอ กฎหมายกำหนดให้ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้อื่นยื่นคำคัดค้านคำร้องขอได้ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 90/9 วรรคสาม ตามบทบัญญัติดังกล่าวบุคคลที่มีสิทธิคัดค้านคำร้องขอมี 2 ประเภท คือ

ก. ลูกหนี้ หมายถึง ลูกหนี้ที่ถูกร้องขอฟื้นฟูกิจการในคดีนั้น ซึ่งจะต้องเป็นตัวนิติบุคคลตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ในการคัดค้านจะต้องกระทำโดยบุคคลที่มีอำนาจแสดงเจตนาแทนนิติบุคคลนั้นๆ

ข. เจ้าหนี้ หมายถึง บุคคลที่มีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ในการชำระหนี้อาจจะเป็นหนี้กระทำการ งดเว้นกระทำการ หรือหนี้ส่งมอบทรัพย์สิน ไม่จำเป็นต้องเป็นหนี้เงิน เพราะการฟื้นฟูกิจการนั้นมีผลกระทบต่อเจ้าหนี้ทุกประเภท เพราะฉะนั้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้

ประเด็นในการคัดค้านของเจ้าหนี้หรือลูกหนี้อาจจะคัดค้านคำร้องขอฟื้นฟูกิจการใน 2 ส่วนด้วยกัน คือ คัดค้านในส่วนเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เช่น คัดค้านว่าลูกหนี้ไม่ได้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ได้อยู่ในฐานะที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดได้ หรือกิจการของลูกหนี้ไม่มีเหตุสมควรหรือไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ หรือมีการร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยไม่สุจริต เป็นต้น และคัดค้านเกี่ยวกับผู้ทำแผนที่ผู้ร้องขอเสนอว่า บุคคลดังกล่าวไม่สมควรที่จะเป็นผู้ทำแผน ซึ่งในการคัดค้านจะมีการเสนอชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผนด้วยหรือไม่ก็ได้ แต่หากเสนอชื่อผู้ทำแผนต้องมีหนังสือยินยอมของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ทำแผนด้วย ซึ่งกฎหมายได้กำหนดเวลาในการยื่นคำคัดค้านก่อนวันนัดไต่สวนนัดแรกไม่น้อยกว่าสามวัน

แต่หากไม่มีผู้คัดค้านคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ศาลเห็นสมควรจะงดการไต่สวนและมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการก็ได้ ตามมาตรา 90/10 วรรคสอง สำหรับการคัดค้านผู้ทำแผนหากศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ และลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ผู้คัดค้านเสนอบุคคลอื่นเป็นผู้ทำแผนให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้ทั้งหลายโดยเร็วเพื่อพิจารณาเลือกว่าบุคคลใดสมควรเป็นผู้ทำแผน ตามมาตรา 90/17 วรรคหนึ่ง

3. วิธีพิจารณาคำร้องขอดำเนินการไต่สวนติดต่อกันให้ศาลดำเนินการไต่สวนคำร้องขอติดต่อกันไป โดยไม่ต้องเลื่อนจนกว่าจะเสร็จการไต่สวนและมีคำสั่ง เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัย ตามมาตรา 90/11 วรรคหนึ่ง โดยคู่ความต้องเตรียมพยานในการสืบทุกนัด แต่หากผู้ร้องขอไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานของผู้ร้องขอนัดแรก จะถือว่าผู้ร้องขอนั้นขาดนัดพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 200 ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายฯ มาตรา 14 ซึ่งศาลมีอำนาจจำหน่ายคดีผู้ร้องขอเสียได้ภายใต้บังคับเงื่อนไขในมาตรา 90/8 วรรคสอง หากผู้ร้องขอไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนพยานผู้ร้องขอนัดอื่นๆ ถือว่าผู้ร้องขอไม่ตั้งใจที่จะร้องขอต่อไป ส่วนผู้คัดค้านนั้นกฎหมายกำหนดให้มาศาลทุกนัด หากไม่มาศาลในนัดใดถือว่าไม่ตั้งใจคัดค้าน ถ้าผู้คัดค้านมาศาลแล้ว แต่ผู้คัดค้านไม่เตรียมพยานหลักฐานมาสืบในวันนัดไต่สวนพยานผู้คัดค้าน ถือว่าผู้คัดค้านไม่ตั้งใจนำหลักฐานมาสืบ ดังนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านมาศาลทุกนัด ในนัดใดหากผู้ร้องหรือผู้คัดค้านไม่มีหน้าที่ในการนำสืบในนัดนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลแล้วจะไม่มาศาลในนัดนั้นก็ไม่ได้ และให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิถามค้านพยานในนัดนั้น

แต่อย่างไรก็ตาม คู่ความอาจขอเลื่อนคดีได้หากปรากฏว่า ไม่อาจนำพยานหลักฐานสำคัญเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดีมาศาลในนัดนั้น เพราะมีความจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงเสีย ถ้าศาลเห็นสมควร ศาลจะสั่งให้เลื่อนการสืบพยานได้เพียงครั้งเดียว ตามมาตรา 90/11 วรรคสาม

4. คำสั่งศาลหลังจากการไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะมีคำสั่ง 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ โดยแบ่งออก 2 กรณี คือ

1. ศาลได้ไต่สวนแล้วข้อเท็จจริงปรากฏว่าลูกหนี้ไม่มีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งให้สามารถฟื้นฟูกิจการได้ตาม ตามมาตรา 90/3 กล่าวคือ ลูกหนี้ไม่ได้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่อยู่ในฐานะที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดได้, ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกันจำนวนไม่ถึง 10 ล้านบาท, ลูกหนี้ไม่มีเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ หรือไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ

2 ผู้ร้องขอยื่นคำร้องขอโดยไม่สุจริต โดยในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

แนวทางที่ 2 ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เมื่อศาลไต่สวนแล้วข้อเท็จจริงเป็นไปตามมาตรา 90/3 และมีเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ ประกอบกับผู้ร้องขอได้ยื่นคำร้องขอโดยสุจริต เมื่อศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

ศาลจะต้องพิจารณาสั่งว่าจะมีคำสั่งตั้งผู้ทำแผน แต่หากไม่ได้ตั้งผู้ทำแผน ศาลจะสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เรียกประชุมเจ้าหนี้ เพื่อพิจารณาเลือกผู้ทำแผน

5. การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการอีก หลังจากที่เคยมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มาแล้ว ครั้งหนึ่ง แต่ศาลล้มละลายมีคำสั่งยกคำร้องขอ ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการแล้ว หากมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เข้ามาอีก ต้องพิจารณาว่าการยื่นคำร้องขอครั้งที่ 2 นี้ต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่ นอกจากจะต้องพิจารณาตามมาตรา 90/5 (3) ที่ห้ามไม่ให้ยื่นคำร้องขอภายในระยะเวลา 6 เดือน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้อง หรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการในคดีก่อนแล้ว หรือเป็นกรณีต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เรื่องการดำเนินกระบวนการพิจารณาชำระหนี้และฟ้องชำระหนี้ตามมาตรา 144 และมาตรา 148 ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลม ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายฯ มาตรา 14 ในการพิจารณานั้นหากว่ามีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเหตุที่นำมาอ้างในคดีที่สองนั้นเป็นเหตุหรือข้อเท็จจริงเดิมหรือไม่ เช่น คดีแรกศาลยกคำร้องขอเพราะลูกหนี้ไม่ได้มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือไม่ได้อยู่ในฐานะที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามกำหนดได้ คดีที่สองลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ก็มายื่นคำร้องขอโดยอ้างข้อเท็จจริงว่า ลูกหนี้มีสถานะเช่นเดียวกับคดีแรก ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสถานะของลูกหนี้ในสาระสำคัญแต่อย่างใด เช่นนี้ การพิจารณาคดีที่สองว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรืออยู่ในฐานะที่ไม่อาจชำระหนี้ได้หรือไม่ ย่อมเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาชำระหนี้ แต่ถ้าหากว่า ในคดีแรก ศาลยกคำร้องขอโดย อ้างว่าไม่มีช่องทางในการฟื้นฟูกิจการ คดีที่สองมีการอ้างช่องทางฟื้นฟูกิจการใหม่ ประเด็นเรื่องช่องทางในการฟื้นฟูกิจการที่อ้างในคดีที่สองจึงยังเป็นประเด็นที่ไม่เคยมีการวินิจฉัยในคดีแรก คำร้องขอคดีที่สองจึงไม่ต้องห้าม

3.3.4 ผลต่ออายุความ

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/15 บัญญัติว่า “ถ้าอายุความหรือระยะเวลาเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการบังคับคดี หรือระยะเวลาเกี่ยวกับการเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการที่ถูกห้ามมิให้ดำเนินการหรือถูกงดไว้ตามมาตรา 90/12 ครบกำหนดก่อนวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผน หรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้หรือพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ตามความในหมวดนี้ หรือจะครบกำหนดภายในหกเดือนนับแต่วันดังกล่าว ให้อายุความหรือระยะเวลานั้นยังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว แล้วแต่กรณี แต่ถ้าอายุความหรือระยะเวลานั้นตามกฎหมายมีน้อยกว่าหนึ่งปีให้นำอายุความหรือระยะเวลาที่สั้นกว่าดังกล่าวนั้นมาใช้แทนกำหนดเวลาหนึ่งปีดังกล่าว”

อายุความตามมาตราดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกับเรื่องของอายุความที่ขยายออกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/21 ที่เกี่ยวข้องกับผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ กฎหมายอาจเห็นว่าลูกหนี้ที่อยู่ในระหว่างฟื้นฟูกิจการมีลักษณะคล้ายกับผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถที่จะต้องอยู่ในความดูแล ตามมาตรา 193/21 โดยอายุความถูกขยายออกไปเหมือนกันคืออายุความยังไม่สิ้นสุดลงโดยใช้หลักอายุความที่ถูกลงไว้ ถ้าครบกำหนดก่อนวันครบกำหนดหรือวันที่ดำเนินการสำเร็จยังไม่ครบกำหนดจนกว่าจะพ้นกำหนดเวลาหนึ่งปี แต่ถ้าอายุความหรือระยะเวลาสั้นน้อยกว่าหนึ่งปี ก็ให้นำอายุความหรือระยะเวลาที่สั้นกว่ามาแทนกำหนดเวลาหนึ่งปี⁴⁷

ผลของอายุความเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ดังนี้⁴⁸

1. ผู้ร้องขอซึ่งเป็นเจ้าหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ การที่เจ้าหนี้ขอได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการถือว่าการเริ่มต้นใช้สิทธิเรียกร้องของตนอันมีลักษณะทำนองเดียวกับการฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/14(2)⁴⁹ การที่ผู้ร้องขอได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการยอมทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตลอดระยะเวลาที่ศาลยังดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนคำร้องของผู้ร้องขออยู่ หากต่อมาปรากฏว่า

ก) ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน และผู้ร้องขอซึ่งเป็นเจ้าหนี้ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการนั้น เช่นนี้ถือว่าอายุความในมูลหนี้ของผู้ร้องขอได้สะดุดหยุดลงตั้งแต่ศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาและยอมสะดุดหยุดลงต่อเนื่องไป เมื่อผู้ร้องยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการจึงเป็นการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการขณะที่อายุความสะดุดหยุดลงอยู่

ข) หากศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/17 จะถือว่าอายุความไม่เคยสะดุดหยุดลง แต่การที่มีการร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้วทำให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้เป็นเหตุให้เจ้าหนี้ต่าง ๆ ไม่สามารถใช้สิทธิฟ้องร้องหรือบังคับคดีแพ่งได้ เจ้าหนี้ออมได้รับประโยชน์จากพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/15

⁴⁷ วิชา มหาคุณ, คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย เรื่อง กระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2559), หน้า 66 - 67

⁴⁸ เอื้อน ขุนแก้ว และวรรณยา ใช้เทียมวงศ์, หน้า 42-44

⁴⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/14(2) บัญญัติว่า

“อายุความยอมสะดุดหยุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ลูกหนี้รับสภาพหนี้ต่อเจ้าหนี้ตามสิทธิเรียกร้องโดยทำเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ให้ ชำระหนี้ให้บางส่วน ชำระดอกเบี้ย ให้ประกัน หรือกระทำการใด ๆ อันปราศจากข้อสงสัยแสดงให้เห็นเป็นปริยายว่ายอมรับสภาพหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง

(2) เจ้าหนี้ได้ฟ้องคดีเพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องหรือเพื่อให้ชำระหนี้

(3) เจ้าหนี้ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย

(4) เจ้าหนี้ได้มอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการพิจารณา

(5) เจ้าหนี้ได้กระทำการอื่นใดอันมีผลเป็นอันเดียวกันกับการฟ้องคดี”

เจ้าหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ เมื่อมีการยื่นคำขอรับชำระหนี้ย่อมทำให้อายุความสะดุดหยุดลง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/15 (3) หากต่อมาปรากฏว่าศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ กรณีถือว่าเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงนั้นสิ้นสุดไป จะต้องเริ่มนับอายุความใหม่

2. กรณีเจ้าหนี้อื่น ๆ ที่ไม่ได้ยื่นคำร้องขอและไม่ได้ยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ เมื่อมีการรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาทำให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้ เจ้าหนี้ไม่อาจที่จะใช้สิทธิเรียกร้องได้ ต่อมาปรากฏว่าศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ กรณีนี้เจ้าหนี้สามารถอ้างพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/15 เพื่อขยายอายุความของตนได้

3.4 แนวคิดการขอฟื้นฟูกิจการจะต้องกระทำโดยสุจริต⁵⁰

ตามมาตรา 90/3 ไม่ได้กำหนดเงื่อนไขว่าลูกหนี้ที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการนั้นต้องมีความสุจริต และไม่ได้เป็นข้อที่ต้องแสดงในคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/4 ก็ตาม แต่มาตรา 90/10 ศาลมีอำนาจพิจารณาถึงความสุจริตของผู้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการด้วย โดยเหตุผลที่มีการระบุความสุจริตของผู้ร้องเนื่องมาจากแนวความคิดที่พยายามป้องกันไม่ให้นำหลัก Automatic Stay ไปใช้โดยมิชอบ ซึ่งความสุจริตในการยื่นฟื้นฟูกิจการมีความสำคัญ เช่นเดียวกับหลักทั่วไปที่ว่า การมาศาลต้องมาด้วยมือสะอาด ความสุจริต ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการกฎหมายได้ซ่อนคำว่า “ร้องโดยสุจริต” ไว้ในมาตรา 90/10 ว่าด้วยการไต่สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น หากศาลเห็นว่าการยื่นขอฟื้นฟูกิจการเป็นไปโดยไม่สุจริต เช่น ลูกหนี้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการเพื่อต้องการใช้ประโยชน์จากบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการเพื่อลดหนี้ เพื่อประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือขยายระยะเวลาการชำระหนี้ ออกไปโดยไม่มีเจตนาในการทำแผนฟื้นฟูกิจการ เป็นต้น

3.5 สถานะพักการชำระหนี้

หลังจากมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยบุคคลที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอตามมาตรา 90/4 ซึ่งอาจจะเป็นลูกหนี้ เจ้าหนี้ หรือหน่วยงานของรัฐ เมื่อศาลได้มีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาแล้ว นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอดังกล่าวจะก่อให้เกิดสถานะพักการชำระหนี้ตามกฎหมาย จะทำให้ลูกหนี้ปลอดภัยจากภาวะที่จะต้องถูกฟ้องร้อง ถูกบังคับ ถูกมุ่งกระทำต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ เช่น เลิกบริษัท การบังคับคดี การติดตามเอาทรัพย์สินคืนของผู้ให้เช่า หรือผู้ให้เช่าซื้อ เป็นต้น⁵¹ ซึ่งเป็นมาตรการคุ้มครองลูกหนี้ หรือที่เรียกว่าสถานะพักการชำระหนี้

⁵⁰ สีสานชนก สงวนรักศักดิ์. การฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵¹ เอื้อน ขุนแก้ว และวรรณิยา ใช้เทียมวงศ์, หน้า 46

(Automatic stay หรือ Moratorium) ซึ่งมีผลกระทบต่อตัวลูกหนี้และเจ้าหนี้ทั้งหลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12⁵²

3.5.1 วัตถุประสงค์ของสภาวะพักการชำระหนี้

ในกฎหมายฟื้นฟูกิจการ สภาวะพักการชำระหนี้มีวัตถุประสงค์ที่รักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่ในวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้ให้คงอยู่ตามสถานะเดิมหรือตามสภาพเดิมไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือลดน้อยถอยลง เพื่อให้ลูกหนี้มีระยะเวลาในการปรับโครงสร้างของตนเองได้ โดยที่ไม่ต้องกังวลเรื่องการฟ้องร้องการต่อสู้คดี เรื่องการถูกบังคับให้ต้องชำระหนี้หรือถูกยึดทรัพย์ เนื่องจากสภาพของลูกหนี้ในขณะนั้นไม่อาจอยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้ เพราะมีหนี้สินล้นพ้นตัว ดังนั้นจึงต้องการให้โอกาสลูกหนี้ในการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อปรับสภาพของตัวเอง จึงเป็นช่วงเวลาที่จำเป็นต้องคุ้มครองทั้งฝ่ายลูกหนี้และฝ่ายเจ้าหนี้ให้แก้ไขสถานการณ์ต่างๆ และจัดระบบให้เกิดสภาพที่จะฟื้นฟูกิจการ โดยเจ้าหนี้ที่อยู่ในสภาวะร่วมกันรับความเสี่ยง (risk sharing) เปิดโอกาสให้กิจการของลูกหนี้ยังคงยืนหยัดอยู่ได้ (going concern) ภายใต้การกำกับดูแลของศาลและมีกฎหมายรองรับ⁵³

ดังนั้น เมื่อเกิดสภาวะพักการชำระหนี้ (automatic stay) แล้ว เจ้าหนี้ทุกรายต้องหยุดดำเนินการฟ้องร้องหรือบังคับคดีต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ เนื่องจากหากปล่อยให้เจ้าหนี้เหล่านี้ต่างรายต่างบังคับคดีก็จะเกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกัน สภาวะพักการชำระหนี้จึงทำให้เกิดภาวะหยุดนิ่ง และเกิดการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีอยู่มาจัดสรรชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้อย่างเป็นระบบตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย และเป็นไปตามลำดับบุริมสิทธิ (priority)⁵⁴

3.5.2 จุดเริ่มต้นการเกิดสภาวะพักการชำระหนี้

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12 วรรคแรก บัญญัติว่า "...นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณา.." จะเห็นได้ว่าเพียงแค่ว่าศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เท่านั้น สภาวะพักการชำระหนี้ก็เกิดขึ้นทันที โดยที่ศาลยังไม่มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ จึงทำให้บุคคลที่เป็นเจ้าหนี้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่อาจที่จะมาร้องคัดค้านได้ว่าตนยังไม่ทราบเรื่อง ซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเด็ดขาดว่านับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้พิจารณาสภาวะพักการชำระหนี้ก็เกิดขึ้น อีกทั้งกฎหมายไม่ได้ระบุไว้ด้วย ว่าต้องมีการประกาศโฆษณาแจ้ง

⁵² วิชา มหาคุณ, หน้า 68

⁵³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 68

⁵⁴ เอื้อน ขุนแก้ว และวรรณยา ใช้เทียมวงศ์, หน้า 46

คำสั่ง จึงจะเกิดสภาวะพักการชำระหนี้ จึงเห็นได้ว่าเงื่อนไขการบังคับนั้นอยู่ที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอ ทั้งนี้ กฎหมายให้ความคุ้มครองบุคคลผู้ยื่นคำร้องขอโดยไม่ต้องยื่นคำร้องเพื่อขอคุ้มครองแต่อย่างใด⁵⁵

3.5.3 บุคคลที่กฎหมายคุ้มครอง

กฎหมายจะคุ้มครองเฉพาะลูกหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ ไม่ได้ขยายความครอบคลุมถึงบุคคลที่ต้องร่วมรับผิดชอบลูกหนี้ เช่น ลูกหนี้ร่วม ผู้ค้ำประกัน บุคคลที่ต้องรับผิดชอบอย่างผู้ค้ำประกัน บุคคลที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้หรือจะต้องร่วมรับผิดชอบลูกหนี้ไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรา 90/12 แต่อย่างใด เพราะกฎหมายไม่ได้บัญญัติครอบคลุมถึงกรณีบริษัทที่เป็นนิติบุคคล มีทั้งบริษัทแม่ กับบริษัทลูกที่อยู่ในเครือ แม้ข้อเท็จจริงบริษัทแม่เป็นผู้ถือหุ้นอยู่ในบริษัทลูก เมื่อบริษัทแม่ขอฟื้นฟูกิจการ บริษัทแม่เท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จากสภาวะพักการชำระหนี้ แต่บริษัทลูกไม่ได้รับประโยชน์ แม้จะอ้างว่าอยู่ในกลุ่มเดียวกันก็ตาม เพราะกิจการของบริษัทใดก็เป็นของบริษัทนั้นโดยเฉพาะ

3.5.4 ผลของสภาวะพักการชำระหนี้

สภาวะพักการชำระหนี้จะมีผลต่อการกระทำของเจ้าหนี้ที่จะดำเนินการต่อไป ไม่มีผลต่อการดำเนินการที่เกิดขึ้นแล้วก่อนที่เกิดสภาวะพักการชำระหนี้ เช่น เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งได้นำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหลายครั้ง และทรัพย์บางรายการที่ยึดขายเสร็จแล้ว ส่วนทรัพย์ที่บางรายการก็อยู่ระหว่างการขายทอดตลาด ซึ่งทรัพย์ที่มีการขายทอดตลาดเสร็จสมบูรณ์แล้ว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาย่อมได้รับเงินจากการขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้ ส่วนทรัพย์ที่อยู่ระหว่างการขายทอดตลาดนั้น การยึดต่างๆ ก็คงยังมีผลอยู่ เพียงแต่เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้เพื่อพิจารณาแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีจะขายทอดตลาดทรัพย์ส่วนที่เหลือต่อไปไม่ได้⁵⁶

⁵⁵ วิชา มหาคุณ, หน้า 68

⁵⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 70

3.5.5 เขตอำนาจในการคุ้มครอง

ศาลที่มีอำนาจที่จะแก้ไขข้อจำกัดสิทธิ อันเนื่องมาจากสภาวะพักการชำระหนี้ได้ คือศาลที่พิจารณาคดีพื้นฟูกิจการเท่านั้น ซึ่งการร้องขอเพื่อแก้ไขข้อจำกัดสิทธิ ตามมาตรา 90/13⁵⁷ และมาตรา 90/14⁵⁸ ต้องขอต่อศาลที่มีอำนาจในการสั่งคดีพื้นฟูกิจการ ศาลได้รับคำร้องขอให้พื้นฟูกิจการศาลนั้นก็ต้องเป็นผู้ที่แก้ไข จะไปขอแก้ไขกับศาลอื่นไม่ได้ เช่น ในกรณีที่มีการยึดทรัพย์อยู่ ศาลที่ออกหมายบังคับคดียึดทรัพย์เป็นศาลในคดีส่วนแพ่ง หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะขอให้มีการแก้ไขข้อจำกัดสิทธิเพื่อที่จะยึดทรัพย์ต่อไป จะต้องดำเนินการขออนุญาตต่อศาลที่พิจารณาคดีพื้นฟูกิจการ เพราะนับตั้งแต่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้พื้นฟูกิจการต้องเป็นเรื่องของศาลล้มละลายกลางเท่านั้นที่จะมีคำสั่ง

3.5.6 ระยะเวลาบังคับของสภาวะพักการชำระหนี้

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12 วรรคหนึ่ง บัญญัติกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาที่มีผลบังคับของสภาวะพักการชำระหนี้ไว้ว่า "ภายใต้บังคับมาตรา 90/13 และมาตรา 90/14 นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณา จนถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผน หรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ หรือจำหน่ายคดี หรือยกเลิกคำสั่งให้พื้นฟูกิจการ หรือยกเลิกการพื้นฟูกิจการ หรือพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตามความในหมวดนี้..." จากบทบัญญัติดังกล่าวภายใต้

⁵⁷ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/13 บัญญัติว่า

“เจ้าหนี้และบุคคลซึ่งถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา 90/12 อาจยื่นคำร้อง ต่อศาลที่รับคำร้องขอให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกข้อจำกัดสิทธิของตนตามมาตรา 90/12 ได้หากการจำกัดสิทธิของผู้ร้องนั้น

- (1) ไม่มีความจำเป็นต่อการพื้นฟูกิจการ หรือ
- (2) มิได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้นั้นมีประกันอย่างเพียงพอ เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินการพิจารณาเป็นการด่วน หากปรากฏ เหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้อง และหากเป็นกรณี ตาม (2) ศาลอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เจ้าหนี้นั้นมีประกันได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอก็ได้”

⁵⁸ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/14 บัญญัติว่า

- “การดำเนินการดังต่อไปนี้ถือเป็นการให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหนี้ มีประกันอย่างเพียงพอแล้ว
- (1) มีการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้นั้นมีประกันในจำนวนเท่ากับมูลค่าที่ลดลงไปของ ทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันที่ตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 90/12 (6) เพราะ เหตุของการจำกัดสิทธินั้น
 - (2) มีการให้หลักประกันแก่เจ้าหนี้นั้นมีประกันเพื่อชดเชยหลักประกันเดิมในจำนวน เท่ากับมูลค่าที่ลดลงไปของทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันที่ตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 90/12 (6) เพราะเหตุการจำกัดสิทธินั้น หรือ
 - (3) มีการดำเนินการอื่นใดที่เจ้าหนี้นั้นยินยอม หรือที่ศาลเห็นว่าจะทำให้ เจ้าหนี้นั้นมีประกันสามารถได้รับชำระหนี้ของตนตามมูลค่าของทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันในเวลาที่มี การยื่นคำร้องขอให้พื้นฟูกิจการพร้อมดอกเบี้ยและผลประโยชน์ตามสัญญา เมื่อการดำเนินการตาม ความในหมวดนี้สิ้นสุดลง”

บังคับมาตรา 90/13 และมาตรา 90/14 ตลอดระยะเวลาที่ลูกหนี้อยู่ภายใต้กรอบของกระบวนการพิจารณาคดีฟื้นฟูกิจการภายใต้การกำกับของศาล สภาวะพักการชำระหนี้มีผลใช้บังคับภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้⁵⁹

ส่วนภายใต้การบังคับมาตรา 90/13 และมาตรา 90/14 ก็คือ สภาวะพักการชำระหนี้ที่มีผลบังคับในช่วงดังกล่าว เจ้าหนี้หรือบุคคลที่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา 90/12 มีสิทธิยื่นคำร้องขอปลดเปลื้อง แก้ไข เปลี่ยนแปลงข้อจำกัดสิทธินั้นได้ ภายใต้มาตราดังกล่าว และหากศาลมีคำสั่งอนุญาตให้แก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือ ยกเลิกข้อจำกัดสิทธินั้นแล้ว เจ้าหนี้หรือบุคคลที่ถูกจำกัดสิทธินั้น ไม่ต้องถูกจำกัดสิทธิสภาวะพักการชำระหนี้อีกต่อไป⁶⁰

วันที่สภาวะพักชำระหนี้สิ้นสุดลง ได้แก่วันใดวันหนึ่งดังต่อไปนี้⁶¹

1. **วันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน** ในการฟื้นฟูกิจการระยะเวลาในการดำเนินการตามแผนจะปรากฏอยู่ในแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แต่ละราย ซึ่งผู้ทำแผนสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ระยะเวลาดำเนินการตามแผนต้องไม่เกิน 5 ปี ตามมาตรา 90/42 (9) และกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ผู้บริหารแผนอาจขอขยายได้ไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 1 ปี เว้นแต่ในกรณีเป็นที่เห็นได้แน่ชัดว่าแผนได้ดำเนินการใกล้จะสำเร็จแล้ว ผู้บริหารแผนจะขอขยายเวลาต่อไปอีกตามควรแก่กรณีก็ได้ ตามมาตรา 90/63 วรรคสอง

2. **วันที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผน** ในแผนฟื้นฟูกิจการอาจจะกำหนดเงื่อนไขไว้ในแผนว่า หากมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้แล้ว ถือว่าดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนได้ เช่น กำหนดว่ามีการแปลงหนี้เป็นทุน ร้อยละ 50 และดำเนินการออกหุ้นให้แก่เจ้าหนี้เรียบร้อยแล้ว

3. **วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ** ศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องขอ เมื่อศาลไต่สวนแล้วไม่ได้ความจริงตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 90/3 หรือไม่มีเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ หรือผู้ร้องขอยื่นคำร้องขอโดยไม่สุจริต มาตรา 90/10 วรรคหนึ่ง หรือกรณีที่ประชุมเจ้าหนี้มิได้มีมติยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ และลูกหนี้ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลายไว้ก่อนแล้ว และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้ยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ แล้วให้ดำเนินคดีล้มละลายที่ไต่ตงการพิจารณาไว้นั้นต่อไป ตามมาตรา 90/48 วรรคสี่ ซึ่งคำสั่งยกคำร้องขอนี้ จะเป็นคำสั่งขอศาลชั้นใดก็ได้ เมื่อศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอแล้ว สภาวะพักการชำระหนี้ย่อมสิ้นสุดลง เนื่องจากได้มีการวินิจฉัยแล้วว่าไม่อาจฟื้นฟูกิจการต่อไปได้ เช่น เมื่อศาลล้มละลายกลางไต่สวนแล้วมีคำสั่งยกคำร้องขอ สภาวะพักการชำระหนี้ย่อมสิ้นสุดลง แม้ว่าจะมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวก็ตาม

⁵⁹ เอื้อน ขุนแก้ว และวรรณยา ใช้เทียมวงศ์, หน้า 49

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 50

⁶¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 50-53

4. วันที่ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี กรณีที่ผู้ร้องขอทั้งคำร้องขอ หรือขาดนัดพิจารณา หรือศาลอนุญาตให้ถอนคำร้องขอได้ ตามมาตรา 90/8 วรรคสอง โดยก่อนที่ศาลจะสั่งจำหน่ายคดี ให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อย 1 ฉบับ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทั้งหลายและลูกหนี้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน

5. วันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เมื่อที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติไม่ยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/46 หรือไม่มีมติประการใด หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุมมาตรา 90/48 วรรคสาม และวรรคสี่ หรือกรณีที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ แต่ศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน ตามมาตรา 90/58 วรรคท้าย หรือกรณีที่ผู้บริหารแผนพ้นจากตำแหน่งและยังมีกิจการตามแผนที่ต้องดำเนินการต่อไป มีการประชุมเจ้าหนี้สองครั้งแล้ว แต่ที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่อาจมีมติพิเศษตามมาตรา 90/46 ได้และศาลไม่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา 90/68 วรรคสาม

คำพิพากษาฎีกาที่ 4272/2548 การที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผนและให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการย่อมทำให้สถานะพักการชำระหนี้ซึ่งได้เกิดขึ้นนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาลิ้นสุดลง ข้อห้ามมิให้จำเลยซึ่งเป็นเจ้าหนี้ที่บังคับชำระหนี้ได้เอง ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช มาตรา 90/12 (7) ย่อมสิ้นสุดลงด้วย เมื่อโจทก์มีหนี้ภาษีอากรค้างที่ต้องชำระแก่จำเลยอยู่ จำเลยย่อมมีอำนาจในการบังคับชำระหนี้ในส่วนที่ค้างชำระตามอำนาจที่มีอยู่ตามประมวลรัษฎากรต่อไป โดยผลคำพิพากษาศาลฎีกาที่ไม่เห็นชอบด้วยแผนและมีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการย่อมทำให้สิทธิของโจทก์ที่จะเรียกร้องขอให้ศาลบังคับให้จำเลยถอนการยึดและอายัดและส่งมอบโฉนดที่ดินคืนให้แก่โจทก์เพื่อนำไปจัดการตามแผนฟื้นฟูกิจการย่อมเป็นอันระงับไป

6. วันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ เมื่อการฟื้นฟูกิจการได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนแล้ว (มาตรา 90/70 วรรคหนึ่ง) หรือกรณีที่ระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน และศาลไม่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย (มาตรา 90/70 วรรคสอง)

คำพิพากษาฎีกาที่ 10942/2551 เมื่อปรากฏว่าศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตามมาตรา 90/30 วรรคสอง จึงทำให้ลูกหนี้พ้นสถานะการได้รับความคุ้มครองจากคำสั่งศาลล้มละลายกลางที่รับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้ ตามมาตรา 90/12 วรรคหนึ่ง การที่ศาลฎีกาจะพิจารณาคำร้องของผู้ร้องจึงไม่เป็นประโยชน์แก่คดีของผู้ร้อง เพราะผู้ร้องขอที่จะขอให้ยกคดีแพ่ง ของศาลจังหวัดนครราชสีมาขึ้นว่ากล่าวต่อไป

7. วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ในกรณีที่ผู้บริหารแผนพ้นจากตำแหน่งและยังมีกิจการตามแผนที่ต้องดำเนินการต่อไป มีการประชุม

เจ้าหน้าที่ 2 ครั้งแล้ว แต่ที่ประชุมไม่อาจมีมติพิเศษได้ และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา 90/68 วรรคสาม หรือกรณีที่ระยะเวลาดำเนินการตามแผนล้มละลาย แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา 90/70 วรรคสอง

3.5.7 รายการและเงื่อนไขในการคุ้มครอง

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12 บัญญัติสภาวะพักการชำระหนี้ที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง ซึ่งปรากฏอยู่ในอนุมาตราต่าง ๆ นั้น และจะต้องพิจารณาเงื่อนไขของการคุ้มครอง ดังนี้

(1) ห้ามมิให้ฟ้องหรือร้องขอให้ศาลพิพากษาหรือสั่งให้เลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ถ้ามีการฟ้องหรือร้องขอคดีดังกล่าวไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการพิจารณาคดีนั้นไว้

(2) ห้ามมิให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกหรือจดทะเบียนเลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้และห้ามมิให้นิติบุคคลนั้นเลิกกันโดยประการอื่น

(3) ห้ามมิให้ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กรมการประกันภัย หรือหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 90/4 (6) แล้วแต่กรณีสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการของลูกหนี้หรือสั่งให้ลูกหนี้หยุดประกอบกิจการ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ

(4) ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้อาจต้องรับผิดชอบหรือได้รับความเสียหายให้อนุญาตศาลชำระคดี ถ้ามูลแห่งนั้นเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตศาลชำระคดีไว้ก่อนแล้ว ให้งดการพิจารณาไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15427/2557 ระหว่างการพิจารณาคดีล้มละลายจำเลยที่ 1 ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ศาลจึงงดการพิจารณาคดีล้มละลายไว้ ต่อมาศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ 1 และมีเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 1 ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ 1 อีกครั้ง แต่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ ศาลจึงไม่งดการพิจารณาคดีล้มละลาย ซึ่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12 (4) บัญญัติให้ศาลที่พิจารณาคดีล้มละลายของจำเลยแล้ว หลังจากนั้นศาลได้รับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของจำเลย จะต้องงดการพิจารณาคดีล้มละลายไว้จนกระทั่งคดีฟื้นฟูกิจการดังกล่าวมีเหตุที่ไม่อาจดำเนินการพิจารณาฟื้นฟูกิจการต่อไป ดังนั้น เมื่อศาลในคดีที่มีการร้องขอฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ 1 มีคำสั่งยกคำร้องขอ แม้มีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวก็ตาม กรณีไม่ต้องด้วยบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12 (4) ที่ศาลในคดีล้มละลายจะต้องงดการพิจารณา

ซึ่งกรณีดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากสภาวะพักการชำระหนี้ของคดีล้มละลายนั่นเอง แต่มีรายละเอียดที่มากกว่า คือนอกจากการห้ามฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วยังรวมถึงการเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้อาจต้องรับผิดชอบหรือได้รับความเสียหายให้อนุญาตศาลการชี้ขาด แต่มีเงื่อนไขว่ามูลแห่งหนี้นั้นต้องเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน เพราะฉะนั้น ข้อจำกัดสิทธิในกรณีนี้ต้องประกอบด้วยเงื่อนไข 3 ประการ⁶² คือ

1. ต้องเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ถ้าไม่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ก็ไม่อยู่ในข้อห้ามนี้
2. มูลแห่งหนี้ต้องเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนด้วย ซึ่งต่างจากการยื่นคำขอรับชำระหนี้ ที่มูลแห่งหนี้ต้องเกิดก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/27 เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลด้วย คืออาจมีการดำเนินการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงตามมาตรา 90/13 ยื่นคำร้องขอมาแล้วศาลที่รับคำร้องขออาจจะมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต

นอกจากห้ามฟ้องเป็นคดีแพ่งแล้ว ยังห้ามไม่ให้ฟ้องเป็นคดีล้มละลายด้วย ถ้ามีการฟ้องหรือเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตศาลการชี้ขาดไว้ก่อนแล้วก็ให้ส่งการพิจารณาไว้ โดยศาลในส่วนแพ่งหรือศาลที่รับพิจารณาคดีล้มละลายไว้ก่อน ต้องงดการพิจารณาคดีนั้นไว้จนกว่าการฟื้นฟูกิจการจะสิ้นสุดลงไม่ว่าด้วยประการใดหรือสิ้นสุดลงโดยกระบวนการตั้งได้กล่าวมาแล้วรวม 7 กรณี ซึ่งรวมถึงในชั้นอุทธรณ์ฎีกา รวมถึงฟ้องแย้งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ส่วนคำฟ้องของโจทก์ที่บังคับชำระหนี้เงินอันเกิดจากสัญญาจ้างทำของไม่อยู่ภายใต้มาตรา 90/12 (4)

(5) ห้ามมิให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ ถ้ามูลแห่งหนี้ตามคำพิพากษานั้นเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ในกรณีที่ได้นำดำเนินการบังคับคดีไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการบังคับคดีนั้นไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือการบังคับคดีได้สำเร็จบริบูรณ์แล้ว ก่อนที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะทราบว่าได้มีการยื่นคำร้องขอหรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาให้ลูกหนี้ส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งเสร็จก่อนวันดังกล่าว

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เป็นของเสี่ยงง่าย หรือถ้าห่วงงำไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายได้โดยวิธีการขายทอดตลาด หรือวิธีอื่นที่สมควรแล้วให้หักเงินไว้ ถ้าศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมอบเงินนั้นแก่ผู้บริหารแผนนำไปใช้จ่ายได้ถ้าศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิก

⁶² วิชามหาคุณ, หน้า 75

การฟื้นฟูกิจการให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา แต่ถ้าศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดและยังเหลือเงินอยู่ ให้ส่งมอบให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อไป

ความคุ้มครองตามสถานะพักชำระหนี้จากการบังคับคดีที่กำหนดไว้ในทำนองเดียวกันกับความคุ้มครองในการฟ้องร้องเป็นคดีแพ่ง โดยเฉพาะลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งซึ่งเป็นลูกหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการเท่านั้นที่จะได้รับความคุ้มครอง ส่วนบุคคลอื่นซึ่งเป็นลูกหนี้ร่วมตามคำพิพากษาในคดีแพ่งด้วยนั้นหาได้รับผลประโยชน์จากสถานะพักชำระหนี้แต่อย่างใดไม่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจึงมีสิทธิบังคับคดีในส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษาคนอื่นต่อไปได้

(6) ห้ามมิให้เจ้าหนี้มีประกันบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ หรือเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอ ระยะเวลาดังกล่าวศาลอาจขยายได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกเดือน

หลังจากเกิดสถานะพักชำระหนี้แล้ว เจ้าหนี้มีประกันจะฟ้องบังคับหลักประกันได้ใน 2 กรณี คือ ได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ และล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

กรณีที่ 1 ได้รับอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ กฎหมายล้มละลายได้ให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหนี้มีประกันในมูลหนี้ที่มีประกันในการที่จะบังคับเอาแก่ทรัพย์สินหลักประกันตามสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายแพ่ง เจ้าหนี้มีประกันมีสิทธิในการที่จะบังคับชำระหนี้เอาแก่ทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันโดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งการที่เจ้าหนี้มีประกันจะบังคับเอาแก่ทรัพย์สินหลักประกันดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตจากศาล (relief from the stay) ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 90/13 และมาตรา 90/14 หากทรัพย์สินหลักประกันนั้นไม่มีความจำเป็นในการฟื้นฟูกิจการ หรือไม่มีการให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ

กรณีที่ 2 เมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด คือ ล่วงพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอ ระยะเวลาดังกล่าว ศาลอาจขยายได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกิน 6 เดือน

(7) ห้ามมิให้เจ้าหนี้ซึ่งบังคับชำระหนี้ได้เองตามกฎหมายยึดทรัพย์สินหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าหนี้ซึ่งมีสิทธิบังคับชำระหนี้ได้เองในการยึดหรือขายทรัพย์สินของลูกหนี้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางศาล ได้แก่ เจ้าหนี้ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร หรือเจ้าหนี้ทางปกครอง ซึ่งในคดีฟื้นฟูกิจการ เจ้าหนี้ภาษีอากรจะไม่ได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษ ซึ่งรวมทั้งกรณีที่ผู้ทำแผนสามารถปรับลดหนี้ภาษีอากรได้ด้วย ตามมาตรา 90/58 (2) และมาตรา 130

(8) ห้ามมิให้เจ้าของทรัพย์สินที่เป็นสาระสำคัญในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ สัญญาซื้อขาย หรือสัญญาอื่นที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์ หรือสัญญาเช่าที่ยังไม่สิ้นกำหนดเวลาที่ตกลงกันไว้ ติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งอยู่ในความครอบครองของลูกหนี้หรือของบุคคลอื่นที่อาศัย

สิทธิของลูกหนี้ รวมตลอดจนฟ้องร้องบังคับคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้ซึ่งเกิดจากสัญญาดังกล่าว ถ้ามีการฟ้องคดีดังกล่าวไว้ก่อนแล้วให้ศาลงดการพิจารณาคดีนั้นไว้ เว้นแต่ศาลที่จะรับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นหรือหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราว แล้วแต่กรณี ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อ ราคาค่าตอบแทนการใช้ทรัพย์สินหรือค่าเช่าตามสัญญาสองคราวติดต่อกัน หรือกระทำผิดสัญญาในข้อที่เป็นสาระสำคัญ

(9) ห้ามไม่ให้ลูกหนี้จำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้ หรือกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน นอกจากเป็นการกระทำที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินการค้าตามปกติของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

กรณีที่สามารถจำหน่าย จ่าย โอน ให้เช่า ชำระหนี้ ก่อหนี้ หรือการกระทำใด ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระในทรัพย์สิน หากเป็นการกระทำที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินการค้าตามปกติของลูกหนี้สามารถดำเนินต่อไปได้ แต่ลูกหนี้อาจขอให้ศาลรับคำร้องขอมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น การดำเนินการค้าหรือธุรกิจตามปกติของลูกหนี้ที่จำเป็นจะต้องดำเนินการโดยทั่วไป ต้องดูถึงลักษณะของกิจการของลูกหนี้เป็นสำคัญ ว่าการกระทำนั้นสอดคล้องกับกิจการหรือไม่ หากยังคงมีสัญญาที่จะต้องผูกพัน เช่น มีการจ่ายเงินที่ยังค้างอยู่ ถือเป็นเรื่องของการปฏิบัติตามสัญญาเพื่อให้กิจการธุรกิจนั้นดำเนินต่อไป

(10) คำสั่งตามวิธีการชั่วคราวของศาลที่ให้อายัด ห้ามจำหน่าย จ่าย โอนทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ชั่วคราวซึ่งมีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณานั้น ให้ศาลที่รับคำร้องขอมีอำนาจสั่งให้ระงับผลบังคับไว้หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ถ้าต่อมาศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอหรือจำหน่ายคดี หรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ให้มีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวหรือคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ชั่วคราวตามที่เห็นสมควรต่อไป

เมื่อศาลล้มละลายมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณา ศาลล้มละลายมีอำนาจสั่งให้ระงับผลของคำสั่งศาลในคดีแพ่งตามวิธีการชั่วคราวที่ให้อายัด ห้ามจำหน่าย จ่าย โอนทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเป็นคำสั่งที่โจทก์ขอคุ้มครองชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 254 หรือคำสั่งของศาลล้มละลายที่ให้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ชั่วคราว พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ตามมาตรา 17 เป็นกรณีที่จะให้มีการระงับผลหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงผลของคำสั่งตามวิธีการชั่วคราวในคดีแพ่ง หรือคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวในคดีล้มละลายนั้น จะต้องเกิดจากการที่ศาลล้มละลายมีคำสั่งให้ระงับ ไม่ใช่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัตินับแต่ศาลล้มละลายมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแต่อย่างใด

นอกจากนี้หากคดีฟ้องฟ้องการสิ้นสุดลง ไม่ว่าจะเพราะศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ หรือจำหน่ายคดี หรือยกเลิกคำสั่งให้ฟ้องฟ้องการ หรือยกเลิกการฟ้องฟ้องการ ก็ให้ศาลล้มละลาย มีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวหรือคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราวตามที่เห็นสมควรต่อไป

(11) ห้ามมิให้ผู้ประกอบการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ งดให้บริการแก่ลูกหนี้เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ หรือหลังจากศาลมีคำสั่งให้ฟ้องฟ้องการ ลูกหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราว แล้วแต่กรณี ไม่ชำระค่าบริการที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟ้องฟ้องการสองคราวติดต่อกัน

ตามอนุมาตรานี้ห้ามมิให้ผู้ประกอบการงดให้บริการในทันที การห้ามตามอนุมาตรานี้จะเห็นได้ว่ามี 2 ช่วง คือ หลังจากที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟ้องฟ้องการจนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟ้องฟ้องการ จะงดให้บริการแก่ลูกหนี้ไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากศาลที่รับคำร้องขอ แต่หากศาลมีคำสั่งให้ฟ้องฟ้องการแล้ว ถ้าไม่ชำระค่าบริการสองคราวติดต่อกัน กังดให้บริการได้ เพราะเมื่อเข้าระบบการฟ้องฟ้องการแล้วจะต้องมีการชำระหนี้ตามปกติ

ผลของการฝ่าฝืนสถานะพักการชำระหนี้ (Consequences of violating the stay)

ก. กรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลหรือคำสั่งชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในอนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดของวรรคหนึ่งไม่มีผลผูกพันลูกหนี้ ตามมาตรา 90/12 วรรคสอง

ข. กรณีที่มีการออกคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท นายทะเบียนนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับนิติบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้ การทำนิติกรรม หรือการชำระหนี้ใดๆ ที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในอนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดของวรรคหนึ่ง การนั้นเป็นโมฆะ" ตามมาตรา 90/12 วรรคท้าย

3.5.8 การขอบรรเทาจากสถานะพักการชำระหนี้

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/13 และมาตรา 90/14 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการขอบรรเทาหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานะพักการชำระหนี้ต้องดำเนินการ โดยให้เจ้าหนี้และบุคคลซึ่งถูกจำกัดสิทธิสถานะพักชำระหนี้ ตามมาตรา 90/12 ซึ่งอาจเป็นลูกหนี้หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบกิจการสาธารณูปโภค เมื่อถูกจำกัดสิทธิก็อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่ได้รับคำร้องขอให้ฟ้องฟ้องการ เพื่อให้ศาลนั้นเองมีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อจำกัดสิทธิของตนได้ หากการจำกัดสิทธิของผู้ร้องนั้น :

(1) ไม่มีความจำเป็นต่อการฟ้องฟ้อง หรือไม่มีผลกระทบต่อการฟ้องฟ้องการ หากยังมีความจำเป็นต่อการฟ้องฟ้องการศาลก็อนุญาตไม่ได้ หรือ

(2) มิได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ โดยต้องดูมาตรา 90/14 ประกอบการพิจารณา

เมื่อได้รับคำร้องขอศาลต้องดำเนินการพิจารณาเป็นการด่วน หากข้อเท็จจริงเป็นไปตามกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้อง และหากเป็นกรณีของเจ้าหนี้มีประกัน ศาลอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เจ้าหนี้มีประกันได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอก็ได้ โดยสามารถแยกพิจารณาได้ 2 กรณี คือ กรณีเจ้าหนี้และบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่เจ้าหนี้มีประกันให้ศาลมีคำสั่งตามที่เห็นประโยชน์แห่งความยุติธรรม เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ร้องตามความยุติ และกรณีเจ้าหนี้มีประกัน ซึ่งศาลอาจมีคำสั่งให้ดำเนินการแก้ไข เพื่อให้เจ้าหนี้มีประกันได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอ โดยมีเงื่อนไขในการคุ้มครอง 3 กรณี ดังนี้ :

กรณีที่หนึ่ง มีการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันในจำนวนเท่ากับมูลค่าที่ลดลงของทรัพย์สินอันเป็นหลักประกัน ถือว่าได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอแล้ว

กรณีที่สอง มีการให้หลักประกันแก่เจ้าหนี้มีประกันเพื่อชดเชยหลักประกันเดิม

กรณีที่สาม มีการดำเนินการอื่นใดที่เจ้าหนี้มีประกันยินยอม คือ นอกเหนือจากการชดเชยด้วยการชำระหนี้หรือหลักประกัน อาจมีกรณีอื่น ๆ หากว่าเจ้าหนี้มีประกันยินยอม หรือเป็นกรณีที่ศาลเห็นว่าทำให้เจ้าหนี้มีประกันสามารถได้รับชำระหนี้ของตนตามมูลค่าของทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันในเวลาที่มีการยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการพร้อมดอกเบี้ยและผลประโยชน์ตามสัญญา การยื่นข้อเสนอให้เจ้าหนี้มีประกันพึงพอใจว่า หากว่ามีการดำเนินการฟื้นฟูกิจการแล้วเจ้าหนี้มีประกันจะไม่ได้รับชำระหนี้โดยอาศัยหลักประกันที่ต่ำลง ได้รับชำระหนี้ตามเดิมเป็นจำนวนตามที่เขามีสิทธิอยู่

3.6 การสิ้นสุดคดีฟื้นฟูกิจการ

3.6.1 คำสั่งยกคำร้อง

ในคดีฟื้นฟูกิจการ ศาลล้มละลายจะมีคำสั่งยกคำร้องขออยู่ 3 กรณี คือ

1. ชั้นพิจารณาคำร้องขอ ตามมาตรา 90/10 เมื่อศาลพิจารณาคำร้องขอแล้วไม่ได้ความจริงตาม มาตรา 90/3 หรือไม่มีเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ หรือผู้ร้องขอไม่ได้ยื่นคำร้องขอโดยสุจริต
2. ชั้นรับรายงานผลการประชุมเจ้าหนี้ตามมาตรา 90/48 ปรากฏว่าที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติตาม มาตรา 90/46 ยอมรับแผน หรือไม่ลงมติประการใด หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุมและได้ความว่าลูกหนี้ได้ถูกฟ้องเป็น คดีล้มละลายไว้ก่อนแล้ว ทั้งศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้ศาลยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเสีย แล้วดำเนินคดีล้มละลายที่ไต่ถามพิจารณาไว้ต่อไป

3. ชั้นพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแผน ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่เห็นชอบด้วยแผน และปรากฏว่ามีการฟ้องคดีล้มละลายลูกหนี้ไว้ก่อนแล้ว ทั้งศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเสีย แล้วดำเนินคดีล้มละลายที่ไต่ดไว้ต่อไป (มาตรา 90/58 วรรคสาม ประกอบมาตรา 90/48 วรรคสี่)

เมื่อศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ ให้ศาลประกาศคำสั่งดังกล่าวในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อย 1 ฉบับ กับให้ศาลแจ้งคำสั่งดังกล่าวไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท หรือนายทะเบียนนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยด่วนเพื่อนายทะเบียนจะได้จัดแจ้งคำสั่งศาลไว้ในทะเบียน และให้ศาลแจ้งไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย หรือหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 90/4(6) แล้วแต่กรณี เพื่อทราบด้วย(มาตรา 90/72) และคำสั่งยกคำร้องขอนี้ไม่กระทบถึงการใดที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้บริหารชั่วคราว หรือผู้ทำแผนได้กระทำไปแล้ว ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องขอนั้น (มาตรา 90/76)

3.6.2 การสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือเห็นชอบด้วยแผนแล้ว อาจมีกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการในกรณีต่อไปนี้

1. กรณีที่ผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกันค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ตาม มาตรา 90/7 วรรคสอง
2. กรณีที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่อาจมีมติเลือกผู้ทำแผนได้ และศาลเห็นสมควร มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/17 วรรคสี่
3. กรณีที่ที่ประชุมเจ้าหนี้เลือกผู้ทำแผนอีกครั้งได้ แต่ศาลมีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่ตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ทำแผน หรือกรณีที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่อาจเลือกผู้ทำแผนได้ตามมาตรา 90/17 วรรคห้า
4. กรณีที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติตามมาตรา 90/46 ยอมรับแผน หรือไม่ลงมติประการใด หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุม ทั้งนี้ มิใช่กรณีที่ลูกหนี้ได้ถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายไว้ก่อนแล้ว และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา 90/48 วรรคสี่
5. กรณีที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติไม่ให้ตั้งผู้ทำแผนคนใหม่หรือไม่อาจมีมติเลือกผู้ทำแผนใหม่ได้หรือศาลมีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่ให้มีการตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ตามที่ประชุมเจ้าหนี้ ทั้งนี้ มิใช่กรณีที่ลูกหนี้ได้ถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายไว้ก่อนแล้วและศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา 90/52 วรรคสอง ประกอบมาตรา 90/48 วรรคสี่

6. กรณีที่ที่ประชุมเจ้าหน้าที่ไม่มีมติตามมาตรา 90/46 ยอมรับแผนของผู้ทำแผนคนใหม่หรือแผนที่มีการแก้ไขหรือไม่ลงมติประการใดหรือไม่มีเจ้าหน้าที่ไปประชุม ทั้งนี้ มิใช่กรณีที่ลูกหนี้ได้ถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายไว้ก่อนแล้วและศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา 90/54 วรรคเจ็ด ประกอบมาตรา 90/48 วรรคสี่

7. กรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน ทั้งนี้ มิใช่กรณีที่ลูกหนี้ได้ถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายไว้ก่อนแล้วและศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา 90/48 วรรคสี่ ประกอบมาตรา 90/58 วรรคสาม

8. กรณีที่ที่ประชุมเจ้าหน้าที่ประชุม 2 ครั้งแล้ว แต่ไม่อาจมีมติตามมาตรา 90/46 เลือกผู้บริหารแผนคนใหม่ได้ และศาลไม่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา 90/68 วรรคสาม

ผลของการสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

1. เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ อำนาจหน้าที่ในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้กลับเป็นของผู้บริหารของลูกหนี้และผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมีสิทธิตามกฎหมายต่อไป ตามมาตรา 90/74

2. คำสั่งศาลที่ให้ยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ไม่กระทบถึงการใดที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผนหรือผู้บริหารแผนชั่วคราวได้กระทำไปแล้วก่อนศาลมีคำสั่งเช่นว่านั้น ตามมาตรา 90/76 อนึ่ง เมื่อศาลยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เจ้าหน้าที่ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ ในการฟื้นฟูกิจการแต่ไม่ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนดก็ยังคงมีสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ มาตรา 90/61(2) และบรรดาสถานะพักบังคับชำระหนี้ (Automatic Stay) ที่มีผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาอย่างอมสิ้นสุดลง ตามมาตรา 90/12 วรรคหนึ่ง และเท่ากับไม่มีกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้อยู่ในศาลแล้ว สิทธิและหน้าที่ของลูกหนี้อย่อมจะกลับคืนสู่สถานะเดิม

3.6.3 การยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

เมื่อศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว อาจมีกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการในกรณีดังต่อไปนี้

1. กรณีที่ผู้บริหารของลูกหนี้ ผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราว หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้วแต่กรณีเห็นว่า การฟื้นฟูกิจการได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนแล้ว จึงรายงานต่อศาลให้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ และศาลพิจารณาแล้วได้ความว่าการฟื้นฟูกิจการได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนแล้ว ตามมาตรา 90/70 วรรคหนึ่ง

2. กรณีที่ระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุด แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จ ผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราว หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้วแต่กรณีรายงานให้ศาลทราบภายใน 14 วันแต่ระยะเวลาตามแผนสิ้นสุดลงและศาลพิจารณาแล้วไม่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตามมาตรา 90/70 วรรคสอง⁶³

ผลการสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

1. ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ มีผลให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ เว้นแต่หนี้ซึ่งเจ้าหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการจะได้ขอรับชำระหนี้ไว้แล้วและมีผลให้

1.1 ผู้บริหารของลูกหนี้ กลับมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไป

1.2 ผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมีสิทธิตามกฎหมายต่อไป

1.3 ค่าตอบแทนของผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผนหรือผู้บริหารแผนชั่วคราว และหนี้ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราวก่อขึ้นเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ยกเว้น หนี้ละเมิด เป็นหนี้บุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้โดยให้อยู่ในระดับเดียวกับบุริมสิทธิลำดับที่ 1 ตามมาตรา 253 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 90/75

2. คำสั่งศาลที่ให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการไม่กระทบถึงการใดที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้บริหารชั่วคราว ผู้ทำแผน ผู้บริหารแผน หรือผู้บริหารแผนชั่วคราวได้กระทำไปแล้วก่อนศาลมีคำสั่งเช่นว่านั้น ตามมาตรา 90/76 อนึ่ง เมื่อศาลยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการบรรดาสถานะพักบังคับชำระหนี้ (Automatic Stay) ที่มีผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณายอมสิ้นสุดลงตามมาตรา 90/12 วรรคหนึ่ง

⁶³ พระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช 2483 มาตรา 90/7 วรรคสอง “ในกรณีที่ผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกันเพิ่มตามวรรคหนึ่ง ถ้าศาลยังไม่มีความเห็นให้ฟื้นฟูกิจการ ให้ถือว่าผู้ร้องขอทั้งคำร้องขอ แต่ถ้าศาลได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เรียกประชุมเจ้าหนี้ทั้งหลายและธนาคารแห่งประเทศไทย หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือกรรมการประกันภัย หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการของลูกหนี้ตามมาตรา ๙๐/๓ ซึ่งได้ให้ความยินยอมตามมาตรา ๙๐/๔ แล้วแต่กรณี เพื่อแต่งตั้งเจ้าหนี้อื่นหรือลูกหนี้หรือผู้ให้ความยินยอมเป็นผู้ร้องขอแทนต่อไปโดยเร็วที่สุด ถ้าไม่มีผู้ร้องขอแทนหรือมีแต่ไม่วางเงินประกันดังกล่าวภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ผู้ร้องขอไม่ยอมวางเงินประกันดังกล่าวตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ”

ทั้งนี้ ตามกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยการเปลี่ยนกระบวนกรฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนกรล้มละลายมีเฉพาะกรณี ตามมาตรา 90/68 วรรคสาม⁶⁴ เป็นกรณีที่ผู้บริหารแผนพ้นจากตำแหน่งและมีการประชุมเจ้าหนี้เพื่อเลือกผู้บริหารแผนใหม่แล้ว 2 ครั้ง แต่ไม่อาจเลือกผู้บริหารแผนคนใหม่ได้ ในชั้นพิจารณาหากศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ก็ให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และกรณีตาม มาตรา 90/70 วรรคสอง⁶⁵ ที่ระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน ในชั้นพิจารณาหากศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

3.6.4 คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

กรณีที่ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดในคดีฟื้นฟูกิจการ ได้แก่

1. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/68 วรรคสาม บัญญัติไว้ว่า กรณีที่ผู้บริหารแผนพ้นจากตำแหน่งและมีการประชุมเจ้าหนี้เพื่อเลือกผู้บริหารแผนแล้ว 2 ครั้ง แต่ไม่อาจมีมติเลือกผู้บริหารแผนคนใหม่ได้ ในชั้นพิจารณาหากศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ก็ให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด

2. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/70 วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า กรณีที่ระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน ในชั้นพิจารณาหากศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด

ทั้งนี้ เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดในคดีฟื้นฟูกิจการแล้ว การขอรับชำระหนี้จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/77 ซึ่งคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้

⁶⁴ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/68 วรรคสาม “เมื่อศาลได้พิจารณาพยานหลักฐานในสำนวนและฟังคำชี้แจงของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้ และลูกหนี้แล้ว ศาลจะมีคำสั่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้บริหารแผน หรือมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควร ถ้าศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด แต่ถ้าศาลไม่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ”

⁶⁵ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/70 วรรคสอง “เมื่อระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน ให้ผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราว หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แล้วแต่กรณี รายงานให้ศาลทราบภายในสิบสี่วันนับแต่ระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลนัดพิจารณาเป็นการด่วนและแจ้งวันเวลานัดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ส่งแจ้งความให้ลูกหนี้และเจ้าหนี้ทั้งหลายทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน ในการพิจารณาให้ศาลพิจารณาพยานหลักฐานในสำนวนและฟังคำชี้แจงของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้ และคำคัดค้านของลูกหนี้ ถ้าศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด แต่ถ้าศาลไม่เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายก็ให้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ”

เด็ดขาดนี้ ไม่กระทบถึงการใดที่ได้กระทำโดยสุจริตและเป็นไปตามแผนก่อนศาลมีคำสั่งเช่นนั้นและมีผลให้หนี้ที่เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับในการฟื้นฟูกิจการกลับคืนสู่สถานะดังที่เป็นอยู่เดิม เว้นแต่สภาพแห่งหนี้ในขณะนั้น

3.6.5 คำสั่งจำหน่ายคดี

ในคดีฟื้นฟูกิจการ หลังจากศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาแล้ว หากต่อมาปรากฏว่า ผู้ร้องขอทั้งคำร้อง หรือขาดนัดพิจารณา หรือผู้ร้องขอได้ขอถอนคำร้องขอ และศาลอนุญาตให้ผู้ร้องขอถอนคำร้องขอได้ และเมื่อศาลได้โฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายอย่างน้อยหนึ่งฉบับเพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลายและลูกหนี้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/8 วรรคสองแล้ว ปรากฏว่า ไม่มีบุคคลใดร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องขอ ศาลก็มีคำสั่งจำหน่ายเสียจากสารบบความได้

3.6.6 การดำเนินการภายหลังคดีฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลง

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/74 และกรณีที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการตามมาตรา 90/75 บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้อำนาจหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตกแก่ผู้บริหารของลูกหนี้และให้ผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมามีสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าวนี้ คำว่า "ผู้บริหารของลูกหนี้" หรือคำว่า "ผู้ถือหุ้นของลูกหนี้" หมายถึงผู้บริหารของลูกหนี้หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ในเวลาที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้ เนื่องจากกรรมกรของลูกหนี้หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้อาจมีการปรับเปลี่ยนไปในระหว่างที่มีการฟื้นฟูกิจการนั้น

3.7 การพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในการฟื้นฟูกิจการ⁶⁶

ในการฟื้นฟูกิจการ อาจมีการพิจารณาสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/48 วรรคสาม ในกรณีที่ไม่มี การขอแก้ไขแผนหรือผู้ทำแผนยอมให้แก้ไขแผนแล้ว ถ้าที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติตามมาตรา 90/46 ยอมรับแผนดังกล่าวก็ดีให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานต่อศาลโดยไม่ชักช้า ซึ่งศาลพิจารณาและมีคำสั่งตามมาตรา 60/48 วรรคสี่

2. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/50 วรรคสอง ในกรณีที่ที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติไม่ให้ตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ ไม่ว่าจะมีการขอแก้ไขแผนหรือไม่ ถ้าผู้ทำแผนไม่มาประชุมอีกให้ที่ประชุมเจ้าหนี้พิจารณา

⁶⁶ กมล วีระเวชกุล, คำบรรยายกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ พิมพ์ซิ่ง, 2561), หน้า 675-677

แล้วลงมติตามมาตรา 90/46ว่าจะยอมรับแผนหรือแผนที่มีการแก้ไขนั้นหรือไม่ ถ้าผู้ทำแผนมาประชุมให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการประชุมเจ้าหนี้ต่อไป ทั้งนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 90/48 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

3. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/42 วรรคสอง ถ้าที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติไม่แต่งตั้งผู้ทำแผนใหม่หรือที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่อาจมีมติเลือกผู้ทำแผนคนใหม่ได้ หรือศาลมีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่ให้มีการตั้งผู้ทำแผนคนใหม่ตามมติที่ประชุมเจ้าหนี้ตามวรรคหนึ่งให้เจ้าหนี้ตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานขอให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดโดยเร็ว ในกรณีเช่นนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 90/48 วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

4. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/54 วรรคเจ็ด ถ้าที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่มีมติตามมาตรา 90/46 ยอมรับแผนของผู้ทำแผนคนใหม่ หรือแผนที่มีการแก้ไขก็ดี หรือไม่ลงมติประการใดก็ดี หรือไม่มีเจ้าหนี้ไปประชุมก็ดี ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานต่อศาลโดยไม่ชักช้า และให้นำบทบัญญัติ มาตรา 90/48 วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

5. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/58 วรรคสาม ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแผนของศาล ถ้าศาลมีคำสั่งไม่เห็นชอบด้วยแผน ให้ศาลนัดพิจารณาว่าสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลายหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 60/48 วรรคสี่ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ตามข้อ 1 ถึง 5 เป็นกรณีลูกหนี้ได้ถูกฟ้องให้เป็นล้มละลายไว้ก่อนแล้ว และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ก็ให้ยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ แล้วให้ดำเนินคดีล้มละลายที่ได้ให้ส่งการพิจารณาไว้ดังต่อไปนี้ ซึ่งต่อมาศาลยกคดีล้มละลายขึ้นพิจารณาแล้วมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด แต่เป็นการพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในคดีอื่นมิใช่คดีฟื้นฟูกิจการ ในทางปฏิบัติหากศาลเห็นว่ายังไม่สมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย หรือไม่มีคดีล้มละลายของลูกหนี้ที่งดพิจารณา ศาลจะมีคำสั่งต่อไปเพียงให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

6. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/68 วรรคสาม กรณีมีการประชุมเจ้าหนี้ 2 ครั้งแล้ว แต่ที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่อาจมีมติตามมาตรา 90/46 เลือกผู้บริหารแผนคนใหม่ได้ และศาลเห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาด

7. พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/70 วรรคสอง กรณีที่ระยะเวลาดำเนินการตามแผนสิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จตามแผน ซึ่งผู้บริหารแผน ผู้บริหารแผนชั่วคราวหรือ

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แล้วแต่กรณีรายงานให้ศาลทราบภายใน 14 วันนับแต่ระยะเวลาตามแผนสิ้นสุดลง และ ศาลพิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ให้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

ตามข้อ 6 และ 7 เป็นการสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดในคดีฟื้นฟูกิจการ

บทที่ 4

หลักกฎหมายและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการในต่างประเทศ

4.1 กฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกา

4.1.1 แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

ในประเทศสหรัฐอเมริกา แนวความคิดในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมของกฎหมายล้มละลาย ในมลรัฐนิวยอร์กจึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการทรัพย์สินของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยมีการโอนทรัพย์สินของลูกหนี้ไปยังบริษัทใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ลูกหนี้ดำเนินธุรกิจต่อไป ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับในศาลสูงของสหรัฐอเมริกาในเวลาต่อมา และแนวคิดดังกล่าวได้ถูกบัญญัติไว้ใน Bankruptcy Act 1993 โดยสาเหตุที่มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มาบัญญัติไว้เนื่องจากในปี ค.ศ. 1933 เป็นช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ธุรกิจต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา ประสบกับการขาดทุน มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงผลกระทบต่อตลาดหุ้นนอกจากนี้ยังเกิดปัญหาการว่างงาน จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเพื่อพยุงธุรกิจให้ดำเนินต่อไปได้และทำให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น ทำให้กฎหมายล้มละลายของสหรัฐอเมริกามีบทบัญญัติในเรื่อง การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เพื่อเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ช่วงระยะแรกแนวคิดและกระบวนการในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ดังกล่าวยังมีข้อบกพร่องและยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการล้มละลายของลูกหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังจะเห็นได้จากช่วงปี ค.ศ.1970 มีธุรกิจจำนวนมากในสหรัฐอเมริกาต้องประสบกับปัญหาในการดำเนินธุรกิจ มีบริษัทต้องล้มละลายและเลิกกิจการเป็นจำนวนมาก สถานิติบัญญัติของสหรัฐจึงจัดตั้งคณะทำงานขึ้นปรับปรุงแก้ไขกฎหมายล้มละลายเพื่อแก้ปัญหาล้มละลายและการเลิกกิจการของบริษัทต่าง ๆ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายล้มละลายของสหรัฐอเมริกาในส่วนของกระบวนการฟื้นฟูกิจการมีการแก้ไขปรับปรุงหลายครั้งมาก ในปัจจุบันกระบวนการฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกายู่ภายใต้ Bankruptcy Act 1978⁶⁷

กฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นกฎหมายล้มละลายที่เอื้อประโยชน์ต่อลูกหนี้ โดยการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จะอยู่ภายใต้ Chapter 11 บทบัญญัติของกฎหมายล้มละลาย (Bankruptcy Code)

⁶⁷ ไกรยง ตีวรารณศานต์. (2552) ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการพักบังคับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาคีรัฐร่วมเอกชน วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ส่วนหนึ่งของกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา (United States) การฟื้นฟูกิจการจะอยู่ในกระบวนการที่เรียกว่า “Reorganization” ใช้กับลูกหนี้ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด แต่ไม่รวมถึงสถาบันการเงิน และบริษัทประกันภัยซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายเฉพาะแต่ละรัฐ⁶⁸

4.1.2 กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการประกอบไปด้วย Chapter 13 เป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการสำหรับบุคคลธรรมดา ซึ่งมีรายได้ปกติที่มีหนี้ไม่มีประกันน้อยกว่า 100,000 เหรียญสหรัฐอเมริกาและมีหนี้ประกันน้อยกว่า 350,000 เหรียญสหรัฐอเมริกา, Chapter 12 เป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการของเกษตรกรซึ่งมีรายได้ปกติ และ Chapter 11 เป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการสำหรับลูกหนี้อื่นทุกประเภท ซึ่งมักใช้สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัด⁶⁹ โดยลูกหนี้ที่จะยื่นขอฟื้นฟูกิจการต้องมีคุณสมบัติ⁷⁰ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนา สถานที่ประกอบกิจการหรือมีทรัพย์สินอยู่ในสหรัฐอเมริกา⁷¹
2. ไม่ใช่เป็นผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับ บริษัทประกัน ธนาคาร สหกรณ์ออมทรัพย์ สถาบันการเงินที่รับฝากเงิน สถาบันกู้ยืม สถาบันการเงินให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย บริษัทขนาดเล็กที่ได้รับอนุญาต ภายใต้บทบัญญัติ Section 301 (c) ของ Small Business Investment Act of 1958 สหกรณ์ ธนาคารที่ให้สินเชื่อแก่ธุรกิจและบริษัทต่างชาติให้สหรัฐอเมริกา⁷²
3. ลูกหนี้ต้องไม่เป็นตัวแทนนายหน้าค้าหุ้น หรือนายหน้าซื้อขายสินค้า⁷³
4. บุคคลธรรมดาที่มีหนี้ ณ วันยื่นคำร้อง เป็นหนี้ไม่มีประกันน้อยกว่า 269,250 เหรียญสหรัฐอเมริกา หรือมีหนี้ประกันน้อยกว่า 807,750 เหรียญสหรัฐอเมริกา
5. เกษตรกรที่มีรายได้ปกติโดยยื่นขอฟื้นฟูกิจการภายใต้ Chapter 12⁷⁴

⁶⁸ วราภรณ์ อาษาพร. 2539. แนวคิดทางกฎหมายในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ : ศึกษาร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่...) พ.ศ.... , วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 20-22

⁶⁹ กิตติราช บุรณสิทธิเวช. 2556, การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ หน้า 55

⁷⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 55-56

⁷¹ 11 U.S.C. Section 109 (a)

⁷² 11 U.S.C. Section 109 (b)

⁷³ 11 U.S.C. Section 109 (d)

⁷⁴ 11 U.S.C. Section 109 (f)

6. ระยะเวลา 180 วัน ก่อนวันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต้องไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลายในคดีอื่น⁷⁵

ในการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต้องมีเจตนาสุจริต (Good Faith) และไม่มีวัตถุประสงค์อื่นใดในการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ นอกจากต้องการให้การฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จ ซึ่งการที่ยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการที่ไม่สุจริต (Bad Faith) อาจถูกยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้ โดยข้อกำหนดเรื่องหลักสุจริต ที่ศาลได้กำหนดหลักขึ้นโดยพิจารณาจากบทบัญญัติใน Section 1112 (6) ที่กำหนดเงื่อนไขในการที่ศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเป็นเงื่อนไข สำหรับลูกหนี้ที่มีเจตนาไม่ต้องการที่จะฟื้นฟูกิจการอย่างแท้จริง เพียงแต่เป็นการหาผลประโยชน์จากบทบัญญัติที่กำหนด เช่น มีหลักฐานแสดงว่าลูกหนี้อาศัยระยะเวลาในกระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อจัดตั้งเริ่มธุรกิจใหม่ และไม่ประสงค์ที่จะฟื้นฟูกิจการของกิจการเดิม หรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้พยายามประวิงเวลาหรือเลี่ยงไม่ให้อำนาจเจ้าหนี้มีประกันใช้สิทธิบังคับชำระหนี้ หรือกิจการของลูกหนี้ไม่มีช่องทางในการฟื้นฟูกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁷⁶ เมื่อลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้วไม่สามารถถอนคำร้องขอได้เพื่อเป็นมาตรการป้องกันมิให้ลูกหนี้ใช้กระบวนการไปในทางทุจริต

ดังนั้น การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ต้องเป็นบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการที่มีลักษณะเป็นนิติบุคคล จะเห็นว่ากฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกาลูกหนี้ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้มีทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 กำหนดให้ลูกหนี้ที่สามารถเข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการได้จำกัดเฉพาะบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเท่านั้น⁷⁷

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแบ่งออกเป็น การยื่นคำร้องขอโดยความสมัครใจของลูกหนี้ (Voluntary Petition) และการฟื้นฟูกิจการโดยไม่สมัครใจซึ่งเป็นการยื่นคำขอโดยเจ้าหนี้ (Involuntary Petition)

⁷⁵ 11 U.S.C. Section 109 (g)

⁷⁶ กิตติราช บุรณสิทธิเวช. หน้า 56

⁷⁷ กิตติราช บุรณสิทธิเวช. หน้า 56

1) การยื่นคำร้องขอด้วยความสมัครใจ (Voluntary Petition)⁷⁸ เป็นการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยลูกหนี้สมัครใจเพื่อขอฟื้นฟูกิจการ หรือปรับปรุงกิจการที่กำลังประสบปัญหาจากการดำเนินกิจการ โดยลูกหนี้สามารถยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการได้โดยอาศัยมติของคณะกรรมการ แม้ว่าลูกหนี้จะไม่ได้อยู่ในสถานะที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวก็ตาม ในกรณีที่มีการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการด้วยความสมัครใจของลูกหนี้ โดยทั่วไปศาลจะสั่งอนุญาตให้ใช้กระบวนการฟื้นฟูกิจการภายใต้ Chapter 11 ได้ทันที ทั้งนี้ สำหรับข้อตกลงใด ๆ ระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ที่กำหนดห้ามให้ลูกหนี้ใช้สิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการมีผลเป็นโมฆะ และถือว่าเป็นข้อตกลงที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย

2) การยื่นคำร้องขอโดยไม่สมัครใจ (Involuntary Petition)⁷⁹ การยื่นคำร้องขอโดยไม่สมัครใจ หรือการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยเจ้าหนี้ เป็นการบังคับให้ลูกหนี้ต้องฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้ลูกหนี้ปรับปรุงเกี่ยวกับกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ได้ตามสิทธิเรียกร้อง อย่างไรก็ตามในกรณีดังกล่าวกฎหมายเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ยื่นคำให้การต่อสู้คดีได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และในระหว่างช่วงเวลาดังกล่าวลูกหนี้ยังสามารถดำเนินธุรกิจของตนต่อไปได้ตามปกติ โดยสามารถใช้ จำหน่าย หรือนำมาซึ่งทรัพย์สินต่างๆ ได้เหมือนว่าคำร้องขอนั้นไม่ได้ถูกเสนอต่อศาล ทั้งนี้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ตามเมื่อเจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอ ศาลอาจมีคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สินชั่วคราว (Interim Trustee) ในระหว่างเวลาที่มีการพิจารณาคำร้องขอก็ได้

ในการอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการอันเนื่องมาจากการยื่นคำร้องขอโดยเจ้าหนี้ ศาลอาจมีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้ ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

(1) ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ที่ถึงกำหนดชำระได้ โดยพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ โดยศาลจะพิจารณาข้อเท็จจริงในขณะที่มีการยื่นคำร้องขอเท่านั้น และหนี้ที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ต้องไม่ใช่หนี้ที่ลูกหนี้มีข้อโต้แย้ง' หรือ

(2) ในช่วง 120 วัน ก่อนยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการนั้น ได้มีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ทั้งหมดหรือมีการแต่งตั้งบุคคลเข้าควบคุมดูแลทรัพย์สินของลูกหนี้ดังกล่าว

⁷⁸ ควบคู่กับ กฎหมายฟื้นฟูกิจการ : ศึกษากรณีการเปลี่ยนกระบวนการจากการฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการล้มละลาย, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต หน้า 32

⁷⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 55

อย่างไรก็ตาม หากปรากฏว่าคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของเจ้าหนี้ ไม่มีเหตุอันควรและศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอดังกล่าว เจ้าหนี้ผู้ยื่นคำร้องขอจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการต่างๆ และกรณีที่เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอโดยไม่สุจริต จะต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการยื่นคำร้องดังกล่าว เนื่องจากการยื่นคำร้องขอนั้นย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือในทางการค้า และการดำเนินธุรกิจของลูกค้ามากกว่าการยื่นคำร้องขอโดยลูกหนี้เอง

นอกจากการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตาม chapter 11 อาจมีกรณีการยื่นคำขอชำระบัญชีของลูกค้าภายใต้ Chapter 7 และต่อมาผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ เจ้าหนี้ หรือลูกหนี้ อาจยื่นร้องขอต่อศาลเพื่อเปลี่ยนจากกระบวนการชำระบัญชีมาเป็นกระบวนการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งหากศาลเห็นว่าการฟื้นฟูกิจการเกิดประโยชน์ต่อเจ้าหนี้ และลูกหนี้มากกว่าและศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ลูกหนี้เข้าสู่การฟื้นฟูกิจการ

เงื่อนไขในการขอให้มีการฟื้นฟูกิจการ⁸⁰

สำหรับการยื่นคำร้องขอหรือถูกร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังนี้

(1) ลูกหนี้ต้องเป็นบุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการที่มีลักษณะเป็นนิติบุคคล แต่ไม่รวมถึงหน่วยงาน ของรัฐบาล กิจการเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ และองค์กรที่ไม่ประกอบกิจการ⁸¹

(2) ลูกหนี้ต้องไม่เป็นตัวแทนนายหน้าค้าหลักทรัพย์ หรือนายหน้าค้าสินค้าเกษตรล่วงหน้า⁸²

(3) การร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการภายใต้ Chapter 11 ลูกหนี้ต้องยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการด้วยเจตนาสุจริต (Good Faith) เพื่อให้การฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จ โดยไม่มีวัตถุประสงค์อื่นใดหรือเจตนาที่ไม่สุจริต (Bad Faith) ซึ่งศาลอาจยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้

(4) ภายในระยะเวลา 180 วัน ก่อนวันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต้องไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลายในคดีอื่น ซึ่งศาลพิพากษายกคำร้องภายใต้เงื่อนไขที่ชัดเจน⁸³

หลักฐานที่ต้องใช้ประกอบในการยื่นคำร้องขอ ได้แก่ บัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน บัญชีแสดงสถานะทางการเงิน งบการเงิน บัญชีรายชื่อเจ้าหนี้ไม่มีประกันที่มีจำนวนหนี้ที่สูงเป็น 20 อันดับแรก เป็นต้น หากลูกหนี้เป็นนิติบุคคลก็ต้องยื่นบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นที่อยู่ จำนวนและการถือผลประโยชน์

⁸⁰ กิตติราช บุรณสิทธิเวช. หน้า 59-60

⁸¹ 11 U.S.C. Section 101 (41)

⁸² 11 U.S.C. Section 109 (d)

⁸³ 11 U.S.C. Section 109 (g)

ผลของการยื่นคำขอ⁸⁴

การยื่นคำขอภายใต้ Bankruptcy Code ก่อให้เกิดผลกระทบ ดังนี้

กองทรัพย์สิน (Property of estate) จะแยกต่างหากจากลูกหนี้ โดยกรณีที่เป็นกรยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ (Debtor in possession) โดยจะมี Trustee ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของกองทรัพย์สินและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการ และการชำระหนี้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย⁸⁵ และ

สภาวะพักการชำระหนี้ (Automatic stay) เมื่อมีการยื่นคำขอภายใต้ Bankruptcy Code การป้องกันลูกหนี้จากการรวบรวมทรัพย์สินของบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย เมื่อมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไม่ว่าจะเป็นการยื่นคำร้องขอโดยเจ้าหนี้หรือลูกหนี้เองก็ตาม ย่อมมีผลให้เกิดสภาวะพักการชำระหนี้ที่เรียกว่า Automatic stay ซึ่งเป็นมาตรการที่ส่งผลให้หยุดกระทำการต่างๆ ทางกฎหมายที่อาจส่งผลกระทบต่อลูกหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้มีเวลาในการเตรียมแผนฟื้นฟูกิจการ หรือเพื่อให้เวลาลูกหนี้ในการโต้แย้งข้อกล่าวหาของเจ้าหนี้และให้เจ้าหนี้ทั้งหลายได้เข้าสู่กระบวนการชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ

แผนฟื้นฟูกิจการ⁸⁶

ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเอง ลูกหนี้อาจยื่นแผนฟื้นฟูกิจการไปพร้อมกับคำร้องขอดังกล่าว หรืออาจยื่นภายใน 120 วัน นับแต่วันที่ศาลอนุญาตให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการก็ได้ และสำหรับกรณีที่เจ้าหนี้เป็นผู้ยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ยังมีสิทธิที่จะเสนอแผนฟื้นฟูกิจการได้ก่อนภายใน 120 วัน นับแต่วันที่ศาลอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ แต่หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ลูกหนี้ไม่สามารถเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ หรือลูกหนี้ได้เสนอแผนฟื้นฟูกิจการแล้ว แต่แผนไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มของผู้เกี่ยวข้องและกลุ่มของเจ้าหนี้ ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ศาลอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ เจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิเสนอแผนฟื้นฟูกิจการได้⁸⁷ อย่างไรก็ตาม ศาลมีอำนาจกำหนดระยะเวลาการเสนอหรือการขอความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการไว้เป็นอย่างอื่นได้

⁸⁴ กิตติราช บุณยสิทธิเวช. หน้า 60

⁸⁵ 11 U.S.C. Section 541 (a) and section 1107 (a)

⁸⁶ คชาบุญ กิจมณีโชติ, หน้า 33 -34

⁸⁷ 11 U.S.C. Section 1121

(a) The debtor may file a plan with a petition commencing a voluntary case, or at any time in a voluntary case or an involuntary case.

ข้อสังเกตของการฟื้นฟูกิจการภายใต้ Chapter 11 จะไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการเสนอแผนฟื้นฟูกิจการไว้ สำหรับระยะเวลา 120 วัน ที่กำหนดให้ลูกหนี้ต้องเสนอแผนฟื้นฟูกิจการนั้น เป็นแต่เพียงช่วงเวลาที่ทำให้สิทธิลูกหนี้ในการเสนอแผนฟื้นฟูกิจการก่อนเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ เท่านั้น นอกจากนี้ศาลยังมีอำนาจที่จะสั่งขยายระยะเวลาเสนอแผนฟื้นฟูกิจการออกไปได้โดยไม่ถูกจำกัดตามกฎหมาย ซึ่งในทางปฏิบัติลูกหนี้มักจะขอขยายระยะเวลาสำหรับการเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ

รายละเอียดของแผนฟื้นฟูกิจการต้องมีรายการดังต่อไปนี้⁸⁸

- 1) ลำดับชั้นของสิทธิเรียกร้องต่างๆ
- 2) สิทธิเรียกร้อง หรือผลประโยชน์ที่ไม่กระทบจากแผนฟื้นฟูกิจการ
- 3) วิธีปฏิบัติต่อสิทธิเรียกร้องหรือผลประโยชน์ที่ได้รับผลกระทบจากแผนฟื้นฟูกิจการ
- 4) กำหนดวิธีปฏิบัติสำหรับสิทธิเรียกร้องและผลประโยชน์ที่อยู่ในลำดับชั้นเดียวกัน การปฏิบัติต่อสิทธิเรียกร้องหรือผลประโยชน์ใดในลักษณะที่ดูยากกว่าจะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิเรียกร้องหรือผลประโยชน์นั้น
- 5) กำหนดวิธีปฏิบัติหรือมาตรการเพื่อให้ผู้ทรงสิทธิเรียกร้องหรือเจ้าของผลประโยชน์ต่างๆ เข้าใจและยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการ ห้ามไม่ให้ลูกหนี้ออกหุ้นชนิดไม่มีสิทธิออกเสียงให้แก่เจ้าหนี้
- 6) ข้อกำหนดต่างๆ ในแผนฟื้นฟูกิจการรวมถึงการแต่งตั้งและคุณสมบัติของผู้ซึ่งจะเข้ามาทำหน้าที่ต่างๆ ในแผนนั้นจะต้องสอดคล้องกับผลประโยชน์ของเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสีย และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

รายการดังกล่าวข้างต้นเป็นรายการที่ต้องระบุในแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งหากแผนฟื้นฟูกิจการมีรายการไม่ครบตามที่กำหนดไว้ก็จะมีผลในเรื่องการยืนยันแผนฟื้นฟูกิจการโดยศาล เนื่องจากศาลอาจจะไม่เห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการที่มีรายละเอียดไม่ครบถ้วน

(b) Except as otherwise provided in this section, only the debtor may file a plan until after 120 days after the date of the order for relief under this chapter.

(c) Any party in interest, including the debtor, the trustee, a creditors' committee, an equity security holders' committee, a creditor, an equity security holder, or any indenture trustee, may file a plan if and only if—

(1) a trustee has been appointed under this chapter;

(2) the debtor has not filed a plan before 120 days after the date of the order for relief under this chapter; or

(3) the debtor has not filed a plan that has been accepted, before 180 days after the date of the order for relief under this chapter, by each class of claims or interests that is impaired under the plan

⁸⁸ 11 U.S.C. Section 1123

แผนฟื้นฟูกิจการเมื่อศาลสั่งเห็นชอบแผนแล้ว ผู้บริหารแผนมีหน้าที่ดำเนินการใดๆ ให้สำเร็จตามที่กำหนดไว้ในแผน ซึ่งมักจะใช้เวลา 3-5 ปี หากการดำเนินการไม่สำเร็จลุล่วง อาจมีการเปลี่ยนไปเข้าสู่กระบวนการล้มละลายก็ได้⁸⁹

การยอมรับแผน⁹⁰

นอกจากศาลจะพิจารณาสาระสำคัญที่ตามที่ต้องระบุในแผนฟื้นฟูกิจการแล้ว ในการที่ศาลจะเห็นชอบด้วยแผนนั้นจะพิจารณาหลักการอื่นๆ ที่ใช้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการประกอบด้วย โดยหลักการดังกล่าวได้แก่

1) หลักการได้รับประโยชน์ที่ดีที่สุดของเจ้าหนี้ (Best Interest) ศาลจะพิจารณาว่าผู้ทรงสิทธิเรียกร้องที่ถูกระทบสิทธิและไม่ได้ให้การยอมรับแผนนั้นจะได้รับการเยียวยาหรือชดเชยภายใต้แผนฟื้นฟูกิจการเพียงใด ซึ่งการเยียวยาหรือการชดเชยดังกล่าวนั้น ในขั้นต่ำจะต้องได้รับไม่น้อยกว่าจำนวนที่ผู้ทรงสิทธิดังกล่าวควรได้รับหากลูกหนี้ล้มละลาย โดยมีการคำนวณ ณ วันที่แผนเริ่มมีผลใช้บังคับ⁹¹

2) หลักความเป็นไปได้ของแผน (Feasibility) ศาลจะพิจารณาว่าภายหลังจากที่แผนการฟื้นฟูกิจการผ่านการรับแผนแล้ว ต้องสามารถดำเนินการตามแผนที่เสนอมานี้ได้ และแผนดังกล่าวต้องไม่เป็นสาเหตุทำให้ฐานะทางการเงินของลูกหนี้ทรุดลงไปอีก หรือต้องมีการชำระบัญชีหรือทำให้ลูกหนี้ต้องมีการฟื้นฟูกิจการอีกในเวลาต่อมา⁹²

3) หลักการยอมรับโดยการบังคับ (Cram-Down) เป็นมาตรการบังคับให้เจ้าหนี้เสียงข้างน้อยในกลุ่มเดียวกันยอมรับเจ้าหนี้เสียงข้างมาก หลักนี้เป็นข้อยกเว้นในเรื่องการได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิเรียกร้องที่ถูกระทบ โดยศาลสามารถยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการได้ แม้ว่าสิทธิเรียกร้องที่ถูกระทบกระเทือนนั้นจะไม่ยอมรับแผนก็ตาม อย่างไรก็ตาม การยืนยันแผนภายใต้หลักการดังกล่าวนี้ ศาลจะนำมาใช้ต่อเมื่อได้พิจารณาแล้วเห็นว่าแผนฟื้นฟูกิจการนั้นไม่มีการเลือกปฏิบัติ อย่างไม่เป็นธรรม (Unfair Discrimination) ต่อสิทธิเรียกร้องที่ถูกระทบกระเทือนและแผนดังกล่าวมีความยุติธรรมและเป็นธรรมต่อสิทธิเรียกร้องที่ถูกระทบกระเทือน⁹³

⁸⁹ คซาบุญ กิจมณีโชติ, หน้า 33 -34

⁹⁰ คซาบุญ กิจมณีโชติ, หน้า 35

⁹¹ 11 U.S.C. Section 1129 (a) (7)

⁹² 11 U.S.C. Section 1123 (a) (11)

⁹³ 11 U.S.C. Section 1129 (b) (1)

นอกจากนี้หากแผนฟื้นฟูกิจการกำหนดให้ผู้ถือหุ้นได้รับส่วนแบ่งหรือผลประโยชน์ใดๆ แล้ว ศาลจะไม่ใช้การยอมรับโดยการบังคับต่อบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย⁹⁴

คณะกรรมการเจ้าหนี้⁹⁵

คณะกรรมการเจ้าหนี้จะถูกตั้งขึ้นภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นตัวแทนของเจ้าหนี้ไม่มีประกันในการดูแลรักษาผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ และเพื่อความสะดวกในการติดต่อเจรจาหรือขอความเห็นชอบใดๆ ของลูกหนี้ หลังจากศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (The United States Trustee: Us. Trustee) จะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเจ้าหนี้ สำหรับเจ้าหนี้ไม่มีประกันจะแต่งตั้งจากตัวแทนของเจ้าหนี้ที่เข้าร่วมกันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ หากตัวแทนของเจ้าหนี้ดังกล่าวได้ถูกแต่งตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการและบุคคลดังกล่าวเป็นตัวแทนของสิทธิเรียกร้องต่างๆ หรืออาจแต่งตั้งจากเจ้าหนี้รายใหญ่ 7 ลำดับแรกที่ปรากฏอยู่ในบัญชีรายชื่อเจ้าหนี้⁹⁶ ซึ่งคณะกรรมการเจ้าหนี้มีหน้าที่⁹⁷ ดังต่อไปนี้

- 1) ให้คำแนะนำและให้ความเห็นชอบแก่ลูกหนี้หรือผู้จัดการทรัพย์สินในการดำเนินกิจการของลูกหนี้ โดยมีการกำหนดให้ข้อเสนอใดๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของลูกหนี้ที่เสนอต่อศาลนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเจ้าหนี้ก่อนเสมอ
- 2) สอดส่องดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของลูกหนี้ ตลอดจนทรัพย์สินและหนี้สิน สถานะทางการเงิน และการดำเนินกิจการของลูกหนี้ หน้าที่ในเรื่องนี้สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะกรณีที่ไม่มีผู้จัดการทรัพย์สินหรือผู้ตรวจสอบ
- 3) ให้คำปรึกษาและมีส่วนร่วมในการร่างแผนฟื้นฟูกิจการ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอแผนโดยลูกหนี้หรือผู้จัดการทรัพย์สิน ในการทำหน้าที่ดังกล่าวคณะกรรมการเจ้าหนี้อาจตั้งกรรมการย่อยเพื่อทำหน้าที่แทนก็ได้
- 4) ร้องขอต่อศาลให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการตามหมวดที่ 11 และขอให้ศาลมีคำสั่งให้ดำเนินการชำระบัญชีตามหมวดที่ 7
- 5) ร้องขอต่อศาลให้แต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สิน หรือผู้ตรวจสอบ เพื่อควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของลูกหนี้

⁹⁴ คซาบุญ กิจมณีโชติ, หน้า 35 -36

⁹⁵ คซาบุญ กิจมณีโชติ, หน้า 36

⁹⁶ 11 U.S.C. Section 1102

⁹⁷ 11 U.S.C. Section 1103

6) จ้างบุคคลผู้มีวิชาชีพต่างๆ เช่น ทนายความ นักบัญชี เพื่อเข้ามาช่วยเหลือในการทำงานของ คณะกรรมการเจ้าหนี้

7) กระทำการใดๆ เพื่อผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ทั้งหลาย

นอกจากนี้คณะกรรมการเจ้าหนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการเจรจาแผนฟื้นฟูกิจการเนื่องจากมี อำนาจในการเจรจาต่อรองกับลูกหนี้ได้มากกว่าการเจรจาโดยเจ้าหนี้แต่ละราย

การเข้าสู่การชำระบัญชี⁹⁸

ลูกหนี้ เจ้าหนี้ ผู้มีส่วนได้เสีย หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้มี คำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ หรือขอเปลี่ยนจากการฟื้นฟูกิจการเพื่อเข้าสู่การชำระบัญชีภายใต้ Chapter 7 ได้ ซึ่งหากศาลเห็นว่ากรยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ หรือการเปลี่ยนจากการฟื้นฟูกิจการเข้าสู่การชำระบัญชีภายใต้ Chapter 7 จะเกิดประโยชน์แก่เจ้าหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่าการฟื้นฟูกิจการ ศาลก็จะมีคำสั่งให้ยกเลิก การฟื้นฟูกิจการ และมีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่การชำระบัญชี อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ลูกหนี้เป็นผู้ร้องขอนั้นศาลจะ อนุญาตให้เข้าสู่การชำระบัญชี ต่อเมื่อลูกหนี้ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ (Debtor in Possession: DIP) หรือการฟื้นฟูกิจการนั้นไม่ได้เริ่มต้นด้วยคำร้องขอโดยสมัครใจ⁹⁹

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอเพื่อให้เปลี่ยนจากการฟื้นฟูกิจการเข้าสู่การชำระบัญชี ศาลจะนัด พิจารณาไต่สวน ซึ่งศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการและให้ลูกหนี้เข้าสู่การชำระบัญชี ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ดังต่อไปนี้¹⁰⁰

- 1) การฟื้นฟูกิจการต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายหรือทำให้ทรัพย์สินของลูกหนี้ลดมูลค่าลง และไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าลูกหนี้จะสามารถกลับคืนสู่สภาวะปกติได้
- 2) ลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการให้แผนฟื้นฟูกิจการบรรลุตามที่กำหนดไว้ได้
- 3) เจ้าหนี้ได้รับความเสียหายจากความล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันควรในการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้
- 4) การเสนอแผนฟื้นฟูกิจการไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

⁹⁸ คชาบุญ กิจมณีโชติ, หน้า 37

⁹⁹ 11 U.S.C. Section 1112 (a)

¹⁰⁰ 11 U.S.C. Section 1112 (b)

5) ข้อเสนอในแผนฟื้นฟูกิจการไม่ได้รับการยอมรับ และมีการปฏิเสธคำขอขยายระยะเวลาเพื่อขอแก้ไขหรือจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการใหม่

6) มีการเพิกถอนคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการ และมีการไม่ยอมรับแผนที่มีการแก้ไขหรือเสนอใหม่

7) ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการที่ผ่านการเห็นชอบแล้ว

8) การดำเนินการของลูกหนี้ไม่เป็นไปตามสาระสำคัญที่กำหนดไว้ตามแผนฟื้นฟูกิจการที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว

9) แผนฟื้นฟูกิจการได้สิ้นสุดลงเนื่องจากได้เกิดเหตุการณ์ตามที่กำหนดไว้ในแผน

10) ไม่ชำระค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับใดๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อเข้าสู่การชำระบัญชี สิทธิต่างๆ จะเป็นไปตามที่กำหนดในหมวดที่ 1 สำหรับเจ้าหนี้ที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้ที่มีบุริมสิทธิในค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารภายใต้กระบวนการฟื้นฟูกิจการนั้นก็จะได้รับชำระหนี้ในลำดับที่ 2 ถัดจากเจ้าหนี้บุริมสิทธิในค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารภายใต้กระบวนการล้มละลาย¹⁰¹

การชำระบัญชีตาม Chapter 11 ถ้าแผนไม่ได้รับการเห็นชอบ ตาม Section 1173 ก่อน 5 ปี หลังจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ศาลจะสั่งผู้จัดการทรัพย์สิน (Trustee) หยุดดำเนินการกับลูกหนี้และรวบรวมเงินและทรัพย์สินเหมือนกับการดำเนินคดีภายใต้ Chapter 7 ¹⁰²

ในกรณีที่การฟื้นฟูกิจการภายใต้ Chapter 11 ไม่ประสบผลสำเร็จและลูกหนี้ต้องล้มละลายหรือเข้าสู่การชำระบัญชีภายใต้ Chapter 7 ค่าใช้จ่ายในการบริหารเพื่อใช้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ จะถือเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารของกระบวนการล้มละลายด้วย แต่จะได้รับชำระหนี้ภายหลังค่าใช้จ่ายในการบริหารในการดำเนินการตามหมวดที่ 7¹⁰³ สำหรับสิทธิเรียกร้องอื่นๆ ที่ไม่ใช่สิทธิเรียกร้องที่มีบุริมสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องที่มีหลักประกัน แม้ว่าจะเกิดขึ้นระหว่างการฟื้นฟูกิจการ ก็จะได้รับปฏิบัติในฐานะเป็นสิทธิเรียกร้องที่ไม่มีหลักประกันดังเช่นเจ้าหนี้ไม่มีประกันทั่วไป¹⁰⁴

¹⁰¹ 11 U.S.C. Section 762

¹⁰² 11 U.S.C. Section 1174

¹⁰³ 11 U.S.C. Section 348 (d)

¹⁰⁴ 11 U.S.C. Section 726 (b)

4.1.3 การพักบังคับชำระหนี้ในกฎหมายฟื้นฟูกิจการ

การพักบังคับชำระหนี้จะห้ามมิให้เจ้าหนี้บังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ฟ้องร้องบังคับคดีหรือดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดอันเป็นการบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือการบังคับคดีโดยอาศัยอำนาจของเจ้าหนี้เอง สำหรับมูลหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเท่านั้น แต่หากภายหลังจากวันยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้ ผู้ทำแผนฟื้นฟูกิจการ หรือผู้บริหารแผนฟื้นฟูกิจการได้ไปก่อนขึ้นอันเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว เจ้าหนี้สามารถบังคับชำระหนี้ หรือฟ้องร้องบังคับคดีกับลูกหนี้ได้ โดยไม่อยู่ภายใต้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้¹⁰⁵ โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. การเริ่มต้นหรือกระทำต่อ รวมถึงการออกคำสั่งหรือการอาศัยกระบวนการใด ๆ ตามกฎหมายทางการปกครอง หรือการกระทำอย่างอื่นที่มีผลกระทบต่อลูกหนี้ ซึ่งกระบวนการนี้อาจเริ่มต้นมาก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอ หรือการบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ในหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ยื่นคำร้องขอ¹⁰⁶ ดังนั้น เจ้าหนี้จึงถูกห้ามมิให้ฟ้องร้องลูกหนี้เป็นคดีต่อศาล การบังคับคดีตามคำพิพากษา รวมถึงการเริ่มต้นกระบวนการฟ้องคดีอย่างรวบรัด หรือการพิจารณาคดีโดยขาดนัด เช่น ห้ามเจ้าของที่ดินหรือเจ้าของบ้านเช่าฟ้องขับไล่ลูกหนี้ หากอยู่ระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาก็ต้องงดไว้ก่อน หรือการห้ามฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนกรณีละเมิด เป็นต้น¹⁰⁷

2. การบังคับคดีตามคำพิพากษาซึ่งศาลได้พิพากษาไว้ก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอ อันมีผลบังคับกับตัวลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้¹⁰⁸ ได้แก่ การขอออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี การยึดอายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ รวมไปถึงการขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวด้วย¹⁰⁹

3. การกระทำใด ๆ อันเป็นการเข้าครอบครองทรัพย์สินของลูกหนี้หรือเข้าไปจัดการหรือควบคุมการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้¹¹⁰ ไม่ว่าจะเป็นการอาศัยกระบวนการทางกฎหมายหรือเหตุอื่น นอกจากนี้ยังคุ้มครองถึงทรัพย์สินของบุคคลภายนอกที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ด้วย¹¹¹

4. การก่อให้เกิด ทำให้สมบูรณ์ หรือบังคับตามสิทธิยึดหน่วงในทรัพย์สินของลูกหนี้¹¹²

¹⁰⁵ ศศิอนงค์ จงกลณี, 2544. การพักบังคับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 44

¹⁰⁶ 11 U.S.C. Section 362 (a) (1)

¹⁰⁷ ศศิอนงค์ จงกลณี, หน้า 45

¹⁰⁸ 11 U.S.C. Section 362 (a) (2)

¹⁰⁹ ศศิอนงค์ จงกลณี, หน้า 45

¹¹⁰ 11 U.S.C. Section 362 (a) (3)

¹¹¹ ศศิอนงค์ จงกลณี, หน้า 45

¹¹² 11 U.S.C. Section 362 (a) (4)

5. การก่อให้เกิด ทำให้สมบูรณ์ หรือบังคับตามสิทธิยึดหน่วงในทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งลูกหนี้ได้ให้ไว้เป็นประกันหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอ¹¹³

6. การเรียกเก็บเงิน ประเมินจำนวนหนี้ หรือบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ ในหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอ¹¹⁴ ซึ่งรวมถึงการมีหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้ชำระหนี้ เช่น แจ้งให้ทราบถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหากรีบชำระหนี้ ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อที่จะให้ลูกหนี้ชำระหนี้ หนังสือดังกล่าวก็ถือว่าเป็นการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้¹¹⁵

7. การหักลบกลบหนี้กับลูกหนี้ ในหนี้ที่มูลหนี้เกิดขึ้นก่อนวันยื่นคำร้องขอ¹¹⁶

8. การเริ่มต้นหรือกระทำต่อไปซึ่งกระบวนการเรียกเก็บภาษีอากร จากลูกหนี้โดย The United States Tax Court¹¹⁷

ซึ่งสถานะพักการชำระหนี้ Automatic stay จะเกิดขึ้นทันทีเมื่อมีการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการ ดังนั้นการกระทำใดๆ ที่ฝ่าฝืนต่อข้อห้ามดังกล่าวจะมีผลเป็นโมฆะ ซึ่งข้อห้ามดังกล่าวจะคุ้มครองแต่เฉพาะลูกหนี้ทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกองทรัพย์สินของลูกหนี้เท่านั้น แต่ไม่คุ้มครองการดำเนินการใดๆ ต่อบุคคลที่ 3 หรือทรัพย์สินของบุคคลที่ 3 เช่น ผู้ค้าประกัน หรือผู้จำนอง แต่อย่างไรก็ตาม ศาลมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อคุ้มครองบุคคลที่ 3 ได้¹¹⁸ แต่การคุ้มครองจะมีผลเมื่อศาลมีคำสั่งเท่านั้นไม่ได้มีผลโดยอัตโนมัติ เช่นเดียวกับสถานะพักการชำระหนี้โดยปกติสถานะพักการชำระหนี้จะมีผลไปจนกว่าศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการหรือมีคำสั่งปิดคดี หรือลูกหนี้ได้รับการปลดปล่อยหนี้ และกรณีที่เป็นการระงับการกระทำใดๆ ต่อกองทรัพย์สิน จะสิ้นสุดเมื่อทรัพย์สินไม่ได้อยู่ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้อีกต่อไป¹¹⁹ อย่างไรก็ตาม ผู้มีส่วนได้เสียหรือเจ้าหนี้อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งยกเลิก เพิกถอน เปลี่ยนแปลงหรือกำหนดเงื่อนไขใดๆ เกี่ยวกับสถานะพักการชำระหนี้ได้ ซึ่งการที่ศาลจะมีคำสั่งเพื่อปลดปล่อยผู้มีส่วนได้เสียจากสถานะพักการชำระหนี้ ซึ่งศาลอาจพิจารณาจากข้อเท็จจริง ว่าลูกหนี้ไม่ได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินและทรัพย์สินดังกล่าวไม่ใช่สาระสำคัญในการฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้หรือกรณี ที่มีผลประโยชน์เหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียยึดถือไว้เพื่อเป็นหลักประกันนั้นไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอ (Adequate Protection)¹²⁰

¹¹³ 11 U.S.C. Section 362 (a) (5)

¹¹⁴ 11 U.S.C. Section 362 (a) (6)

¹¹⁵ ศศิอนงค์ จงกลณี, หน้า 45

¹¹⁶ 11 U.S.C. Section 362 (a) (7)

¹¹⁷ 11 U.S.C. Section 362 (a) (8)

¹¹⁸ 11 U.S.C. Section 105

¹¹⁹ 11 U.S.C. Section 362 (C)

¹²⁰ 11 U.S.C. Section 362 (d)

วิธีการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน¹²¹

(1) การชำระหรือการผ่อนชำระเป็นรายงวดให้แก่เจ้าหนี้มีประกัน

(2) การให้ทรัพย์สินหลักประกันเพิ่มเติมหรือให้หลักประกันใหม่เพื่อทดแทนหลักประกันเดิม

(3) การดำเนินการอื่นใดหากเจ้าหนี้มีประกันได้นำไปจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนแล้วทำให้มีมูลค่าเท่ากับหรือลดลงไปจากทรัพย์สินหลักประกันเดิม

การสิ้นสุดของสถานะพักการชำระหนี้ (Automatic stay)¹²²

การพักบังคับชำระหนี้เป็นมาตรการที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัตินับแต่มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไม่ว่าจะเป็นการยื่นคำร้องขอด้วยความสมัครใจของลูกหนี้หรือไม่ก็ตาม โดยไม่คำนึงว่าเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับลูกหนี้จะได้ทราบถึงการยื่นคำร้องขอหรือไม่ ดังนั้น เจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงไม่อาจอ้างว่าไม่รู้ถึงการยื่นคำร้องขอ เพื่อกระทำการใดที่เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้

การพักการบังคับชำระหนี้จะมีผลใช้บังคับเป็นการชั่วคราวระหว่างที่มีการดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และสิ้นสุดลง ดังต่อไปนี้

(1) การพักบังคับชำระหนี้ที่ห้ามกระทำการใดๆ ต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ และจะมีผลบังคับใช้จนกว่าทรัพย์สินนั้นจะไม่ใช่ต่อไป¹²³

การที่ทรัพย์สินจะไม่ใช่ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ ที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกิจการ อาจเกิดได้หลายสาเหตุ เช่น ทรัพย์สินนั้นไม่มีความจำเป็นต่อการฟื้นฟูกิจการและมีการให้ทรัพย์สินนั้นคืนแก่ลูกหนี้ไป หรือทรัพย์สินนั้นอาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้าสู่กองทรัพย์สินของลูกหนี้ เป็นต้น

(2) การพักบังคับชำระหนี้จะสิ้นสุดเมื่อกระบวนการฟื้นฟูกิจการสิ้นสุด หรือมีคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ หรือการฟื้นฟูกิจการประสบผลสำเร็จ หรือศาลยกคำร้องขอ¹²⁴ แล้วแต่ว่าเหตุการณ์ใดจะเกิดขึ้นก่อน

¹²¹ 11 U.S.C. Section 361

¹²² กิตติราช บูรณสิทธิเวช. หน้า 63-64

¹²³ 11 U.S.C. Section 362 (c) (1)

¹²⁴ 11 U.S.C. Section 362 (c)

(3) การพักบังคับชำระหนี้จะสิ้นสุดการบังคับเมื่อถูกยกเลิกโดยคำสั่งศาล กรณีผู้ร้องขอให้ศาลยกเลิกการบังคับใช้ข้อห้ามบางอย่างในการพักบังคับชำระหนี้เพื่อปลดเปลื้องความเสียหายจากการที่ถูกจำกัดสิทธิจากการพักบังคับชำระหนี้¹²⁵

นอกจากนี้คดีล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา มีการบังคับใช้สภาวะพักการชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay) เพื่อป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มีขอบ Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) โดยมีการจำกัดสภาวะพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายต่อเนื่อง กรณีคดีที่กำลังพิจารณาหรือถูกยกฟ้องภายในหนึ่งปีก่อนฟ้อง สภาวะพักชำระหนี้จะมีผล 30 วันเท่านั้น เว้นแต่จะขอให้ศาลขยายระยะเวลาดังกล่าว แต่ถ้าคำร้องถูกยกสองครั้งภายในหนึ่งปี การฟ้องครั้งใหม่ไม่มีการบังคับใช้สภาวะพักชำระหนี้ เว้นแต่จะแสดงต่อศาลให้เห็นเป็นอย่างอื่นซึ่งสภาวะพักชำระหนี้ เป็นคำสั่งของศาลที่ทำให้กระบวนการบังคับชำระหนี้ระงับลง แต่มีข้อยกเว้น การผ่อนปรนลูกหนี้ จากกระบวนการเรียกให้ชำระหนี้ โดยยื่นฟ้องคดีล้มละลายต่อเจ้าพนักงานในคดีล้มละลาย กฎหมายนี้จำกัดการคุ้มครองสภาวะพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีครั้งใหม่ ตาม Section 362 (c) (3)¹²⁶ บัญญัติว่า หากถูกฟ้องตาม Chapter 7 Chapter 11 หรือ Chapter 13 ภายในหนึ่งปีนับแต่ที่ถูกศาลยกคำฟ้องครั้งก่อน สภาวะพักชำระหนี้ในคดีปัจจุบันจะสิ้นสุดเมื่อพ้น 30 วันนับจากวันฟ้องคดี เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่เกี่ยวข้องจะยื่นคำร้องและแสดงว่าได้ยื่นฟ้องคดีโดยสุจริตต่อเจ้าหนี้ที่ถูกจำกัดสิทธิจากสภาวะพักการชำระหนี้ ถ้าถูกฟ้องคดีเป็นครั้งที่ 3 ภายในระยะเวลาหนึ่งปี สภาวะพักการชำระหนี้จะไม่มีผลบังคับใช้ เว้นแต่ลูกหนี้หรือคู่ความที่มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องขอให้มีสภาวะพักการชำระหนี้ โดยแสดงให้เห็นว่าเป็นการกระทำที่สุจริต¹²⁷

บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการฟ้องครั้งใหม่นั้นไม่สุจริต และให้คู่ความที่กล่าวอ้างขอให้บังคับใช้สภาวะพักการชำระหนี้เพื่อโต้แย้งข้อสันนิษฐานด้วยพยานหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ ซึ่งมีข้อยกเว้นตาม Section 362 (i)¹²⁸ ที่บัญญัติว่าข้อสันนิษฐานว่าการฟ้องคดีไม่สุจริตไม่นำมาใช้กับการฟ้องคดี "ต่อเนื่อง" หากคดีก่อนลูกหนี้ถูกยกฟ้องเพราะ "ทำแผนชำระหนี้คืน นอกจากนี้ยังมีการจำกัดการใช้สภาวะพักชำระ

¹²⁵ 11 U.S.C. Section 362 (d)

¹²⁶ 11 U.S.C. Section 362 (c) (3) if a single or joint case is filed by or against a debtor who is an individual in a case under chapter 7, 11, or 13, and if a single or joint case of the debtor was pending within the preceding 1-year period but was dismissed, other than a case refiled under a chapter other than chapter 7 after dismissal under section 707(b).

¹²⁷ กิตติราช บูรณสิทธิเวช. หน้า 78-79

¹²⁸ 11 U.S.C. Section 362 (c) (i) If a case commenced under chapter 7, 11, or 13 is dismissed due to the creation of a debt repayment plan, for purposes of subsection (c)(3), any subsequent case commenced by the debtor under any such chapter shall not be presumed to be filed not in good faith.

หนี้ในการฟ้องขับไล่ แต่จะไม่ถูกบังคับฟ้องขับไล่หากเจ้าของที่ดินได้รับการครอบครองโดยคำพิพากษาก่อนฟ้องคดีล้มละลาย (Section 362 (b) (22)¹²⁹) และไม่รวมถึงกรณีขับไล่ทรัพย์สินที่เช่า "ที่ตกอยู่ในอันตราย" หรือ "การควบคุมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย" ในทรัพย์สินนั้น (Section 362 (b) (23)¹³⁰) ตามข้อเท็จจริงเหล่านี้เจ้าของที่ดินต้องฟ้องคดีต่อศาลและให้เอกสารรับรองการไม่บังคับใช้สภาวะพักชำระหนี้ที่เป็นข้อยกเว้นการที่ลูกหนี้ได้แจ้งการอ้างเอกสารรับรองของเจ้าของที่ดินหรือกฎหมายให้สิทธิเพิ่มเติมแก่ลูกหนี้ให้แก่ข้อผิดพลาด หลังมีคำสั่งให้ครอบครอง¹³¹

อีกทั้งเรื่องสภาวะพักชำระหนี้ยังมีกรณีที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องล้มละลายหลายคดี¹³² ดังนี้

1) บทบัญญัติ 11 USC section 362 (c) (3) ซึ่งเป็นบทบัญญัติในการจำกัดเวลาสภาวะพักชำระหนี้ กรณีลูกหนี้ถูกฟ้องในคดีก่อน และศาลมีคำสั่งยกฟ้องไประยะเวลาไม่ถึงหนึ่งปี โดยจะใช้ในกรณีดังต่อไปนี้

ก. เมื่อมีการฟ้องลูกหนี้บุคคลธรรมดาเป็นคดีเดียวหรือหลายคดี ตาม Chapter 7 Chapter 11 หรือ Chapter 13 เป็นการฟ้องคดีล้มละลายโดยสมัครใจ (Voluntary) และไม่สมัครใจ (Involuntary) เว้นแต่ คดีของเกษตรกรตาม section 12

ข. เมื่อมีการฟ้องลูกหนี้บุคคลธรรมดาเป็นคดีเดียวหรือหลายคดี ที่เคยอยู่ระหว่างการพิจารณาภายในหนึ่งปีก่อนนั้น ส่วนใหญ่คดีจะอยู่ระหว่างพิจารณาจนกระทั่งมีคำสั่งปลด Trustee แม้อาจมีการโต้แย้งว่าคดีจะอยู่ระหว่างพิจารณาจนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาของศาล

ค. เมื่อคดีก่อนถูกยกฟ้อง

¹²⁹ 11 U.S.C. Section 362 (b) (22) subject to subsection (l), under subsection (a)(3), of the continuation of any eviction, unlawful detainer action, or similar proceeding by a lessor against a debtor involving residential property in which the debtor resides as a tenant under a lease or rental agreement and with respect to which the lessor has obtained before the date of the filing of the bankruptcy petition, a judgment for possession of such property against the debtor;

¹³⁰ 11 U.S.C. Section 362 (b) (23) subject to subsection (m), under subsection (a)(3), of an eviction action that seeks possession of the residential property in which the debtor resides as a tenant under a lease or rental agreement based on endangerment of such property or the illegal use of controlled substances on such property, but only if the lessor files with the court, and serves upon the debtor, a certification under penalty of perjury that such an eviction action has been filed, or that the debtor, during the 30-day period preceding the date of the filing of the certification, has endangered property or illegally used or allowed to be used a controlled substance on the property;

¹³¹ กิตติราช บูรณสิทธิเวช. หน้า 79

¹³² เรื่องเดียวกัน หน้า 80

ง. คดีที่เกิดขึ้นหลังไม่ได้ถูกฟ้องใหม่ตาม Chapter 11 หรือ Chapter 13 หลังจากถูกยกฟ้องตาม section 707 (b)

หากเข้ากรณีดังกล่าวข้างต้น section 362 (c) (3) (A)¹³³ บัญญัติให้สภาวะพักการชำระหนี้ที่เกี่ยวกับการกระทำในหนี้หรือทรัพย์สินหรือการให้เช่าได้นั้นสิ้นสุดลง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้องคดีหลัง แต่ขอบเขตของ Section 362 (c) (3)¹³⁴ ยังไม่ชัดเจน เนื่องจากแทนที่จะกำหนดให้สภาวะพักการชำระหนี้สิ้นสุดลงภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้อง แต่มาตรานี้กลับกำหนดให้สิ้นสุดลง "ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้" ดังนั้น สภาวะพักการชำระหนี้ยังคงมีผลต่อ "กองทรัพย์สิน" ซึ่งการห้ามตามบทบัญญัตินี้ และการแก้ไขเพิ่มเติมใน ค.ศ. 2005 ไม่ได้กำหนดข้อจำกัดชัดเจน หรือโดยปริยาย ใน Section 1301¹³⁵ ดังนั้น บทบัญญัติ section 362 (C) (3) จึงไม่ห้ามการใช้สภาวะพักการชำระหนี้กับ Section 1301 ในส่วนของหนี้ผู้บริโภคของลูกหนี้ ซึ่งเกี่ยวกับการกระทำที่ขัดต่อลูกหนี้ร่วม

ตามบทบัญญัติ Section 362 (c) (3) (B) ได้กำหนดให้คู่ความที่เกี่ยวข้องสามารถร้องขอให้สภาวะพักการชำระหนี้มีผลบังคับต่อไป หากมีการยื่นคำร้องขอภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้องและคู่ความนั้นแสดงให้เห็นว่าเป็นการฟ้องคดีโดยสุจริต และศาลได้พิจารณา "ความสุจริต" (Good faith) ในการฟ้องล้มละลายต่อเนื่อง และตรวจสอบพฤติการณ์แวดล้อมการฟ้องคดีล้มละลาย เมื่อพิจารณาจากหลายคดีแล้ว โดยมีปัจจัยในการพิจารณาได้แก่ การกระทำก่อนยื่นคำร้องของลูกหนี้ที่มีต่อเจ้าหนี้ ลูกหนี้มีหนี้ที่ไม่อาจปลดหนี้จากค้ำล้มละลายได้ตาม Chapter 7 หรือไม่ จำนวนหนี้ที่ชำระตามแผนฟื้นฟูกิจการ จำนวนการฟ้องล้มละลายโดยลูกหนี้ในคดีก่อน และการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลในคดีก่อน ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของรายการของลูกหนี้และ "พฤติการณ์พิเศษ" (Special circumstances) เช่น ค่ารักษาพยาบาลเกินควรของลูกหนี้ เป็นต้น

และบทบัญญัติ Section 362 (c) (3) (c) ได้กำหนดข้อสันนิษฐาน ว่าคดีปัจจุบันเป็นการฟ้องคดีโดยไม่สุจริต (Filed in bad faith) หากคดีก่อนถูกยกฟ้องเพราะลูกหนี้ละเลย ไม่ยื่นเอกสารสำคัญ หรือไม่ปฏิบัติ

¹³³ 11 U.S.C. section 362 (c) (3) (A) the stay under subsection (a) with respect to any action taken with respect to a debt or property securing such debt or with respect to any lease shall terminate with respect to the debtor on the 30th day after the filing of the later case;

¹³⁴ 11 U.S.C. section 362 (c) (3) if a single or joint case is filed by or against a debtor who is an individual in a case under chapter 7, 11, or 13, and if a single or joint case of the debtor was pending within the preceding 1-year period but was dismissed, other than a case refiled under a chapter other than chapter 7 after dismissal under section 707(b)—

¹³⁵ 11 U.S.C. section 1301 (a) Except as provided in subsections (b) and (c) of this section, after the order for relief under this chapter, a creditor may not act, or commence or continue any civil action, to collect all or any part of a consumer debt of the debtor from any individual that is liable on such debt with the debtor, or that secured such debt, unless—

ตามคำสั่งศาล หรือลูกหนี้ไม่ให้ความคุ้มครองอย่างเพียงพอตามที่ศาลสั่งในคดีแรก หรือลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามแผน และไม่มี การเปลี่ยนแปลงในพฤติการณ์อย่างสำคัญหรือเหตุผลอื่น ที่สรุปได้ว่าลูกหนี้จะถูกปลดล้มละลาย (Discharge) ในคดีที่ฟ้องใหม่ อาจถูกหักล้างโดยข้อสันนิษฐานเหล่านี้ "พยานหลักฐานที่ชัดเจนและเชื่อถือได้" (Clear and convincing evidence to the contrary) ซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานที่ศาลได้พิจารณาไว้แล้ว และจะไม่ถูกนำมาใช้หากในคดีก่อนถูกยกฟ้องเพราะลูกหนี้จัดทำแผนชำระหนี้คืน ตาม Section 362 (i)

2) บทบัญญัติ 11 USC section 362 (c) (4) เป็นการป้องกันสถานะพักชำระหนี้ในคดีที่ยื่นฟ้องคดีโดยลูกหนี้และศาลมีคำสั่งยกคำร้องมาแล้วสองครั้งหรือมากกว่านั้นภายในหนึ่งปี ซึ่งบทบัญญัตินี้จะนำมาใช้เมื่อเกิดกรณี ดังต่อไปนี้

1. การฟ้องบุคคลธรรมดาเป็นหนึ่งคดีหรือหลายคดี ตาม Chapter 7 Chapter 11 Chapter 12 หรือ Chapter 13 (ซึ่งต่างจาก Section 362 (c) (3) Section 362 (c) (4) ที่ใช้ในกรณีคดีที่ฟ้องที่หลังตาม Chapter 12 ด้วย)

2. เมื่อมีการฟ้องลูกหนี้บุคคลธรรมดาเป็นคดีเดียวหรือหลายคดี ที่เคยอยู่ระหว่างการพิจารณาภายในหนึ่งปีก่อนนั้น

3. คดีก่อนนั้นถูกยกฟ้อง

4. คดีที่ฟ้องที่หลังหลัง ไม่ใช่การฟ้องตาม Chapter 11 Chapter 12 หรือ Chapter 13 หลังจากศาลยกคำร้องตาม Section 707 (b)

หากข้อเท็จจริงปรากฏตามเงื่อนไขข้างต้น สถานะพักชำระหนี้จะไม่มีผลในคดีที่ฟ้องที่หลังและเมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอต่อศาล ศาลย่อมมีคำสั่งให้สถานะพักชำระหนี้ไม่มีผล ซึ่งกรณีนี้ศาลตรวจสอบจะเป็นผู้ตรวจสอบ ว่าคำร้องนั้นมีข้อเท็จจริงหรือไม่ เช่นเดียวกับ Section 362 (c) (3) และ Section 362 (c) (4) ที่อนุญาตให้คู่ความที่เกี่ยวข้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับสถานะพักชำระหนี้ โดยต้องพิสูจน์ว่าการฟ้องคดีหลังสุจริต และต้องมีหลักฐานในการหักล้างข้อสันนิษฐานของความไม่สุจริตด้วย

จากงานวิจัย¹³⁶ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นครั้งที่ 2 ซึ่งมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานะพักชำระหนี้ ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่าการยกฟ้องคดีล้มละลายของศาลล้มละลายสหรัฐอเมริกาในครั้งที่ 2 เป็นต้นไป ตาม Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Protection Act 2005 (BAPCPA) สามารถที่จะจำกัดหรือห้ามใช้สถานะพักชำระหนี้ ที่จะเกิดขึ้นจาก

¹³⁶ กิตติราช บูรณสิทธิเวช. หน้า 82-83

การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ถ้าลูกหนี้มีคดีที่กำลังพิจารณาหรือถูกยกฟ้องภายในหนึ่งปีก่อนฟ้อง สภาวะพักชำระหนี้จะมีผล 30 วันนับแต่วันฟ้องคดีที่ 2 เท่านั้น เว้นแต่ลูกหนี้จะขอให้ศาลขยายสภาวะพักการชำระหนี้ แต่ถ้าคำร้องถูกยกฟ้องครั้งที่ 3 ภายในหนึ่งปี การฟ้องครั้งใหม่ทำให้สภาวะพักการชำระหนี้ไม่เกิดขึ้น เว้นแต่ลูกหนี้จะแสดงต่อศาลให้เห็นเป็นอย่างอื่น ซึ่งการขยายหรือการร้องขอต่อศาลเพื่อบังคับใช้สภาวะพักการชำระหนี้มีผลนั้น ต้องมีการแจ้งต่อเจ้าหนี้ทั้งหลายและศาลทราบภายใน 30 วันนับแต่วันฟ้อง เมื่อลูกหนี้แถลงต่อศาลว่าการฟ้องคดีใหม่เป็นไปโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งคำฟ้องต้องส่งสำเนาแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ซึ่งหากลูกหนี้มีความประสงค์จะให้สภาวะพักชำระหนี้มีผล ต้องแสดงให้เห็นว่าการฟ้องคดีล้มละลายดังกล่าวไม่ได้กระทำโดยทุจริต โดยลูกหนี้มีหน้าที่พิสูจน์ หากต้องการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อไป ซึ่งกฎหมายประเทศไทย ไม่มีบทบัญญัติในการสร้างเงื่อนไขในกรณีดังกล่าวข้างต้นไว้ หากนำ Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Protection Act 2005 (BAPCPA) มาปรับใช้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ของไทยจะช่วยลดปัญหาการยื่นคำร้องเพื่อเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการอย่างพร่ำเพรื่อที่ยังเป็นปัญหาในทางปฏิบัติของประเทศไทย ซึ่งควรได้รับการแก้ไข

ผลของการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้¹³⁷

การพักบังคับชำระหนี้มีผลบังคับใช้ทันทีที่มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นการร้องขอด้วยความสมัครใจของลูกหนี้หรือไม่ก็ตาม โดยไม่คำนึงว่าเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียจะได้ทราบถึงการยื่นคำร้องขอหรือไม่ ดังนั้นหากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ไม่ว่าโดยเจตนาหรือไม่ มีเจตนาก็ตาม การกระทำนั้นจะไม่มีผลทำให้ได้รับผลประโยชน์ใด ๆ อันเป็นการได้เปรียบผู้อื่น และสิทธิตามกฎหมายที่เจ้าหนี้ได้มาเนื่องจากการฝ่าฝืนข้อห้ามจะไม่มีผลบังคับแต่อย่างใด และเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียที่กระทำฝ่าฝืนมีหน้าที่ต้องเก็บรักษาเงินหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้ไปจากการฝ่าฝืนนั้นเพื่อคืนให้ลูกหนี้ต่อไป

1. ผลโดยทั่วไปของการกระทำฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ มีความเห็นเรื่องผลทางกฎหมายแบ่งเป็น 2 แนวทาง โดยฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้จะเป็นโมฆียกรรม ดังนั้น จึงมีผลสมบูรณ์จนกว่าลูกหนี้หรือผู้จัดการทรัพย์สินจะแสดงเจตนาบอกกล่าวการกระทำนั้นต่อศาลล้มละลาย และอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวจะมีผลเป็นโมฆะ ดังนั้น

¹³⁷ ศศิอนงค์ จงกลณี, หน้า 81

ผู้ฝ่าฝืนจึงไม่มีความได้เปรียบทางกฎหมายจากการฝ่าฝืนนั้น แม้ว่าจะไม่ได้มีการบอกปิดไม่รับดำเนินการตาม ข้อตกลงดังกล่าวจากทางฝ่ายลูกหนี้ก็ตามและแสดงให้เห็นว่า การพักบังคับชำระหนี้มีอำนาจมาก

ดังนั้น หากมีการฝ่าฝืนเกิดขึ้นโดยไม่ได้มีเจตนา ผลของการฝ่าฝืนจะมีเพียงโมฆียกรรมหรือ โมฆกรรม แต่ถ้าหากเป็นการจงใจฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้แล้ว ผู้กระทำฝ่าฝืนจะต้องรับผิดชอบ ค่าเสียหายต่าง ๆ และรวมไปถึงอาจมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลด้วย¹³⁸

2. ความรับผิดชอบในค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ หากมีการ จงใจฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ ผู้กระทำการดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นตามความ เป็นจริง อันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งค่าเสียหายตามความเป็นจริงนี้จะรวมถึง ค่าเสียหายอันเป็นการชดเชยความเสียหาย ค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมทนายความ โดยฝ่ายที่เสียหายมีหน้าที่นำ สืบถึงความเสียหายดังกล่าว หากศาลพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งการฝ่าฝืนแล้วเห็นว่า ผู้ที่จงใจฝ่าฝืนได้กระทำ โดยมีมูลเหตุจงใจอันเป็นเจตนาร้าย ศาลอาจให้ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ค่าเสียหายอันเป็นการลงโทษด้วย¹³⁹

3. ความรับผิดชอบละเมิดอำนาจศาล ถึงแม้ว่าการพักบังคับชำระหนี้จะมีผลบังคับใช้ในทันทีเมื่อ มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาล โดยไม่ต้องรอให้ศาลมีคำสั่งก็ตาม แต่ผู้ที่จงใจฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับ ชำระหนี้อาจต้องรับโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ดังนั้น ไม่ว่าจะมีการกำหนดค่าเสียหายอันเนื่องมาจาก การจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ หากการกระทำละเมิดนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจ ผู้ฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษฐานละเมิด อำนาจศาล¹⁴⁰

4.2 กฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษ

4.2.1 แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการ

การฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษเป็นกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ให้กับ เจ้าหนี้มากที่สุด อยู่ภายใต้กระบวนการบริหารตามคำสั่งศาล “Administration Order” หรือ “คำสั่งให้จัดการ ทรัพย์สิน” ซึ่งถูกกำหนดไว้ในกฎหมายล้มละลายฉบับปี 1986 หรือ Insolvency Act 1986 กระบวนการดังกล่าว ได้บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรกใน Insolvency Act 1883 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทางเลือกที่ไม่ต้องล้มละลาย สำหรับบุคคลที่มีหนี้สินมากแต่มีทรัพย์สินน้อย และมีรายได้ซึ่งอาจจะชำระหนี้ได้ ซึ่งการฟื้นฟูกิจการเกิดขึ้นจาก

¹³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 81-82

¹³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 82-83

¹⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 83

คำแนะนำของ Cork Committee ที่เห็นว่า สมควรที่จะมีกระบวนการใหม่ที่คล้ายกับการพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อไว้ใช้ในกรณีที่เกิดการหรือบริษัทอยู่ในภาวะที่มีปัญหาทางการเงิน แต่ไม่อาจที่จะแก้ไขปัญหาได้ด้วยกระบวนการพิทักษ์ทรัพย์ เพราะว่ากระบวนการพิทักษ์ทรัพย์ไม่สามารถให้หลักประกันที่กว้างขวางแก่เจ้าหนี้ได้เหมือนกระบวนการจัดการทรัพย์สิน จะเห็นได้ว่าหลักการของกระบวนการจัดการทรัพย์สินมีวัตถุประสงค์เดียวกันกับการฟื้นฟูกิจการของกฎหมายล้มละลายของประเทศอื่น ๆ คือ เป็นทางเลือกของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงิน แต่มีศักยภาพที่จะดำเนินกิจการต่อไปและชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ได้ ให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้และไม่ต้องล้มละลาย¹⁴¹ โดยกระบวนการดังกล่าวจะใช้กับลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้น อย่างไรก็ตาม นิติบุคคลดังกล่าวไม่รวมถึงบริษัทประกันภัยตามกฎหมายบริษัทประกันภัยฉบับปี 1982 (Insurance Companies Act 1982)

4.2.2 กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ

การฟื้นฟูกิจการเริ่มต้นด้วยการเสนอคำขอให้ฟื้นฟูกิจการอาจเสนอโดยลูกหนี้ที่เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด โดยคณะกรรมการของบริษัท หรือเจ้าหนี้ หากเป็นการเสนอคำขอในช่วงเวลาที่ลูกหนี้อยู่ภายใต้ข้อตกลงการจัดการทรัพย์สินโดยสมัครใจ (Voluntary Arrangement) แล้ว บุคคลผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวสามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้เช่นกัน โดยการยื่นคำขอของบุคคลดังกล่าวถือเป็นการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการโดยลูกหนี้ กรณีที่เป็นการยื่นคำขอโดยตัวลูกหนี้นั้นสามารถทำได้โดยใช้มติที่ประชุมของผู้ถือหุ้นในการประชุมสามัญ หรือกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการของบริษัท ในกรณีที่เป็นการยื่นคำขอโดยคณะกรรมการของลูกหนี้จะต้องใช้มติของคณะกรรมการตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของลูกหนี้ โดยการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยคณะกรรมการบริษัทนี้กฎหมายไม่บังคับว่าต้องเสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นรับรองมติของกรรมการ¹⁴²

กรณีศาลมีคำสั่งไม่ให้ลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการ หากบริษัทที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี (Liquidation) หรือเป็นบริษัทประกันภัยภายใต้พระราชบัญญัติประกันภัย ค.ศ. 1982 (Insurance Act 1982) หรือสถาบันการเงินภายใต้พระราชบัญญัติธนาคาร ค.ศ. 1987 (Banking Act 1987) ได้ส่วนหลักเกณฑ์การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟู

¹⁴¹ ศคือนงค์ จงกลณี, หน้า 84

¹⁴² กิตติราช บูรณสิทธิเวช, หน้า 83

กิจการประการสำคัญนั้นคือ ลูกหนี้จะต้องเป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณา 2 ประการ¹⁴³ คือ

1. การที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว
2. ลูกหนี้มีทรัพย์สินน้อยกว่าหนี้สินหรือไม่ โดยคำนึงถึงความรับผิดของลูกหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอน และที่จะเกิดในภายหน้า

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษ ลูกหนี้ซึ่งบริษัทจำกัดสามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลได้ หากลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้สินได้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และทรัพย์สินน้อยกว่าหนี้สิน รวมถึงความรับผิดของลูกหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอนและที่จะเกิดในภายหน้า¹⁴⁴

การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ต้องเป็นบุคคลที่กำหนดตาม Insolvency Act 1986 ได้แก่ บริษัทจำกัด แต่ไม่รวมถึงบริษัทที่อยู่ระหว่างชำระบัญชี หรือเป็นบริษัทประกันภัย หรือสถาบันการเงิน ภายใต้พระราชบัญญัติธนาคาร ค.ศ. 1987 ซึ่งกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษลูกหนี้ที่จะสามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/1 ที่กำหนดให้ลูกหนี้ที่เป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงสามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้¹⁴⁵

ตาม Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 11 and 3 วางหลักไว้ว่า ศาลจะอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการได้เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าลูกหนี้เป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีโอกาที่จะตกเป็นผู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และการอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการนั้นจะทำให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้¹⁴⁶

- (1) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้กิจการของลูกหนี้ทั้งหมด หรือบางส่วนสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้
- (2) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้เกิดประโยชน์ในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่าการชำระบัญชี

¹⁴³ Insolvency Act 1986 section 123 (1) (2)

¹⁴⁴ กิตติราช บูรณสิทธิเวช. หน้า 84

¹⁴⁵ เรื่องเดียวกัน หน้า 84

¹⁴⁶ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 11 and 3

(3) การแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้บุริมสิทธิ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคำขอฟื้นฟูกิจการจะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ศาลมีดุลพินิจที่จะอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการหรือไม่ก็ได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/3 นอกจากกฎหมายได้กำหนดจำนวนหนี้ชั้นต่ำของลูกหนี้ที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการไว้ด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ศาลล้มละลายกลางจะพิจารณาสั่งคำร้องขอฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ คือ "มีเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้" เมื่อพิจารณาจากข้อกำหนดตามคำพิพากษาที่ศาลฎีกาได้วางแนวบรรทัดฐานไว้จะเห็นได้ว่าเหตุอันสมควรและมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ นั้น พิจารณาจากการปรับโครงสร้างบริษัทลูกหนี้ การรักษายอดธุรกิจให้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ รวมถึงรักษาการจ้างงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ¹⁴⁷ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการพิจารณาอนุญาตให้บริษัทลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายประเทศอังกฤษมีความชัดเจนกว่าประเทศไทย เพราะกำหนดวัตถุประสงค์การอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไว้ใน Insolvency Act 1986 ivo อย่างชัดเจน แต่กรณีของประเทศไทยเป็นการที่ศาลฎีกาอธิบายด้วยบทกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูกิจการไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการไต่สวนคำร้องขอ เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการหรือคำสั่งยกคำร้องขอ¹⁴⁸

ทั้งนี้ เมื่อลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามกฎหมายจะไม่อนุญาตให้ลูกหนี้ออนคำร้องขอ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ลูกหนี้ใช้กระบวนการทางกฎหมายเพื่อประวิงเวลาไม่ให้เจ้าหนี้ได้รับการชำระหนี้หรือกระทำการไม่สุจริตใด ๆ¹⁴⁹

ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้¹⁵⁰

ในการฟื้นฟูกิจการเริ่มด้วยการยื่นคำขอให้ฟื้นฟูกิจการโดยลูกหนี้ คณะกรรมการของบริษัท หรือเจ้าหนี้¹⁵¹ หากเป็นการยื่นคำขอที่ลูกหนี้อยู่ระหว่างจัดการทรัพย์สินโดยสมัครใจ (Voluntary Arrangement) แล้วผู้ที่มีหน้าที่จัดการทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวก็สามารถยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการได้

¹⁴⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6858/2546 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8428/2544

¹⁴⁸ กิตติราช บุณยสิทธิเวช. หน้า 85

¹⁴⁹ สหชน รัตนไพจิตร และคณะผู้วิจัย (2559), โครงการยกระดับการบังคับล้มละลายให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เสนอต่อกรมบังคับคดี, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹⁵⁰ กิตติราช บุณยสิทธิเวช. หน้า 85

¹⁵¹ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 12 (1)

เช่นกัน ซึ่งกรณีที่ยื่นคำขอโดยลูกหนี้ อาจใช้มติที่ประชุมของผู้ถือหุ้นในการประชุมสามัญ หรือกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการในนามของบริษัท สำหรับในกรณีที่เป็นการยื่นคำขอโดยคณะกรรมการของลูกหนี้จะต้องใช้มติของคณะกรรมการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของลูกหนี้ อย่างไรก็ตาม การยื่นขอฟื้นฟูกิจการโดยคณะกรรมการบริษัทกฎหมายไม่บังคับว่าต้องเสนอให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นรับรองมติของกรรมการหรือไม่¹⁵²

การจัดการหนี้สินด้วยความสมัครใจ (Voluntary Arrangement) เป็นการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้สามารถทำความตกลงเรื่องการชำระหนี้กับเจ้าหนี้ทั้งหลายก่อนที่จะถูกฟ้องล้มละลาย ซึ่งหากข้อเสนอของลูกหนี้เป็นที่ยอมรับของที่ประชุมเจ้าหนี้ลูกหนี้ก็ไม่ต้องล้มละลาย และในขณะเดียวกันข้อตกลงจัดการชำระหนี้สินของลูกหนี้ดังกล่าว หากต่อมาภายหลังได้มีการขอให้มีการฟื้นฟูกิจการ ศาลจะนำข้อตกลงชำระหนี้ดังกล่าวมาพิจารณาออกคำสั่งการบริหารจัดการทรัพย์สิน (Administration Order)¹⁵³ อีกทั้ง การยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการนี้จะไม่ผลให้อำนาจในการบริหารกิจการและทรัพย์สิน ของผู้บริหารลูกหนี้สิ้นสุดลงทันทีเว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งห้ามชั่วคราว (Interim Order) เป็นอย่างอื่น¹⁵⁴

เงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ¹⁵⁵

หลักเกณฑ์การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการประการสำคัญ คือ ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณา 2 ประการ คือ

1. พิจารณาถึงการที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว¹⁵⁶
2. พิจารณามูลค่าของทรัพย์สินว่าน้อยกว่าหนี้สินของลูกหนี้หรือไม่ โดยคำนึงถึงความรับผิดของลูกหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอน และที่จะเกิดในภายหน้าประกอบด้วย¹⁵⁷

หลักเกณฑ์ในการวัดความสามารถชำระหนี้ได้หรือไม่นั้น พิจารณาจากการมีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) ของลูกหนี้ คือ ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ และมูลค่าของทรัพย์สินน้อยกว่าหนี้สินของลูกหนี้ รวมทั้งคำนึงถึงความรับผิดของลูกหนี้ที่มีจำนวนไม่แน่นอนและที่เกิดภายหน้าด้วย ซึ่งเป็นไป

¹⁵² กิตติราช บูรณสิทธิเวช. หน้า 86

¹⁵³ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 49

¹⁵⁴ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 13 (3)

¹⁵⁵ กิตติราช บูรณสิทธิเวช. หน้า 86

¹⁵⁶ Insolvency Act 1986 Section 123 (1)

¹⁵⁷ Insolvency Act 1986 Section 123 (2)

ตาม Insolvency Act 1986. Section 314 (3) (a) , (b) สำหรับกรณีบุคคลธรรมดา และ Section 123 (1), (2) สำหรับกรณีบริษัท¹⁵⁸

กรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ อาจตรวจสอบได้จากการขาดสภาพคล่องทางการเงินของลูกหนี้เป็นการชั่วคราวอันเป็นผลให้มีหนี้สินล้นพ้นตัวเพียงชั่วคราวที่มีชื่อเรียกกันว่า "Short-Term insolvency" หรือ "Commercial insolvency" หรือ "Current debt insolvency" หรือ "Practical insolvency" เป็นการพิจารณาจากความสามารถในการชำระหนี้ เมื่อถึงกำหนดชำระโดยไม่ต้องพิจารณาว่าทรัพย์สินน้อยกว่าหนี้สินหรือไม่ เป็นการพิจารณาถึงกระแสเงินสดของลูกหนี้ว่ามีเพียงพอที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ได้ทั้งหมดหรือไม่ บางครั้งหนี้แต่ละรายการอาจถึงกำหนดชำระไม่พร้อมกัน แต่เมื่อหนี้บางรายการถึงกำหนดชำระ ลูกหนี้ไม่มีเงินสดเพียงพอที่จะจ่ายได้ศาลจะพิจารณาว่าถ้าลูกหนี้ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนที่จะชำระได้ ในช่วงระยะเวลาที่หนี้ดังกล่าวถึงกำหนดชำระ สันนิษฐานได้ว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

กรณีที่ตรวจสอบจากบัญชีงบแสดงฐานะทางการเงินของลูกหนี้พบว่าหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินที่มีลักษณะเป็นการถาวร เรียกว่า "Balance Sheet insolvency" หรือ "Absolute insolvency" เป็นการพิจารณาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ว่ามีเพียงพอต่อการชำระหนี้สินหรือมูลค่าของสินทรัพย์น้อยกว่าหนี้สิน ก็ถือว่าลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว¹⁵⁹

การที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือลูกหนี้ขาดความสามารถในการชำระหนี้ ตามกฎหมายอังกฤษ ไม่ได้ถือว่าเป็นเงื่อนไขบังคับในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เพียงแต่มีหลักฐานเพื่อยืนยันต่อศาลว่า ลูกหนี้มีลักษณะหนี้สินล้นพ้นตัว หรือไม่มีความสามารถชำระหนี้ เมื่อลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลจะไม่อนุญาตให้ลูกหนี้ถอนคำร้องขอ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ลูกหนี้ใช้กระบวนการทางกฎหมายดังกล่าวเพื่อประวิงเวลามิให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้หรือกระทำการไม่สุจริตใดๆ¹⁶⁰

¹⁵⁸ กิตติราช บูรณสิทธิเวช. หน้า 87

¹⁵⁹ เรื่องเดียวกัน หน้า 87

¹⁶⁰ เรื่องเดียวกัน หน้า 87-88

ผลของการยื่นคำขอ¹⁶¹

การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ จะมีผลทำให้เกิดสภาวะผ่อนเวลาชำระหนี้ หรือที่เรียกว่า "Moratorium" ทันทีที่ยื่นคำร้องขอ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบหรือข้อจำกัดสิทธิแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่เจ้าหนี้ เจ้าของทรัพย์สิน และลูกหนี้ในการกระทำการใดๆ ที่จะกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ โดยห้ามดำเนินการชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ ไม่ว่าจะมิตติของที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือห้ามเจ้าหนี้มีประกันบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ ห้ามเจ้าของทรัพย์สินเรียกคืนสินค้าที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ภายใต้ Insolvency Act 1986. Section 25 ในขณะที่มีการยื่นคำขอนั้นยังคงมีผลอยู่ต่อไป ซึ่ง Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 42, 43 ได้กำหนดข้อห้าม ดังต่อไปนี้

1. ห้ามลูกหนี้มีมติในการชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ
2. ห้ามศาลมีคำสั่งเลิกกิจการของลูกหนี้
3. ห้ามผู้ถือหุ้นที่มีหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ จัดการทรัพย์สิน

(Administrative Receiver)

4. ห้ามบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นหลักประกัน หรือห้ามเจ้าของทรัพย์สิน การค้าเรียกคืนสินค้า
5. ห้ามดำเนินกระบวนการใดๆ ทางกฎหมาย
6. ห้ามบังคับคดีหรือกระทำการใดๆ ที่กระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้

นอกจากนี้ข้อห้ามการดำเนินการใดๆ ในทางกฎหมาย และห้ามบังคับคดี หรือดำเนินการใดๆ ที่กระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ศาลที่รับคำขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณานั้นจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ซึ่งเป็นไปตาม Insolvency Act 1986, schedule B1 paragraph 44

ส่วนการคุ้มครองสิทธิระหว่างฟื้นฟูกิจการ Insolvency Act 1986, Schedule B 1 paragraph 74 (1) (2) เป็นกรณีที่ปรากฏว่าผู้บริหาร (Administrator) ได้ดำเนินธุรกิจหรือจัดการทรัพย์สินไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรมต่อผลประโยชน์ของเจ้าหนี้ หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ หรือได้กระทำหรือละเว้นการกระทำใดๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหาย หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น เจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้สามารถยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งใดๆ เพื่อคุ้มครองประโยชน์หรือป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าวได้

¹⁶¹ เรื่องเดียวกัน หน้า 88 -91

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอ ศาลอาจมีคำสั่งใดๆ เพื่อปลดเปลื้องหรือบรรเทา ความเสียหาย หรือ มีคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควร ตาม Insolvency Act 1986 schedule B I paragraph 74 (4) ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหาร (Administrator) ถือปฏิบัติในการจัดการกิจการธุรกิจ และทรัพย์สินของลูกหนี้
- (2) กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) กระทำการหรือละเว้นการกระทำใดๆ
- (3) กำหนดให้ผู้บริหาร (Administrator) ต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น เพื่อขอคำปรึกษา หรือขอความเห็นชอบในการดำเนินการบางเรื่องตามที่ศาลได้กำหนดไว้
- (4) สั่งให้ยกเลิกการฟ้องพิพาทและมีความคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควร
- (5) สร้างเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญ

กรณีเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งหลักประกันหรือทรัพย์สินได้ถูกจำหน่ายจ่ายโอนไป เนื่องจากการฟ้องพิพาทจะได้รับความคุ้มครอง ในกรณีที่มีการจำหน่ายทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) เป็นผลทำให้ได้ทรัพย์สินอื่นใดมาแทน และผู้ทรงหลักประกันแบบลอยยังคงมีบุริมสิทธิในทรัพย์สินซึ่งได้มาแทนนั้น ดังเช่นมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำหน่ายไป ไม่ว่าทรัพย์สินที่ได้มาแทนโดยตรง หรือทางอ้อม และในกรณีทรัพย์สินภายใต้หลักประกันอื่น (Non-Floating Charge) การที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ ขายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน หรือให้ขายสินค้าที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงสงวนสิทธิไปโดยปลอดจากภาระผูกพันใดๆ ศาลจะต้องมีคำสั่งอนุญาตให้สิ่งที่ได้จากการขาย นำมาชำระหนี้ตามจำนวนหนี้ที่ได้ให้ประกันไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในสัญญาซื้อขายดังกล่าว และหากปรากฏว่าเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินดังกล่าว มีจำนวนน้อยกว่าจำนวนที่ศาลกำหนดไว้ หรือน้อยกว่าราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดแล้ว จะต้องมีการชดเชยเงินจำนวนที่ขาดให้แก่ เจ้าหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สิน กรณีที่จำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันของเจ้าหนี้ตั้งแต่สองรายขึ้นไป การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้จะต้องเป็นไปตามลำดับแห่งบุริมสิทธิ¹⁶²

เมื่อพิจารณาการให้ความคุ้มครองโดยสถานะผ่อนเวลาชำระหนี้ "Moratorium" บริษัทลูกหนี้ที่ เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศอังกฤษมีความคล้ายคลึงกับประเทศไทย แต่สถานะพักการชำระหนี้ของ ประเทศไทยมีข้อจำกัดสิทธิเพื่อคุ้มครองบริษัทลูกหนี้หนี้มากกว่า แต่ในส่วนการบรรเทาสถานะพักการชำระหนี้ของ ประเทศอังกฤษ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่า ในประเทศอังกฤษศาลอาจมีคำสั่งใดๆ เพื่อปลด เปลื้องหรือบรรเทาความเสียหาย หรือมีคำสั่งใดๆ เช่น กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหาร (Administrator) ถือปฏิบัติ ในการจัดการกิจการ ธุรกิจ และทรัพย์สินของลูกหนี้กำหนดให้ผู้บริหาร จะกระทำการหรือละเว้นการกระทำใดๆ

¹⁶² เรื่องเดียวกัน หน้า 90

ต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น เพื่อขอคำปรึกษาหรือความเห็นชอบสำหรับการดำเนินการบางเรื่องตามที่ศาลกำหนดไว้ เป็นต้น ซึ่งเป็นการกำหนดความชัดเจนแน่นอนกว่าสำหรับการบริหารแผนฟื้นฟูกิจการของประเทศ ไทย¹⁶³

การพิจารณาคำขอฟื้นฟูกิจการ¹⁶⁴

เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีโอกาสที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และการอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการนั้นจะทำให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้¹⁶⁵

- (1) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้ธุรกิจของลูกหนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไม่สามารถดำเนินต่อไปได้
- (2) การฟื้นฟูกิจการจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้มากกว่าการชำระบัญชี

- (3) มีการแบ่งชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าหนี้บุริมสิทธิ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าคำขอฟื้นฟูกิจการจะเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด แต่ศาลยังคงมีดุลพินิจสั่งว่าจะอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการหรือไม่ก็ได้

ผลของคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ¹⁶⁶

กรณีที่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ (Administration Order) มีผลให้ข้อจำกัดต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการยื่นคำขอนั้นยังคงอยู่ต่อไป โดยห้ามลูกหนี้ดำเนินการชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ ห้ามศาลมีคำสั่งเลิกกิจการลูกหนี้ ห้ามผู้ถือหุ้นที่มีหลักประกันแบบลอย แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สิน ห้ามบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นหลักประกัน หรือห้ามเจ้าของทรัพย์สินการค้าเรียกคืนสินค้า และห้ามดำเนินกระบวนการใดๆ ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ ห้ามบังคับคดีหรือกระทำการใดที่กระทบต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตจากผู้บริหาร หรือศาลมีคำสั่งอนุญาต¹⁶⁷

¹⁶³ เรื่องเดียวกัน หน้า 91

¹⁶⁴ เรื่องเดียวกัน หน้า 91

¹⁶⁵ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 11 and 3

¹⁶⁶ กิตติราช บุรณสิทธิเวช. หน้า 92

¹⁶⁷ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 42,43

นอกจากนี้คำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการยังมีผลให้คำขอลเลิกกิจการของลูกหนี้ที่เสนอไว้ต่อศาลก่อนนั้นถูกยกไป และผู้ทำหน้าที่จัดการทรัพย์สินที่ทำหน้าที่อยู่ก่อนพ้นจากตำแหน่งไปด้วย¹⁶⁸

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้บริหารได้ดำเนินธุรกิจหรือจัดการทรัพย์สินไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรมต่อผลประโยชน์ของเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ หรือได้กระทำหรือละเว้นการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหาย หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น เจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้นของลูกหนี้สามารถยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์หรือป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าว¹⁶⁹

● การให้ความคุ้มครองทั่วไป ศาลอาจมีคำสั่งเพื่อปลดเปลื้องหรือบรรเทาความเสียหาย หรือมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร ดังนี้¹⁷⁰

(1) กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหารแผนถือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการกิจการธุรกิจ และทรัพย์สินของลูกหนี้

(2) กำหนดให้หลักเกี่ยวกับกระทำการหรือละเว้นการกระทำของผู้บริหารแผน

(3) กำหนดให้ผู้บริหารแผนต้องเรียกประชุมเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น เพื่อขอคำปรึกษาหรือความเห็นชอบสำหรับการดำเนินการเรื่องตามที่ศาลได้กำหนดไว้

(4) สั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการและมีคำสั่งใดๆ ตามที่เห็นสมควร

(5) กำหนดเงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญ

● การให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าของทรัพย์สิน กรณีที่หลักประกันหรือทรัพย์สินได้ถูกจำหน่ายจ่ายโอนไป เนื่องจากการฟื้นฟูกิจการจะได้รับความคุ้มครอง ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีการจำหน่ายทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันแบบลอย เป็นผลให้ได้ทรัพย์สินอื่นใดมาแทน ผู้ทรงหลักประกันแบบลอย จะยังมีบุริมสิทธิในทรัพย์สินซึ่งได้มาแทนนั้น ดังเช่นบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่จำหน่ายไป ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินที่ได้มาแทนนั้นจะเข้าแทนที่โดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม¹⁷¹

¹⁶⁸ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 41(1)

¹⁶⁹ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 74(1)(2)

¹⁷⁰ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 74(4)

¹⁷¹ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 70(2)(3)

(2) กรณีทรัพย์สินภายใต้หลักประกันอื่น การที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ขายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน หรือขายสินค้าที่อยู่ภายใต้ข้อตกลงสงวนสิทธิไปโดยปลอดจากภาระผูกพันนั้น คำสั่งของศาลจะต้องกำหนดว่า ให้เงินที่ได้รับจากการขายต้องนำมาชำระหนี้ตามจำนวนหนี้ที่ได้ให้ประกันไว้ หรือตามที่กำหนดไว้ในสัญญาซื้อขายดังกล่าว และหากปรากฏว่าเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินดังกล่าว มีจำนวนน้อยกว่าจำนวนที่ศาลกำหนดไว้หรือน้อยกว่าราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดแล้ว จะต้องมีการชดเชยเงินจำนวนที่ขาดไปให้แก่เจ้าหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าว¹⁷²

แต่อย่างไรก็ตาม กรณีที่ทรัพย์สินถูกจำหน่ายไปเป็นทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันของเจ้าหนี้ตั้งแต่สองรายขึ้นไป การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ซึ่งอยู่ภายใต้หลักประกันดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามลำดับหนี้บุริมสิทธิ¹⁷³

การยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

กระบวนการจัดการทรัพย์สินจะสิ้นสุดอาจเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ หรือศาลมีคำสั่งยกเลิกกระบวนการจัดการทรัพย์สินตามคำร้องของผู้บริหารแผน หรือสิ้นสุดเนื่องจากกระบวนการจัดการทรัพย์สินสำเร็จตามแผน หรือศาลมีคำสั่งยกเลิกกระบวนการจัดการทรัพย์สินตามคำร้องขอของเจ้าหนี้ หรือเกิดการชำระบัญชีขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือมีการเปลี่ยนจากกระบวนการจัดการทรัพย์สินไปสู่การชำระบัญชีโดยความสมัครใจของเจ้าหนี้ หรือการเปลี่ยนแปลงจากกระบวนการจัดการทรัพย์สินเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย¹⁷⁴

1. การสิ้นสุดโดยอัตโนมัติ¹⁷⁵ (Automatic end) เมื่อผู้บริหารแผน (Administrator) ลาออก 1 ปี นับจากวันที่ได้รับการแต่งตั้ง ซึ่งเงื่อนไขนี้อาจขยายออกไปเมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ามีคามจำเป็น และอาจขยายออกไปถึง 6 เดือน โดยผ่านความเห็นชอบของเจ้าหนี้ทั้งหลายและเจ้าหนี้มีประกันมากกว่าร้อยละ 50 ในมูลค่าของเจ้าหนี้ที่ไม่มีประกันที่ได้ยอมรับค่านั้น แต่ผู้บริหารแผน ระบุว่า ไม่มีการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่ไม่มีประกัน ต้องได้รับความเห็นชอบของเจ้าหนี้มีประกันทั้งหมดมากกว่าร้อยละ 50

2. ศาลมีคำสั่งให้สิ้นสุดตามคำร้องขอของผู้บริหารแผน¹⁷⁶ (Administrator) (Court ending on application of administrator) เมื่อผู้บริหารแผนพิจารณาแล้วเห็นว่าจุดประสงค์ของกระบวนการจัดการ

¹⁷² Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 71 (3)

¹⁷³ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 71 (4)

¹⁷⁴ กิตติราช บุริมสิทธิเวช. หน้า 93

¹⁷⁵ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 76-78

¹⁷⁶ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 78, 81 and 82

ทรัพย์สินสำเร็จได้อย่างเพียงพอ ก็อาจจะยื่นคำร้องต่อศาลให้ยกเลิกกระบวนการจัดการทรัพย์สินได้ ในกรณีที่ผู้บริหารแผนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ยกเลิกกระบวนการจัดการทรัพย์สิน หากพิจารณาแล้วเห็นว่าจุดประสงค์ของกระบวนการจัดการทรัพย์สินไม่สามารถสำเร็จได้ หรือที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติให้ผู้บริหารแผนยื่นเรื่องต่อศาล นอกจากนี้เจ้าหนี้อาจจะยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ยกเลิกกระบวนการจัดการทรัพย์สิน หากเห็นว่าผู้บริหารแผนมิได้ดำเนินการโดยบริสุทธิ์และยุติธรรม จะขอให้ศาลสั่งให้มีการชำระบัญชีของบริษัท เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะ ภายใต้ section 124 A ของ Insolvency Act หรือ section 367 ของ Financial Services and Markets Act 2000 การสั่งให้ชำระบัญชีดังกล่าวปกติจะเป็นเงื่อนไขใน Administration ตั้งแต่เริ่มแรกจนสิ้นสุด

3. การสิ้นสุดกระบวนการจัดการทรัพย์สินเมื่อดำเนินการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์¹⁷⁷ (Termination of Administration where objective achieved) ถ้าผู้บริหารแผนที่ได้รับการแต่งตั้งนอกศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าวัตถุประสงค์ของกระบวนการจัดการทรัพย์สินจะได้รับผลสำเร็จอย่างพอเพียง ให้ดำเนินการส่งหนังสือต่อศาลและนายทะเบียนของบริษัทเพื่อให้การฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลง โดยหนังสือจะถูกส่งไปยังเจ้าหนี้ทั้งหลายด้วย

4. การเปลี่ยนกระบวนการจัดการทรัพย์สินไปสู่การชำระบัญชีโดยสมัครใจของเจ้าหนี้ (Converting administration into creditors' voluntary liquidation) กรณีที่ผู้บริหารแผนได้ใช้อำนาจในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกัน และยังมีเงินเหลือพอสำหรับเจ้าหนี้ไม่มีประกัน และได้มีหนังสือต่อนายทะเบียนบริษัท ให้เปลี่ยนกระบวนการจัดการทรัพย์สินเป็นการชำระบัญชีโดยสมัครใจของเจ้าหนี้ โดยต้องยื่นสำเนาหนังสือต่อศาลและเจ้าหนี้ของบริษัทด้วย ซึ่งผลของการยื่นหนังสือต่อศาลทำให้กระบวนการจัดการทรัพย์สินมาถึงจุดสิ้นสุดและเข้าสู่การชำระบัญชีโดยสมัครใจต้องเป็นวันเดียวกับวันที่ยื่นหนังสือของเจ้าหนี้ที่จะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี แต่หากยังไม่มีแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีผู้บริหารแผนจะเป็นผู้ชำระบัญชีเอง¹⁷⁸

5. กระบวนการจัดการทรัพย์สินถึงการสิ้นสุด (Administration to dissolution) โดยผู้บริหารแผนได้จัดการจ่ายเงินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้มีประกัน และไม่มีเงินเหลือที่จะชำระให้แก่เจ้าหนี้ไม่มีประกัน ผู้บริหารแผนอาจยื่นหนังสือต่อนายทะเบียนบริษัท และส่งสำเนาไปยังศาลและเจ้าหนี้ทั้งหมด ผลของการยื่นหนังสือต่อนายทะเบียนมีผลทำให้กระบวนการจัดการทรัพย์สินสิ้นสุดลงภายหลังจากยื่นหนังสือ 3 เดือน

¹⁷⁷ Insolvency Act 1986 schedule B1 paragraph 80

¹⁷⁸ กิตติราช บูรณสิทธิเวช. หน้า 96

4.2.3 การพักบังคับชำระหนี้ในกฎหมายฟื้นฟูกิจการ

การเริ่มต้นและสิ้นสุดของการพักชำระหนี้

การพักบังคับชำระหนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติในทันทีที่มีการเริ่มต้นกระบวนการจัดการทรัพย์สิน โดยผู้ร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่ต้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้บังคับใช้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ การมีผลบังคับใช้ของการพักบังคับชำระหนี้จะแบ่งเป็น 2 ช่วงระยะเวลา ดังนี้¹⁷⁹

(1) เมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาล จนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งอย่างใด ๆ ในคำร้องขอหรือมีคำสั่งยกคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้¹⁸⁰

(2) เมื่อศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ การพักบังคับชำระหนี้ที่บังคับใช้ตั้งแต่ตอนยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาล จะมีผลบังคับใช้ต่อไปในระหว่างการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล จนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งยกเลิกการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้¹⁸¹

การพักบังคับชำระหนี้เมื่อมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้¹⁸²

1. การระงับสิทธิของผู้ถือหุ้นและศาลในการลงมติให้เลิกบริษัทลูกหนี้หรือมีคำสั่งให้เลิกบริษัทลูกหนี้ เมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ห้ามไม่ให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทลงมติให้ชำระบัญชีและเลิกบริษัทลูกหนี้ และห้ามศาลไม่ให้มีคำสั่งให้เลิกบริษัทลูกหนี้ นอกจากนี้ยังห้ามไม่ให้ศาลโฆษณาคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ ซึ่งอาจยื่นคำร้องไว้ก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้

2. การระงับสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันและคู่สัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาอื่นที่มีลักษณะเดียวกับสัญญาเช่าซื้อ เมื่อมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ การพักบังคับชำระหนี้จะห้ามไม่ให้เจ้าหนี้มีประกันกระทำการใด อันมีผลเป็นการบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้ให้ไว้เป็นประกันหนี้ และห้ามคู่สัญญาของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ และสัญญาอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกับสัญญาเช่าซื้อเรียกคืนการครอบครองทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งสัญญาดังกล่าวที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลและต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนด

¹⁷⁹ ศคือนงค์ จงกลณี, หน้า 88

¹⁸⁰ Insolvency Act 1986, Section 10

¹⁸¹ Insolvency Act 1986, Section 11

¹⁸² ศคือนงค์ จงกลณี, หน้า 88

3. การระงับสิทธิเจ้าหนี้ในการฟ้องร้องบังคับคดี ห้ามไม่ให้เจ้าหนี้ดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดในศาลหรือการบังคับคดี หรือการดำเนินการใด ๆ ในทางกฎหมาย และห้ามไม่ให้มีการยึด อาศัย หรือกระทำการใด ที่มีผลต่อลูกหนี้เองหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลและต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ศาลกำหนด แม้ว่าข้อห้ามอันเป็นการระงับสิทธิของเจ้าหนี้ในการฟ้องร้องบังคับคดีจะไม่มีผลบังคับใช้จนกว่าจะมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาล ซึ่งศาลมีอำนาจในการ "คุ้มครองความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต" โดยการห้ามไม่ให้มีการโฆษณาคำร้องขอเลิกบริษัทของลูกหนี้ หากคณะผู้บริหารของลูกหนี้ให้คำรับรองว่าลูกหนี้กำลังจะยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สิน ทั้งนี้ เจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียรายใดที่ยื่นคำร้องขออนุญาตจากศาลเพื่อกระทำการใด ที่การพักบังคับชำระหนี้บัญญัติห้ามกระทำจะต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบถึงคำร้องขออนุญาตนั้นด้วย

ข้อยกเว้นของการพักบังคับชำระหนี้เมื่อมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้

1. การยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ แม้ว่าจะมีบทบัญญัติห้ามไม่ให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทหรือห้ามศาลสั่งให้เลิกบริษัทของลูกหนี้ แต่ไม่ห้ามที่จะมีการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ ดังนั้น เจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ได้แม้ว่าจะ อยู่ในระหว่างที่ศาลกำลังพิจารณาคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ก็ตาม และสามารถยื่นคำร้องดังกล่าวได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน ในการยื่นคำร้องดังกล่าวอาจเกิดจากกรณีที่เจ้าหนี้ได้คัดค้านการร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยอ้างว่าลูกหนี้ควรเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีและล้มละลายมากกว่า แต่ในขณะที่ยื่นคำคัดค้านนั้นเจ้าหนี้ยังไม่พร้อมที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ บทบัญญัตินี้ได้ยืนยันสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะยื่นคำร้องดังกล่าวได้ภายหลังโดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาล¹⁸³

2. การแต่งตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แม้ว่าจะมีการยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาลและอยู่ระหว่างที่ศาลพิจารณาคำร้องขอดังกล่าว แต่ในขั้นนี้ไม่ห้ามเจ้าหนี้มีประกันที่จะใช้สิทธิแต่งตั้งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้ามาจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ตามกระบวนการพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ ซึ่งบัญญัติไว้ใน Insolvency Act 1986 โดยเจ้าหนี้มีประกันสามารถแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาล ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นการตกลงทำสัญญาระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้รายหนึ่งหรือหลายราย โดยลูกหนี้ให้ทรัพย์สินแก่เจ้าหนี้ไว้เป็นหลักประกันหนี้และเจ้าหนี้เหล่านี้มีสิทธิเหนือเจ้าหนี้อื่นและให้อำนาจแก่เจ้าหนี้ผู้ถือหลักประกันในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์เข้ามามีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันนั้น ผู้พิทักษ์

¹⁸³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 91

ทรัพย์จึงมีอำนาจในการจัดการทรัพย์สิน เพื่อจุดประสงค์ในการที่จะนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้รายหนึ่งซึ่งเป็นเจ้าหนี้มีประกันประเภทมีสิทธิอย่างกว้างขวาง ส่วนเจ้าหนี้ประเภทอื่นจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการนี้ ผู้พิทักษ์ทรัพย์ที่ได้รับการแต่งตั้งภายใต้ข้อตกลงในสัญญาดังกล่าว¹⁸⁴

3. การจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้โดยผู้พิทักษ์ทรัพย์ (ที่ได้รับการแต่งตั้ง) จากเจ้าหนี้มีประกัน ในระหว่างที่ศาลพิจารณาคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ มีอำนาจที่จะจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ภายในขอบอำนาจหน้าที่ของตนตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายโดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาล

การเลื่อนระยะเวลาบังคับใช้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้

โดยปกติแล้วการพักบังคับชำระหนี้จะมีผลบังคับใช้ทันทีเมื่อมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สิน แต่กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นในกรณีที่ในขณะที่ได้มีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินต่อศาลนั้น ปรากฏว่าได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ไว้และแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์แล้ว และบุคคลที่เป็นผู้แต่งตั้งหรือยินยอมให้มีการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ดังกล่าว ไม่เห็นด้วยกับการที่ลูกหนี้จะเข้ากระบวนการจัดการทรัพย์สิน ดังนั้น ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ จะยังไม่มีผลบังคับใช้หากบุคคลที่แต่งตั้งหรือให้ความยินยอมในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ไม่ให้ความยินยอม การที่ศาลจะมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือจนกว่าจะได้รับความยินยอม หลักกฎหมายนี้จะไม่ใช้กับกรณีที่เจ้าหนี้ยื่นคำร้องขอให้พิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ภายหลังจากที่ได้มีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้แล้ว¹⁸⁵

การพักบังคับชำระหนี้เมื่อศาลมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้

เมื่อศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ การพักบังคับชำระหนี้ที่บังคับใช้ตั้งแต่ตอนยื่นคำร้องขอให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาลจะมีผลบังคับใช้ต่อไปในระหว่างการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล แต่การพักบังคับชำระหนี้ในช่วงนี้จะมีข้อห้าม ดังนี้¹⁸⁶

¹⁸⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 92

¹⁸⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 93-99

¹⁸⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 94

1. ผลของคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินอันเกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ เมื่อศาลมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้จะมีผลทำให้คำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทลูกหนี้ไม่ว่าจะได้มีการยื่นคำร้องดังกล่าวต่อศาลไว้ก่อนหรือหลังจากมีการร้องขอให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ก็ตาม คำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเลิกบริษัทจะต้องถูกยกคำร้องไปในทุกกรณี และหากเป็นกรณีที่ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ไว้และมีการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ไว้ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เมื่อศาลมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้และแต่งตั้งผู้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้แล้ว จะมีผลทำให้กระบวนการพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้จะต้องถูกยกเลิกไป ผู้พิทักษ์ทรัพย์ที่มีอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินจะหมดอำนาจในการดำเนินการดังกล่าว หากปรากฏว่าเจ้าหนี้ที่ เป็นผู้แต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ได้ให้ความยินยอมในการที่ลูกหนี้จะเข้ากระบวนการจัดการทรัพย์สิน

2. การระงับสิทธิของผู้ถือหุ้นและศาลในการลงมติให้เลิกบริษัทลูกหนี้หรือมีคำสั่งให้เลิกบริษัทลูกหนี้ เมื่อศาลมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วนั้น จะห้ามไม่ให้ผู้ถือหุ้นของบริษัทลงมติให้ชำระบัญชีและเลิกบริษัท และห้ามศาลไม่ให้มีคำสั่งให้เลิกบริษัทของลูกหนี้ ซึ่งเป็นข้อห้ามที่เหมือนกับข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้เมื่อมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ใน Section 10 (1) (a)

3. การห้ามไม่ให้มีการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ เมื่อศาลมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ จะห้ามมิให้เจ้าหนี้อันมีประกันแต่งตั้งหรือให้ความยินยอมในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ในช่วงระยะเวลาที่มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล หากเจ้าหนี้อันมีประกันไม่ได้ใช้สิทธิของตนในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ก่อนหน้าวันที่ศาลพิจารณาคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ เจ้าหนี้ดังกล่าวจะถูกห้ามมิให้ใช้สิทธิดังกล่าวในขณะที่คำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้มีผลอยู่

4. การระงับสิทธิของเจ้าหนี้อันมีประกันและคู่สัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาอื่นที่มีลักษณะเดียวกับสัญญาเช่าซื้อ เมื่อศาลมีคำสั่งให้มีการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ จะห้ามมิให้เจ้าหนี้อันมีประกันกระทำการใด ๆ อันมีผลเป็นการบังคับกับทรัพย์สินที่เป็นประกันของลูกหนี้ และห้ามคู่สัญญาของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ และสัญญาอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกับสัญญาเช่าซื้อ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้จัดการทรัพย์สินหรือได้รับอนุญาตจากศาลแล้วแต่กรณีไป ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีคำพิพากษาของศาลที่ตีความว่า การบังคับหลักประกันของเจ้าหนี้อันมีประกันรวมถึงกรณีที่เจ้าหนี้อันมีสิทธิยึดหน่วงได้ยึดหน่วงสินค้าหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ โดยอาศัยกฎหมายที่บัญญัติรับรองสิทธิยึดหน่วงนั้น เพื่อจะได้บังคับกับทรัพย์สินหลักประกันต่อไป ดังนั้นหากเจ้าหนี้อันมีสิทธิยึดหน่วงจะยึดหน่วงทรัพย์สินดังกล่าวได้จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้จัดการทรัพย์สินหรือได้รับอนุญาตจากศาลก่อน

หากมีกรณีที่เจ้าหนี้ได้ขออนุญาตศาลเพื่อบังคับทรัพย์สินหลักประกัน ในการพิจารณาของศาล การพิสูจน์จะตกอยู่กับเจ้าหนี้ผู้ร้องที่จะพิสูจน์ให้ศาลเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องอนุญาตให้บังคับหลักประกัน แต่ไม่จำเป็นที่เจ้าหนี้จะต้องแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ผลของการจัดการทรัพย์สินของผู้จัดการทรัพย์สิน (ซึ่งอาจกระทำการโดยมิชอบไม่ซื่อสัตย์) และศาลจะพิจารณาคำร้องของเจ้าหนี้ประกอบกับผลประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมไปถึงเจ้าหนี้ไม่มีประกันด้วย แต่ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงต่อศาลว่า การที่เจ้าหนี้นำทรัพย์สินหลักประกันไปบังคับภายนอกกระบวนการจัดการทรัพย์สินและก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น ศาลอาจปฏิเสธไม่อนุญาตตามคำร้องขอดังกล่าวได้

5. การระงับสิทธิเจ้าหนี้ในการฟ้องร้องบังคับคดี เป็นการห้ามให้เจ้าหนี้เริ่มต้นหรือกระทำการต่อไปที่เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดในศาล หรือการบังคับคดี หรือการดำเนินการใด ๆ ในทางกฎหมาย และห้ามไม่ให้มีการยึดอายัด หรือกระทำการใดอันมีผลต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้จัดการทรัพย์สิน หรือได้รับอนุญาตจากศาลแล้วแต่ละกรณีไป ในการพักบังคับชำระหนี้เป็นการจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้ทั้งหลาย ตาม Insolvency Act 1986 Section 11 (3) (c) และ (d) จะไม่มีผลไปทำลายสิทธิที่มีอยู่ของเจ้าหนี้ เพียงแต่จะห้ามไม่ให้มีการบังคับชำระหนี้ตามสิทธิของเจ้าหนี้แต่ละรายเท่านั้น สิทธิของเจ้าหนี้ที่มีอยู่เหนือหลักประกันในการบังคับหลักประกัน หรือสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินในการที่จะเรียกเอาทรัพย์สินคืนจากการครอบครองของลูกหนี้ และการกระทำอื่น ๆ บนพื้นฐานแห่งสิทธิของเจ้าหนี้แต่ละรายยังคงอยู่ไม่เสื่อมไป แต่เจ้าหนี้สามารถยื่นร้องขอให้ศาลอนุญาตให้บังคับตามสิทธิของตนได้ ซึ่งหากศาลมีคำสั่งอนุญาตถือว่าเป็นการให้อิสระแก่เจ้าหนี้ในการบังคับตามสิทธิเท่านั้น

แต่การพักบังคับชำระหนี้ภายหลังจากศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ จะแตกต่างจากการพักบังคับชำระหนี้กรณีที่ยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ คือ การให้ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจในการให้ความยินยอมที่จะให้เจ้าหนี้มีประกันจะบังคับทรัพย์สินหลักประกัน หรือเรียกเอาทรัพย์สินตามสัญญาที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้คืน หรือเริ่มต้นหรือกระทำต่อไปซึ่งกระบวนการพิจารณา การบังคับคดี การยึดอายัดทรัพย์สินอันมีผลต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ นอกเหนือจากการให้อำนาจศาลในการอนุญาตให้กระทำการดังกล่าว ผู้จัดการทรัพย์สินจะมีอำนาจดังกล่าวเท่ากับศาลและสามารถตัดสินใจได้โดยอิสระไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของศาล

ข้อยกเว้นของการพักบังคับชำระหนี้เมื่อศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้

กฎหมายไม่ได้บัญญัติอย่างแน่ชัดว่าการกระทำใดบ้างที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของการพักบังคับชำระหนี้ เมื่อศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ อันเป็นข้อแตกต่างจากการพักบังคับชำระหนี้โดยอัตโนมัติ (Automatic stay) ของกฎหมายฟื้นฟูกิจการของประเทศอเมริกาที่จะบัญญัติไว้ว่าการกระทำใดบ้างที่ไม่อยู่ภายใต้

บังคับของการพักบังคับชำระหนี้ จึงอาจอนุมานได้ว่าการใดที่ไม่มีกำหนดไว้ในข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ว่า ห้ามกระทำเจ้าหนี้หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถกระทำการใดเท่าที่ไม่ถูกห้าม แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดกับเจตนารมณ์ของบทบัญญัติในเรื่องการพักบังคับชำระหนี้ด้วย นอกจากนี้ยังมีแนวทางในการพิจารณาที่ศาลได้วางแนวไว้ในคำพิพากษาต่าง ๆ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้¹⁸⁷

1. การผ่อนเวลาชำระหนี้จะใช้บังคับกับเจ้าหนี้ของลูกหนี้เท่านั้น ดังนั้น บริษัทที่ประกอบกิจการแข่งขันกับลูกหนี้จึงไม่ต้องห้ามที่จะกระทำการใด ๆ อันมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์แห่งธุรกิจของตนที่มีผลต่อลูกหนี้ เนื่องจากบริษัทดังกล่าวไม่ใช่เจ้าหนี้ของลูกหนี้ เช่น กรณีที่ลูกหนี้ประกอบกิจการสายการบินและได้ร้องขอจัดการทรัพย์สินต่อศาล บริษัทสายการบินคู่แข่งได้ยื่นคำร้องต่อองค์กรที่มีอำนาจในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสายการบิน เพื่อขอให้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการสายการบินของลูกหนี้ เนื่องจากลูกหนี้ได้เข้าสู่กระบวนการจัดการทรัพย์สิน ศาลตัดสินว่าบริษัทดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องห้ามจากการผ่อนเวลาชำระหนี้

2. การกระทำที่ไม่อยู่ในขอบเขตของการดำเนินการในทางกฎหมายที่มีผลต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ การมีหนังสือบอกกล่าวให้คู่สัญญาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในข้อสัญญาภายในเวลาที่กำหนด หรือการกระทำเพื่อให้สัญญาสิ้นสุดลงโดยการบอกปิดหรือบอกเลิกสัญญา โดยฝ่ายลูกหนี้ซึ่งเข้าสู่กระบวนการจัดการทรัพย์สินเป็นฝ่ายบอกปิดหรือบอกเลิกสัญญา ไม่ถือว่าเป็น "การดำเนินการในทางกฎหมายที่มีผลต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้" ดังนั้นลูกหนี้จึงสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลหรือได้รับความยินยอมจากผู้จัดการทรัพย์สิน นอกจากนี้ คำร้องขอขยายระยะเวลาการจดทะเบียนสิทธิอื่นเป็นภาระติดพันในทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ถือว่าเป็นการดำเนินการในทางกฎหมายอันมีผลต่อตัวลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้แต่อย่างใดก็ตาม เมื่อมีการดำเนินการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้แล้ว ต่อมาปรากฏว่าลูกหนี้ต้องล้มละลายอาจใช้ดุลพินิจห้ามไม่ให้มีการใช้สิทธิร้องขอขยายระยะเวลาการจดทะเบียนสิทธิภาระติดพันในทรัพย์สินของลูกหนี้ได้

¹⁸⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 99

การพักบังคับชำระหนี้กับอำนาจของผู้จัดการทรัพย์สินในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้¹⁸⁸

เมื่อลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการจัดการทรัพย์สิน ในระบบการจัดการทรัพย์สินของประเทศอังกฤษจะไม่ยอมรับหลักการที่จะให้ลูกหนี้เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการเอง (debtor in possession) ซึ่งแตกต่างจากกระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ยอมรับหลักการดังกล่าว ดังนั้นผู้ที่จะมาทำหน้าที่ในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้และเป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการจะเป็นบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด และได้รับการแต่งตั้งจากศาลที่รับคำร้องขอ เรียกว่า ผู้จัดการทรัพย์สิน (Administrator) เนื่องจากผู้จัดการทรัพย์สินเป็นบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถตามที่กฎหมายกำหนด และลูกหนี้ไม่อาจเป็นผู้มีอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สิน กฎหมายจึงให้อำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ที่กว้างขวางและมากกว่าอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของผู้จัดการทรัพย์สินหรือลูกหนี้ในกระบวนการฟื้นฟูกิจการของประเทศสหรัฐอเมริกา และไม่ต้องอยู่ภายใต้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้และการควบคุมของศาล เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกรณีพิเศษเท่านั้น โดยผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจดังต่อไปนี้

1. อำนาจโดยทั่วไปของผู้จัดการทรัพย์สิน

(1) ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจในการกระทำการอย่างใด ๆ ที่จำเป็นต่อการจัดการกิจการธุรกิจการค้า และทรัพย์สินของลูกหนี้

(2) ภายใต้ข้อ (1) ผู้จัดการทรัพย์สินยังมีอำนาจที่เกี่ยวกับการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการเข้าไปครอบครอง เก็บรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยวิธีการใดแล้วแต่ผู้จัดการทรัพย์สินจะเห็นสมควร อำนาจในการจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ ไม่ว่าจะเป็นการขายทอดตลาด หรือขายเป็นการภายในหรือโดยวิธีที่ได้ตกลงกันในสัญญา อำนาจในการก่อหนี้ กู้ยืมเงิน และให้ทรัพย์สินของลูกหนี้เป็นหลักประกัน อำนาจในการชำระหนี้หรือใช้จ่ายเงินที่จำเป็นอันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินกิจการของลูกหนี้ อำนาจในการจำหน่าย จ่าย โอน ทั้งหมดหรือบางส่วนของกิจการหรือทรัพย์สินของลูกหนี้

2. อำนาจพิเศษของผู้จัดการทรัพย์สิน

นอกจากอำนาจในการจัดกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้อันเป็นอำนาจโดยทั่วไปแล้ว ยังมีอำนาจพิเศษในการดำเนินการดังต่อไปนี้

¹⁸⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 100 -

(1) อำนาจในการถอดถอนผู้บริหารหรือกรรมการของลูกหนี้และแต่งตั้งบุคคลให้เป็นผู้บริหารของลูกหนี้ หรือทดแทนในตำแหน่งที่ว่างให้ครบจำนวน หรือ

(2) เรียกประชุมผู้ถือหุ้นหรือเจ้าหนี้ของลูกหนี้

อำนาจของผู้จัดการทรัพย์สินในกระบวนการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นอำนาจโดยทั่วไปและอำนาจพิเศษ ผู้จัดการทรัพย์สินมีอำนาจในการดำเนินการดังกล่าวได้ตามลำพังโดยอาศัยอำนาจแห่งตนและไม่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของศาล เว้นแต่ การจัดกิจการและทรัพย์สินในกรณีพิเศษและผู้จัดการทรัพย์สินจะต้องขออนุญาตศาลก่อน

การให้ความคุ้มครองที่เพียงพอและการขอลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้¹⁸⁹

แม้ว่าบทบัญญัติเรื่องการพักบังคับชำระหนี้จะกำหนดห้ามเจ้าหนี้และผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้กระทำการอันเป็นการระงับหรือจำกัดสิทธิของบุคคลดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการรักษาทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบกิจการของลูกหนี้ไว้ให้มากที่สุดเพื่อใช้ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ แต่ข้อห้ามกระทำการหรือการบังคับตามสิทธิบางอย่างอาจทำให้เจ้าหนี้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ต้องเสียหายจากการที่ไม่สามารถบังคับตามสิทธิได้หรือบังคับได้ในเวลาที่ล่าช้าไป ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว Insolvency Act 1986 จึงได้มีบทบัญญัติที่ให้เจ้าหนี้หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถขอลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้ได้และมีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. การให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอ กฎหมายได้ให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการ ในการพักบังคับชำระหนี้เมื่อมีการยื่นคำร้องขอยังให้สิทธิเจ้าหนี้มีประกันในการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ การเลื่อนระยะเวลาการมีผลบังคับใช้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้เมื่อมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ไว้และแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์แล้ว และบุคคลที่เป็นผู้แต่งตั้งหรือยินยอมให้มีการแต่งตั้งผู้พิทักษ์ทรัพย์ดังกล่าวไม่เห็นด้วยกับการที่ลูกหนี้จะเข้ากระบวนการจัดการทรัพย์สิน และมีการบัญญัติไว้ในอำนาจของผู้จัดการทรัพย์สินในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหลักประกันของลูกหนี้ โดยสามารถแยกพิจารณาวิธีการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันอย่างเพียงพอได้ดังนี้

(1) การให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันเมื่อมีการยื่นคำร้องขอจัดการทรัพย์สิน

¹⁸⁹ เรื่องเดียวกัน หน้า 103-110

(2) การเลื่อนระยะเวลาบังคับใช้ข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ในกรณีที่เจ้าหนี้มีประกันไม่ให้ความยินยอมในการที่ศาลจะมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้

(3) การจัดการจำหน่ายทรัพย์สินโดยผู้จัดการทรัพย์สินกับการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้มีประกัน โดยสามารถจำหน่ายทรัพย์สินนั้นไปได้เสมือนว่าทรัพย์สินนั้นปลดภาระหลักประกันหรือทรัพย์สินนั้นเป็นกรรมสิทธิของลูกหนี้โดยเด็ดขาด โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าหนี้มีประกันหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น แต่การจำหน่ายดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลเสียก่อน เว้นแต่ทรัพย์สินที่จะขายเป็นทรัพย์สินหลักประกันที่ให้สิทธิเจ้าหนี้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสามารถแบ่งวิธีการและเงื่อนไขในการให้ความคุ้มครองได้ตามอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของผู้จัดการทรัพย์สิน ดังนี้

(ก) อำนาจในการขายหรือจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่นำไปให้ไว้เป็นหลักประกันหนี้แก่เจ้าหนี้ได้โดยลำพัง

(ข) อำนาจในการขายหรือจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่นำไปให้ไว้เป็นหลักประกันหนี้แก่เจ้าหนี้โดยต้องได้รับอนุญาตจากศาล

2. การขอลดเปลื้องจากการพักบังคับชำระหนี้ ซึ่งตามกฎหมายบัญญัติห้ามไม่ให้เจ้าหนี้มีประกันกระทำการใด อันมีผลเป็นการบังคับกับทรัพย์สินหลักประกันของลูกหนี้ที่ได้ให้ไว้ หรือห้ามคู่สัญญาของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกับสัญญาเช่าซื้อ หรือห้ามไม่ให้เจ้าหนี้เริ่มต้นหรือกระทำการต่อไป ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดในศาล หรือการบังคับคดี หรือการดำเนินการใด ๆ ในทางกฎหมาย หรือห้ามไม่ให้มีการยึดอายัด หรือ กระทำการใด อันมีผลต่อตัวลูกหนี้เองหรือทรัพย์สินของลูกหนี้ แต่บทบัญญัติดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้เจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียสามารถขอให้ผู้จัดการทรัพย์สินให้ความยินยอมหรือร้องขอให้ศาลอนุญาตให้กระทำการตามที่ถูกห้ามนั้นได้ เพื่อเป็นการปลดเปลื้องความเสียหายอันเกิดจากการที่ถูกระงับสิทธิของตน

ผลของการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้¹⁹⁰

การฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดเจนว่า หากมีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการผ่อนเวลาชำระหนี้ดังกล่าวจะมีผลเป็นอย่างไร เป็นโมฆะกรรมหรือโมฆียกรรมดังนั้น หากมีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ ผู้จัดการทรัพย์สินจะต้องยื่น

¹⁹⁰ เรื่องเดียวกัน หน้า 110 - 111

คำร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ดังกล่าว โดยบทลงโทษสำหรับการฝ่าฝืนดังกล่าวรวมถึงการกำหนดค่าเสียหายจะพิจารณาเป็นรายคดีไป ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีคำพิพากษาที่ได้วางแนวทางในเรื่องผลของฝ่าฝืนข้อห้ามของการพักบังคับชำระหนี้ใน ซึ่งเป็นกรณีที่การพักบังคับชำระหนี้เมื่อศาลมีคำสั่งให้จัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ และห้ามไม่ให้เจ้าหนี้อำนาจการกระทำใด ๆ อันมีผลเป็นการบังคับกับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้ให้ไว้เป็นประกันหนี้ หรือห้ามคู่สัญญาของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาอื่นที่มีลักษณะเช่นเดียวกับสัญญาเช่าซื้อ หรือห้ามไม่ให้เจ้าหนี้เริ่มต้นหรือกระทำการต่อไปเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอื่นใดในศาลหรือการบังคับคดีหรือการดำเนินการใดทางกฎหมาย หรือห้ามไม่ให้มีการยึดอายัด หรือกระทำการใดอันมีผลต่อตัวลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ หากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าว โดยที่ยังไม่ได้มีการขอความยินยอมจากผู้จัดการทรัพย์สินหรือขออนุญาตต่อศาล การกระทำดังกล่าวยังไม่มีผลเป็นโมฆกรรมหรือโมฆียกรรม แต่จะมีผลเพียงการกระทำในกระบวนการดังกล่าวจะต้องหยุดดำเนินการในระหว่างขอความยินยอมจากผู้จัดการทรัพย์สินหรือขออนุญาตต่อศาลเท่านั้น

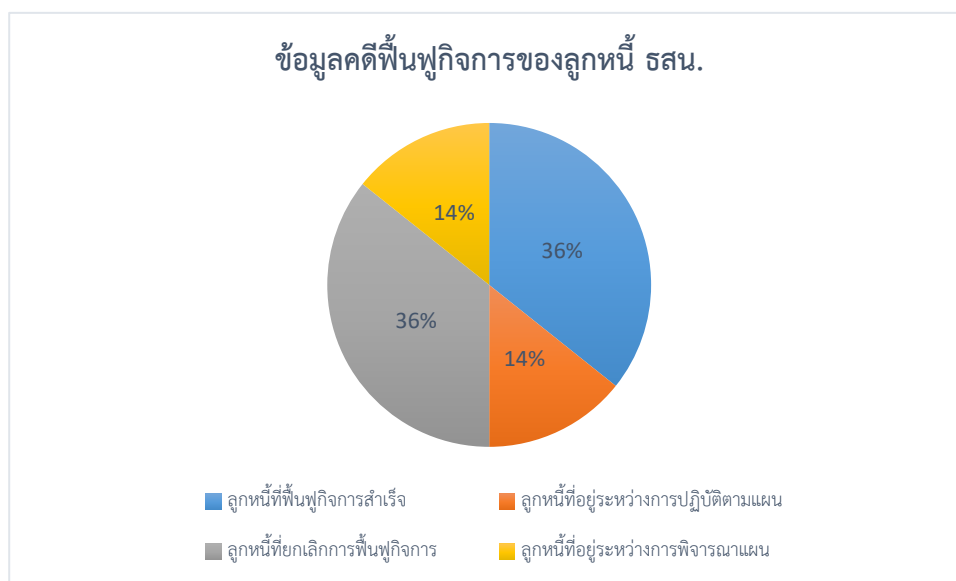
บทที่ 5

วิเคราะห์ปัญหาการประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้โดยการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

5.1 ปัญหาการประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้โดยการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ

5.1.1 ข้อมูลสถิติระยะเวลากระบวนการฟื้นฟูกิจการที่มีลักษณะประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

จากการสำรวจคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมาแล้ว จำนวน 14 ราย¹⁹¹ ดังนี้

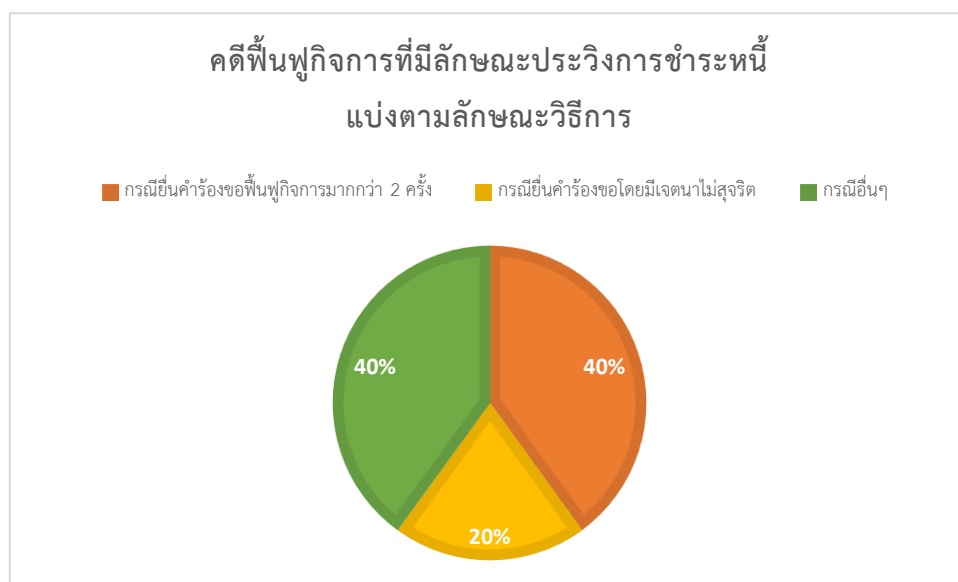

ภาพที่ 5 : ข้อมูลคดีฟื้นฟูกิจการ แบ่งตามสถานะคดี

จากการสำรวจคดีฟื้นฟูกิจการของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมีจำนวน 14 ราย โดยแบ่งเป็น ลูกหนี้ที่ฟื้นฟูกิจการสำเร็จ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 36 ลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติตามแผน จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 14 ลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาแผน จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 14 และลูกหนี้ที่ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ จำนวน 5 ราย

¹⁹¹ ข้อมูลคดีฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้ NPLs ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ในกระบวนการฟื้นฟูปฏิบัติการเมื่อลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูปฏิบัติการต่อศาลล้มละลายกลาง และศาลมีคำสั่งรับคำขอฟื้นฟูปฏิบัติการ ลูกหนี้จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายจากสถานะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 ทันทันที ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินธุรกิจของตนเองได้โดยปราศจากเหตุระงับ ก่อคือ ลูกหนี้จะไม่ถูกฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งหรือบังคับชำระหนี้ หรือบังคับจำนองทรัพย์สิน แต่ก็มีลูกหนี้บางรายอาศัยความคุ้มครองทางกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินของบรรดาเจ้าหนี้ อันเป็นการประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อเป็นการชะลอการดำเนินคดีทางแพ่ง หรือการบังคับคดีของเจ้าหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้จะได้ยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะดำเนินการฟื้นฟูปฏิบัติการให้สำเร็จ

ภาพที่ 6 : คดีฟื้นฟูปฏิบัติการที่มีลักษณะประวิงการชำระหนี้ แบ่งตามลักษณะวิธีการ¹⁹²

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า มีลูกหนี้ที่ยื่นขอฟื้นฟูปฏิบัติการเพื่ออาศัยประโยชน์จากการได้รับความคุ้มครองจากสถานะพักการชำระหนี้ โดยสามารถแยกออกเป็น 3 กรณี ดังนี้ กรณีที่ 1 ลูกหนี้มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูปฏิบัติการมากกว่า 2 ครั้ง จำนวน 2 ราย เช่น หลังจากที่ลูกหนี้ได้ถอนคำร้อง หรือศาลมีคำสั่งยกคำร้องแล้ว ต่อมาลูกหนี้ได้มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูปฏิบัติการอีกหลายครั้ง กรณีที่ 2 ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูปฏิบัติการโดยมีเจตนา

¹⁹² ข้อมูลคดีฟื้นฟูปฏิบัติการ ของลูกหนี้ NPLs ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ไม่สุจริต เช่น ระบุว่ามีการหนี้สินสูงเกินความเป็นจริง หรือมีการตกแต่งงบการเงิน และกรณีอื่น ๆ เช่น ลูกหนี้ไม่มีช่องทางให้ฟื้นฟูกิจการ หรือไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือลูกหนี้ออนค้ำร้องไปเอง

จากการสำรวจข้อมูลดังกล่าวจึงทำให้ธนาคารไม่ได้รับชำระหนี้โดยเมื่อนับระยะเวลาตั้งแต่ลูกหนี้ยื่นค้ำร้องขอฟื้นฟูกิจการ จนถึงวันที่สิ้นสุดกระบวนการ เช่น ลูกหนี้ได้ถอนค้ำร้อง หรือศาลมีคำสั่งยกค้ำร้อง หรือศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ สามารถแบ่งออกเป็นดังนี้ 1.ระยะเวลา 0-1 ปี จำนวน 1 ราย 2.ระยะเวลา 1-2 ปี จำนวน 2 ราย และ 3.ระยะเวลา 3 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 ราย

5.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

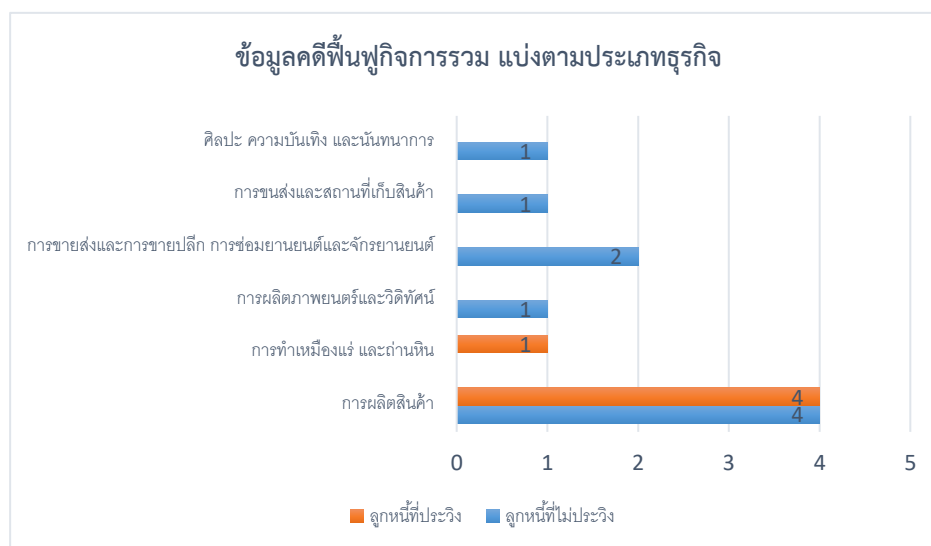
5.1.2.1 ปัจจัยด้านประเภทธุรกิจของลูกหนี้

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจอันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก การนำเข้า และการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาประเทศโดยการให้สินเชื่อ ค้ำประกัน รับประกันความเสี่ยง หรือให้บริการที่จำเป็นอื่น ภายในขอบวัตถุประสงค์ของธนาคาร ธนาคารมีอำนาจกระทำการให้สินเชื่อแก่ธนาคารของผู้ส่งออก ผู้ส่งออก ธนาคารของผู้ซื้อ ผู้ซื้อธนาคารของผู้ลงทุน หรือผู้ลงทุน ให้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าสินค้าหรือบริการที่ใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก หรือเพื่อการพัฒนาประเทศ ให้สินเชื่อหรือบริการทางการเงินในรูปแบบที่เป็นประเพณีปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่นในด้านธุรกิจการค้าระหว่างประเทศและด้านการลงทุน¹⁹³

จากขอบวัตถุประสงค์ข้างต้น ลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจจำแนกได้เป็น 6 ประเภท คือ 1) ธุรกิจเกี่ยวกับศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ 2) การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า 3) การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนยนต์ 4) การผลิตภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 5) การทำเหมืองแร่และถ่านหิน 6) การผลิตสินค้า หากพิจารณาดีพื้นที่ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย แบ่งประเภทธุรกิจของลูกหนี้ได้ดังนี้¹⁹⁴

¹⁹³ พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2536 มาตรา 7 และ มาตรา 8

¹⁹⁴ รายการรหัสประเภทธุรกิจ จำแนกตามหมวดธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า [ออนไลน์แหล่งที่มา] <https://tsic.dbd.go.th/index>

ภาพที่ 7 : ข้อมูลคดีพินพิพิจการ แบ่งตามประเภทธุรกิจ¹⁹⁵

จากรูปภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตสินค้า จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมาประกอบธุรกิจการขายส่งและการขายปลีก การช้อปปิ้งออนไลน์และจักรยานยนต์ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 และที่เหลือประกอบธุรกิจเกี่ยวกับศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 7 การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 7 การผลิตภาพยนตร์และวิดีโอ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 7 และการทำเหมืองแร่และถ่านหิน จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 7

ลูกหนี้ที่อาศัยกระบวนการพินพิพิจการที่มีลักษณะประวิงเวลาการชำระหนี้ เป็นลูกหนี้ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตสินค้า 4 ราย และมีลูกหนี้ที่ประกอบธุรกิจการทำเหมืองแร่และถ่านหิน จำนวน 1 ราย จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ลูกหนี้ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตสินค้านี้มีแนวโน้มที่จะใช้อาศัยกระบวนการพินพิพิจการที่มีลักษณะประวิงเวลาการชำระหนี้ดังกล่าว

¹⁹⁵ ข้อมูลคดีพินพิพิจการ ของลูกหนี้ NPLs ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

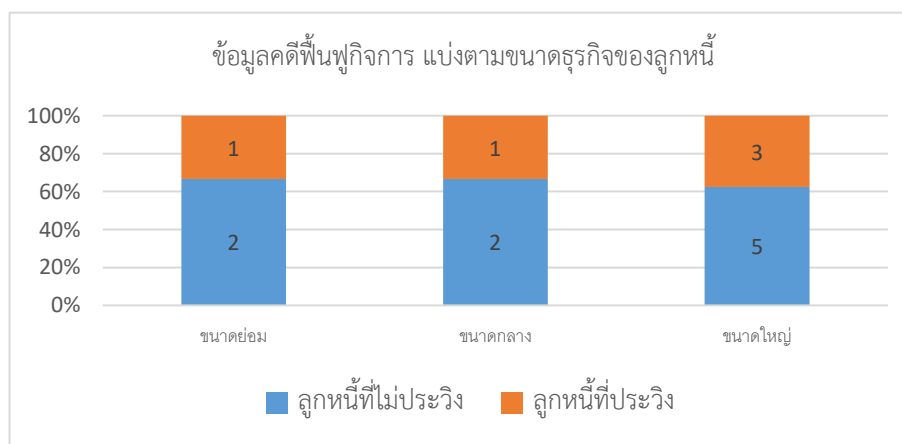
5.1.2.2 ปัจจัยด้านขนาดธุรกิจของลูกค้า

การที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายใดรายหนึ่ง นั้น นอกจากจะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องหลักประกันการชำระหนี้ หรือพิจารณาจากประเภทธุรกิจของลูกค้าแล้ว เกณฑ์ในการพิจารณาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ขนาดธุรกิจของลูกค้า โดยธนาคารจัดประเภทขนาดธุรกิจของลูกค้าเป็น 3 ประเภท คือ ขนาดย่อม ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อ้างอิงจากกฎกระทรวงเรื่อง กำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พุทธศักราช 2545 ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดประเภทวิสาหกิจขนาดย่อม ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ดังนี้

ขนาด ประเภท	ขนาดย่อม		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	จำนวน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	จำนวน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)	จำนวน (คน)	สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท)
กิจการผลิตสินค้า	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	เกินกว่า 50 - 200	เกินกว่า 50 - 200	เกินกว่า 200	เกินกว่า 200
กิจการให้บริการ	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 50	เกินกว่า 50 - 200	เกินกว่า 50 - 200	เกินกว่า 200	เกินกว่า 200
กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 50	เกินกว่า 25 - 50	เกินกว่า 50 - 100	เกินกว่า 50	เกินกว่า 100
กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15	ไม่เกิน 30	เกินกว่า 15 - 30	เกินกว่า 30 - 60	เกินกว่า 30	เกินกว่า 60

ภาพที่ 8 : เกณฑ์การจัดขนาดวิสาหกิจขนาดย่อม ขนาดกลาง และขนาดใหญ่¹⁹⁶

หากพิจารณาคดีที่ฟ้องพิพาทของลูกค้าที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจำนวนรวม 14 ราย แบ่งประเภทตามขนาดธุรกิจของลูกค้านี้ออกเป็น 3 ประเภท ขนาดย่อม ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้ดังนี้

ภาพที่ 9 : ข้อมูลคดีที่ฟ้องพิพาท แบ่งตามขนาดธุรกิจของลูกค้า¹⁹⁷

¹⁹⁶ ฐานข้อมูล SMEs ที่ สปท. ฝ่ายสถิติและข้อมูลสารสนเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทย

¹⁹⁷ ข้อมูลคดีที่ฟ้องพิพาท ของลูกค้า NPLs ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

จากรูปภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยส่วนใหญ่ที่ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมาเป็นธุรกิจขนาดกลาง จำนวนประเภทละ 3 ราย คิดเป็นประเภทร้อยละ 21.5 และขนาดย่อม จำนวนประเภทละ 3 ราย คิดเป็นประเภทร้อยละ 21.5

จากข้อมูลดังกล่าวอาจจะสรุปได้ว่ากลุ่มลูกหนี้ที่ดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการในลักษณะเพื่อประวิงเวลาการชำระหนี้ เนื่องจากการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการมีค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการยื่นคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ผู้ร้องขอต้องชำระค่าธรรมเนียม 1,000 บาท และเงินค่าประกันศาล จำนวน 50,000.-บาท ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/7 ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวไม่สูงมากเมื่อเทียบกับภาระหนี้รวมของลูกหนี้ธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ หรือขนาดกลาง ที่ต้องการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ เพื่อให้มีการขยายการชำระหนี้ของเจ้าหนี้ทั้งหลายไปอีกระยะเวลาหนึ่ง

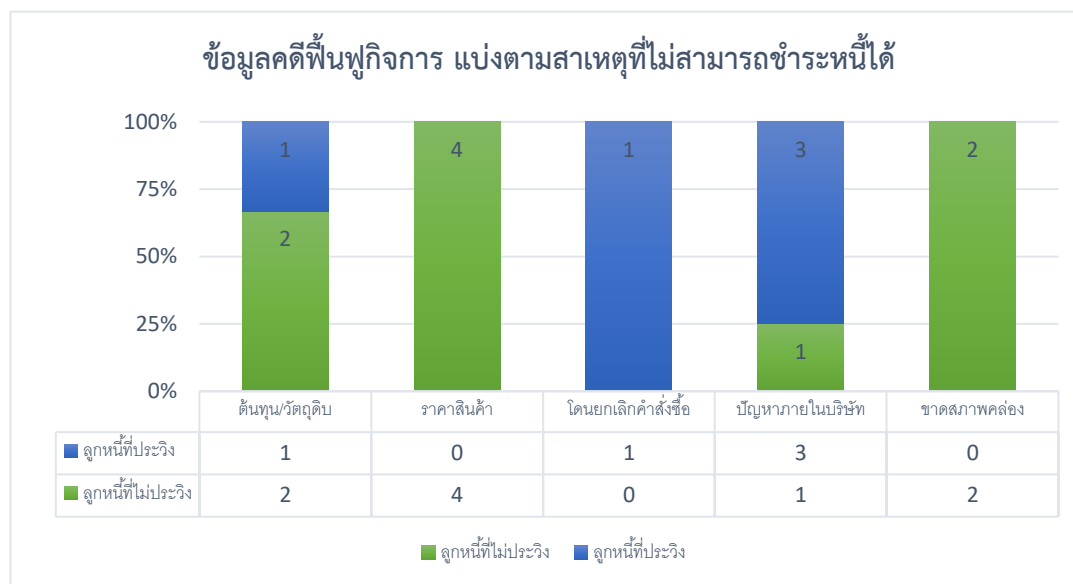
5.1.2.3 ปัจจัยเรื่องสาเหตุที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้

ลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์และปัจจัยในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน ก่อนการให้สินเชื่อธนาคารจะทำการวิเคราะห์และพิจารณาการให้สินเชื่อจากปัจจัยนั้นๆ ภายหลังจากที่ลูกหนี้ได้รับสินเชื่อแล้ว ลูกหนี้อาจจะเกิดการบริหารงานที่ผิดพลาด และเกิดปัญหาต่างๆ จนทำให้เกิดการขาดสภาพคล่องและไม่สามารถบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาได้ จนทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่ธนาคารได้ รวมถึงเจ้าหนี้รายอื่นๆ จนทำให้เกิดลูกหนี้ NPLs เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงินของธนาคารและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้น เพื่อหาแนวทางที่จะป้องกันความเสียหายจากเหตุดังกล่าว จึงควรศึกษาถึงปัจจัยสาเหตุที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ โดยสามารถสรุปสาเหตุสำคัญที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ให้ธนาคารได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 1) ปัญหาเรื่องต้นทุน/วัตถุดิบในการผลิต เช่น การขาดแคลนวัตถุดิบ วัตถุดิบไม่มีคุณภาพ วัตถุดิบหายาก ทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการผลิตและส่งสินค้าได้
- 2) ปัญหาเรื่องราคาสินค้ามีความผันผวนหรือราคาตกต่ำ เช่น ราคาสินค้าไม้ ราคาสินค้าเกษตรกรรม ฯลฯ
- 3) ลูกหนี้โดนผู้ซ้อยกเลิกคำสั่งซื้อ หรือชะลอคำสั่งซื้อ เช่น ผู้ซ้อมีปัญหาภายในบริษัท
- 4) ปัญหาภายในบริษัทลูกหนี้ เช่น มีการเปลี่ยนตัวผู้บริหาร หรือการบริหารจัดการภายในบริษัท

5) ขาดสภาพคล่อง ลูกหนี้ไม่สามารถหาเงินทุนหมุนเวียนไปบริหารจัดการกิจการได้ โดยส่วนมากเกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น สภาวะเศรษฐกิจ หรือ ถูกฟ้องร้องจากบุคคลอื่น

หากพิจารณาลูกหนี้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย จำนวน 14 คดี แบ่งประเภทตามสาเหตุที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ออกเป็น 8 ประเภทข้างต้น ได้ดังนี้

ภาพที่ 10 : ข้อมูลคดีฟื้นฟูกิจการ แบ่งตามสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้¹⁹⁸

จากการสำรวจพบว่า สาเหตุที่ลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยไม่สามารถชำระหนี้ได้ และมีการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ จำนวน 14 คดี มีสาเหตุหลัก คือ ปัญหาเรื่องราคาสินค้ามีความผันผวนหรือราคาตกต่ำ จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 29 ถัดมาคือ ปัญหาภายในบริษัทลูกหนี้ จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 29 รองลงมา คือปัญหาเรื่องต้นทุน/วัตถุดิบในการผลิต จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 21 ปัญหาขาดสภาพคล่อง จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 14 และสาเหตุที่น้อยที่สุดคือ โดนผู้ซื้อยกเลิกคำสั่งซื้อ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 7

จากข้อมูลดังกล่าวลูกหนี้ที่อาศัยกระบวนการฟื้นฟูกิจการที่มีลักษณะประวิงเวลาการชำระหนี้ แบ่งประเภทตามสาเหตุที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ดังนี้

1. ปัญหาภายในบริษัทลูกหนี้ จำนวน 3 ราย
2. ปัญหาเรื่องต้นทุน/วัตถุดิบในการผลิต จำนวน 1 ราย

¹⁹⁸ ข้อมูลคดีฟื้นฟูกิจการ ของลูกหนี้ NPLs ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

3. ปัญหาโดนผู้ซื้อยกเลิกคำสั่งซื้อ จำนวน 1 ราย

ดังนั้น จึงอาจจะสรุปได้ว่าลูกหนี้ที่มีสาเหตุไม่ชำระหนี้ที่มาจากปัญหาภายในบริษัท ลูกหนี้เองนั้นทำให้มีแนวโน้มที่จะอาศัยกระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อประวิงเวลาการชำระหนี้ อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดหนี้ NPLs เป็นจำนวนมาก ธนาคารควรเฝ้าระวังและติดตามดูแลลูกหนี้อย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งรายงานความคืบหน้าต่อธนาคารเมื่อมีความผิดปกติเกิดขึ้น

5.2 วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นกรณีศึกษาการประวิงเวลาการชำระหนี้ของลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

5.2.1 ข้อเท็จจริงของการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้ไม่มีลักษณะประวิงเวลาการชำระหนี้

5.2.1.1 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท A

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ผลิตเอทานอลเพื่อจำหน่ายทั้งภายในและส่งออกต่างประเทศ
ขนาดธุรกิจ	ขนาดเล็ก
ภาระหนี้	268.70 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	เนื่องจากติดตั้งเครื่องจักรในโรงงานไม่แล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลา ประกอบกับมีเหตุเครื่องจักรถูกขโมย จึงไม่สามารถเดินหน้าเครื่องจักรได้ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	51 ราย

● รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
	14 กันยายน 2555	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2555 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ● เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2555 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน ● เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2557 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยข้อเสนอขอแก้ไขแผน ครั้งที่ 4 (ครั้งล่าสุด) ● เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2560 ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากลูกหนี้ดำเนินการตามแผนเป็นผลสำเร็จ

ลูกหนี้รายนี้ได้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่ง เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2555 ให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน และเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2557 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยข้อเสนอขอแก้ไขแผน ครั้งที่ 4 (ครั้งล่าสุด) เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2560 ซึ่งลูกหนี้ได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จ และศาลได้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2561

ที่ผ่านมา ลูกหนี้ได้ยื่นขอแก้ไขแผนฟื้นฟูกิจการ 4 ครั้ง เพื่อขอขยายระยะเวลาในการปรับโครงสร้างทุนและปรับโครงสร้างหนี้ โดยลูกหนี้เพิ่มทุนเข้ามาในกิจการเป็นเงินจำนวน 100 ล้านบาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับปรับปรุงโรงงานและเครื่องจักร ลูกหนี้แจ้งเริ่มดำเนินการเชิงพาณิชย์ตามที่แผนกำหนดในวันที่ 2 มกราคม 2560

ต่อมา ธนาคารได้รับโอนหุ้นแทนการชำระหนี้ให้แก่ธนาคารในราคาหุ้นละ 1 สตางค์ (หลังจากรับโอนหุ้นธนาคารมีสัดส่วนหุ้นคิดเป็น 0.76%) และดำเนินการถอนฟ้องผู้จำหน่ายและผู้ค้าประกัน เนื่องจากผู้ค้าประกันได้ลงนามหนังสือรับสภาพหนี้กับธนาคาร ทั้งนี้ เป็นไปตามแผนฟื้นฟูกิจการที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบ

นอกจากนี้ ธนาคารได้รับจดทะเบียนหลักประกันทางธุรกิจเครื่องจักรของลูกหนี้ไว้แล้ว เป็นเครื่องจักรทั้งระบบการผลิต ประกอบด้วยเครื่องจักรเก่า และเครื่องจักรใหม่จากการเพิ่มทุน (ตามแผนฟื้นฟูกิจการ) ปัจจุบันธนาคารจึงมีทรัพย์สินหลักประกันเป็น ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง อาคารโรงงาน, หลักประกันทางธุรกิจเครื่องจักร, หนังสือค้ำประกัน บสย, ผู้ค้าประกันที่รับสภาพหนี้ 5 ราย และผู้ค้าประกันที่ลงนามสัญญาค้ำประกันเพิ่มอีก 1 ราย

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้รายนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อที่ที่ต้องการจะปรับโครงสร้างหนี้ และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

5.2.1.2 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท B

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ผลิตและจำหน่ายน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องและผลไม้แปรรูปต่างๆ
ขนาดธุรกิจ	ขนาดใหญ่
ภาระหนี้	31.21 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	เนื่องจากภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้น และราคาวัตถุดิบมาราคาผันผวนอย่างมาก ส่งผลให้ลูกหนี้ประสบปัญหาขาดทุนจากการผลิต
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	11 ราย

- รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	16 พฤศจิกายน 2553	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2553 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน ● เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2555 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยข้อเสนอขอแก้ไขแผน ● ทั้งนี้ ลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการเรื่อยมา ประกอบกับผู้จำนองและผู้ค้ำประกันได้มีการชำระหนี้เพิ่มเติมต่างหากจากแผนฟื้นฟูกิจการจึงทำให้ธนาคารได้รับชำระหนี้มากกว่าแผนฟื้นฟูกิจการ ธนาคารจึงได้ถอนคำขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ

ลูกหนี้รายนี้ได้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่ง เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2553 ให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน และเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2555 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ซึ่งลูกหนี้ได้มีการขอแก้ไขแผน 2 ครั้ง โดยลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้ ผู้จำนองและผู้ค้ำประกันได้มีการชำระหนี้เพิ่มเติมต่างหากจากแผนฟื้นฟูกิจการจึงทำให้ธนาคารได้รับชำระหนี้มากกว่าแผนฟื้นฟูกิจการ ธนาคารจึงได้ถอนคำขอรับชำระหนี้ในคดีฟื้นฟูกิจการ

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้รายนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อที่ต่อองการจะปรับโครงสร้างหนี้ และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย แม้ว่าธนาคารจะมีการถอนคำร้องแต่ธนาคารก็ได้รับชำระหนี้ต่างหากจากแผน ซึ่งเป็นการตกลงกันระหว่างลูกหนี้และธนาคาร

5.2.1.3 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท C

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ไม้
ขนาดธุรกิจ	ขนาดใหญ่
ภาระหนี้	234.32 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	เนื่องจากเศรษฐกิจชะลอตัวและตลาดที่อยู่อาศัยชะลอตัว อีกทั้งผู้บริโภคมีแนวโน้มนิยมเฟอร์นิเจอร์บุหนังและวัสดุทดแทนผลิตภัณฑ์ไม้สัก นอกจากนี้ยังประสบปัญหาเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนและราคาวัตถุดิบสูงขึ้น
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	7 ราย

• รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	24 เมษายน 2551	<ul style="list-style-type: none"> เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2551 ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2551 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2556 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยข้อเสนอขอแก้ไขแผน เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2557 ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการเนื่องจากลูกหนี้ดำเนินการตามแผนเป็นผลสำเร็จ

ลูกหนี้รายนี้ได้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่ง เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2551 ให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน และเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2556 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ซึ่งลูกหนี้ได้มีการขอแก้ไขแผน 5 ครั้ง โดยลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้ ผู้ค้าประกันได้มีการชำระหนี้เพิ่มเติมต่างหากจากแผนฟื้นฟูกิจการจึงทำให้นาการได้รับชำระหนี้มากกว่าแผนฟื้นฟูกิจการ

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้รายนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อที่โครงการจะปรับโครงสร้างหนี้ และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

5.2.1.4 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท D

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ไม้
ขนาดธุรกิจ	ขนาดกลาง
ภาระหนี้	236.93 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	เนื่องจากภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้น ประสบปัญหาเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนและราคาวัตถุดิบมาราคาผันผวนอย่างมาก ส่งผลให้ลูกหนี้ประสบปัญหาขาดทุนจากการผลิต
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	16 ราย

● รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	23 กรกฎาคม 2551	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2551 ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ● เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2551 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน ● เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยข้อเสนอขอแก้ไขแผน ● เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2559 ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการเนื่องจากลูกหนี้ดำเนินการตามแผนเป็นผลสำเร็จ

ลูกหนี้รายนี้ได้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่ง เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2551 ให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน และเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ซึ่งลูกหนี้ได้มีการขอแก้ไขแผน 5 ครั้ง โดยลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้รายนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อที่ความต้องการจะปรับโครงสร้างหนี้ และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

5.2.1.5 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท E

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ผลิตและจำหน่ายภาพยนตร์และวิดีโอทั้งในประเทศและต่างประเทศ
ขนาดธุรกิจ	ขนาดเล็ก
ภาระหนี้	74.24 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	เนื่องจากลูกหนี้ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์อุลตราแมนในประเทศไทย ทำให้ลูกค้าของลูกหนี้ในประเทศหลายรายระงับการจ่ายชำระค่าลิขสิทธิ์ และงานสร้างภาพยนตร์ ส่งผลให้ลูกหนี้ขาดสภาพคล่อง
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	9 ราย

● รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	26 กุมภาพันธ์ 2558	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2558 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน ● เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2559 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ● เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 มีคำสั่งเห็นชอบด้วยข้อเสนอขอแก้ไขแผน ● เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2562 ศาลยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ● ทั้งนี้ ลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการเรื่อยมา ประกอบกับผู้จ้างและผู้ค้าประกันได้มีการชำระหนี้เพิ่มเติมต่างหากจากแผนฟื้นฟูกิจการจึงทำให้ธนาคารได้รับชำระหนี้มากกว่าแผนฟื้นฟูกิจการ

ลูกหนี้รายนี้ได้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่ง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2558 ให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน และเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2559 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ซึ่งลูกหนี้ได้มีการขอแก้ไขแผน 2 ครั้ง โดยลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้ ผู้จ้างและผู้ค้าประกันได้มีการชำระหนี้เพิ่มเติมต่างหากจากแผนฟื้นฟูกิจการจึงทำให้ธนาคารได้รับชำระหนี้มากกว่าแผนฟื้นฟูกิจการ

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้รายนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อที่โครงการจะปรับโครงสร้างหนี้ และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

5.2.1.6 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท F

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ผลิตและส่งออกข้าว
ขนาดธุรกิจ	ขนาดใหญ่
ภาระหนี้	111.76 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	ประสบปัญหาเรื่องการควบคุมคุณภาพในการบรรจุข้าวลงตู้คอนเทนเนอร์ ทำให้มีการชะลอคำสั่งซื้อทั้งหมด และลูกหนี้ใช้วงเงินผิดประเภท และมีหนี้สินรวมมากกว่ายอดขาย โดยมีการใช้วงเงินหมุนเวียนจากสถาบันการเงินสูงกว่าความต้องการเงินทุนหมุนเวียนตามการคำปกติของบริษัทฯ ซึ่งเป็นการนำเงินกู้ระยะสั้นจากสถาบันการเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	11 ราย

● รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	25 สิงหาคม 2559	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2559 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน ● เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน

ลูกหนี้รายนี้ได้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่ง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2558 ให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน และเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2559 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน โดยปัจจุบันลูกหนี้อยู่ระหว่างชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งที่ผ่านมาชำระได้ตามเงื่อนไข ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้รายนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อที่ความต้องการจะปรับโครงสร้างหนี้ และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

5.2.1.7 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท G

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ธุรกิจสายการบิน ขนส่ง และโลจิสติกส์
ขนาดธุรกิจ	ขนาดใหญ่
ภาระหนี้	1,896.24 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	ปัญหาการแข่งขันด้านราคาที่ยืดหยุ่น และขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการต้นทุน ส่งผลให้ขาดทุนสุทธิ
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	12,803 ราย

• รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	26 พฤษภาคม 2563	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2563 ศาลล้มละลายกลางรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ● เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน ● เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน

ลูกหนี้รายนี้ได้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่ง เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 ให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน และเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564 ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน โดยปัจจุบันลูกหนี้อยู่ระหว่างชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้รายนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อที่ความต้องการจะปรับโครงสร้างหนี้ และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

5.2.1.8 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท H

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	โรงภาพยนตร์และมหรสพอื่นๆ
ขนาดธุรกิจ	ขนาดกลาง
ภาระหนี้	508.99 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	ลูกหนี้ประสบปัญหาสภาพคล่อง เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ชาวไทย และชาวจีนทยอยลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้รายได้ไม่เป็นไปตามประมาณการไว้ จึงมีผลขาดทุนต่อเนื่อง จนไม่สามารถชำระคืนแก่ธนาคารได้
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	64 ราย

- รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	27 กันยายน 2562	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2563 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน ● ปัจจุบันอยู่ระหว่างการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการ

ลูกหนี้รายนี้ได้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่ง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2563 ให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างนัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้รายนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อที่โครงการจะปรับโครงสร้างหนี้ และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

5.2.1.9 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท I

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ผู้ผลิตและส่งออกอาหารทะเลแช่แข็ง
ขนาดธุรกิจ	ขนาดใหญ่
ภาระหนี้	94.88 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	ลูกหนี้ประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบกึ่งในการผลิตเพื่อส่งออกตามคำสั่งซื้อของลูกค้าและไม่สามารถส่งมอบได้ทันตามกำหนดเวลา ส่งผลทำให้ขาดสภาพคล่องและขาดทุนอย่างต่อเนื่อง
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	24 ราย

- รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	31 มีนาคม 2563	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการและตั้งผู้ทำแผน ● ปัจจุบันอยู่ระหว่างการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการ

ลูกหนี้รายนี้ได้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ และศาลล้มละลายกลางมีคำสั่ง เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563 ให้ฟื้นฟูกิจการและแต่งตั้งผู้ทำแผน โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างนัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้รายนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อที่โครงการจะปรับโครงสร้างหนี้ และชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย

จากข้อเท็จจริงกรณีศึกษา บริษัท A ถึง บริษัท I พบว่าการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการนั้น ลูกหนี้ไม่มีลักษณะประวิงเวลาการชำระหนี้ โดยลูกหนี้แต่ละรายได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายและไม่ได้มีเจตนาที่จะอาศัยอาศัยประโยชน์จากสถานะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) แต่อย่างใด โดยมีลูกหนี้สามารถปฏิบัติตามแผนฟื้นฟูกิจการจนแล้วเสร็จ จำนวน 5 ราย ลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติตามแผน จำนวน 2 ราย และลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาแผน จำนวน 2 ราย

5.2.2 ข้อเท็จจริงของการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้ประวิงเวลาการชำระหนี้

5.2.2.1 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท ก.

- ข้อมูลลูกหนี้

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ธุรกิจการค้าน้ำมันปาล์มดิบ และผลิตและส่งออกน้ำมันปาล์ม
ขนาดธุรกิจ	ขนาดใหญ่
ภาระหนี้	208.25 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	ไม่มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	ผู้ซื้อมีปัญหาการทุจริตภายในเรื่องการขาดหายไปของวัตถุดิบคงคลัง มูลค่า 2,100 ล้านบาท โดยมีการชี้แจงกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงทำให้ทางผู้ซื้อชะลอการชำระเงิน และยกเลิกการสั่งซื้อสินค้าจากบริษัท ประกอบกับกลุ่มลูกค้าที่สั่งซื้อสินค้ากับทางบริษัทฯ และนำไปขายต่อให้กับผู้ซื้อ (สัดส่วนการซื้อรวมประมาณ 20%) มีปัญหาในการชำระหนี้เช่นเดียวกัน โดยทางบริษัทได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ที่มีอยู่กับธนาคารได้
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	112 ราย

- รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	10 มกราคม 2562	เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2562 ลูกหนี้ได้ยื่นขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เพื่อไปเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้ที่คัดค้าน และศาลล้มละลายกลางอนุญาตให้ถอนคำร้องขอและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ
2	29 พฤษภาคม 2563	เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2563 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยศาลพิเคราะห์ว่าลูกหนี้อ้างถึงเหตุผลสมควรและช่องทางเดียวกับการฟื้นฟูครั้งก่อน โดยไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานต่างจากเดิมและไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานที่แสดงอย่างชัดเจนว่าสามารถ

		แก้ไขปัญหาทางการเงินกับเจ้าหนี้การค้าหรือสถาบันการเงินรายใหญ่ซึ่งเป็นผู้คัดค้านการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในคดีก่อน
3	3 กรกฎาคม 2563	ศาลล้มละลายมีคำสั่งไม่รับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากลูกหนี้มายื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการใหม่ในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน นับจากวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ
4	7 ธันวาคม 2563	ลูกหนี้ได้ถอนคำร้อง เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2563 เนื่องจากการยื่นคำร้องครั้งนี้ไม่พ้นระยะเวลา 6 เดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องครั้งสุดท้าย
5	19 มกราคม 2564	เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2564 ศาลได้ยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากไม่มีเหตุอันสมควรและไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ

ลูกหนี้รายนี้ได้มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2562 ซึ่งศาลมีคำสั่งรับคำร้อง และกำหนดนัดไต่สวนคำร้อง ในวันที่ 22 เมษายน 2562 แต่เนื่องจากมีเจ้าหนี้บางรายได้ยื่นคำร้องคัดค้าน ศาลจึงนัดสืบพยานผู้ร้องและผู้คัดค้านตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2562 ถึงเดือนตุลาคม 2562 ซึ่งต่อมาลูกหนี้ได้ยื่นขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เพื่อไปเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้ที่คัดค้าน และศาลล้มละลายกลางอนุญาตให้ถอนคำร้องขอและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ต่อมาเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 ลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องเป็นครั้งที่ 2 ซึ่งศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยศาลพิเคราะห์ว่าลูกหนี้อ้างถึงเหตุผลสมควรและช่องทางเดียวกับการฟื้นฟูครั้งก่อน โดยไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานต่างจากเดิมและไม่ปรากฏว่ามีหลักฐานที่แสดงอย่างชัดเจนว่าสามารถแก้ไขปัญหาทางการเงินกับเจ้าหนี้การค้าหรือสถาบันการเงินรายใหญ่ซึ่งเป็นผู้คัดค้านการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ในคดีก่อน

ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2563 ลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอ ซึ่งศาลล้มละลายมีคำสั่งไม่รับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากลูกหนี้มายื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการใหม่ในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน นับจากวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ โดยลูกหนี้แจ้งว่าได้นับ 6 เดือน นับจากที่ได้มีการถอนคำร้องครั้งแรก เนื่องจากลูกหนี้ไม่ได้ยื่นการยื่นครั้งก่อนที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้อง

ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2563 ลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอ ซึ่งศาลได้รับคำร้องไว้พร้อมทั้งนัดไต่สวนพิจารณา แต่ลูกหนี้ก็ได้มีการถอนคำร้อง เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2563 เนื่องจากการยื่นคำร้องครั้งนี้ไม่พ้นระยะเวลา 6 เดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องครั้งสุดท้าย

ครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2564 ลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอ ศาลได้นัดไต่สวนคำร้อง ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2564 แต่เนื่องจากมีเจ้าหนี้บางรายได้ยื่นคำร้องคัดค้าน ศาลจึงนัดสืบพยานผู้ร้องและผู้คัดค้าน ช่วงเดือนกรกฎาคม 2564 ถึงเดือนกันยายน 2564 และต่อมาเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2564 ศาลได้ยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากพิจารณาแล้วลูกหนี้ไม่มีเหตุอันสมควรและไม่มีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการ

สำหรับลูกหนี้รายนี้ธนาคารได้ยื่นฟ้องคดีแพ่งกับลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน โดยปกติระยะเวลาการดำเนินคดีแพ่ง ถ้าคู่ความสามารถตกลงกันได้จะใช้ระยะเวลาประมาณ 2-3 เดือน คดีจึงเสร็จสิ้น แต่ลูกหนี้มักจะอ้างว่าอยู่ระหว่างการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการจึงทำให้อยู่ในสถานะพักชำระหนี้ หรือมีการอ้างว่ากำลังจะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ จึงขอเลื่อนคดีไปอีกหนึ่งหรือสองนัด เพื่อให้ทราบผลในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ธนาคารไม่สามารถดำเนินคดีแพ่งได้ตามสิทธิเต็มที่ และส่งผลให้ธนาคารไม่สามารถดำเนินการชั้นบังคับคดีโดยการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ได้เพิ่มเติม ซึ่งเป็นแนวทางในการได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ช่องทาง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าลูกหนี้มีพฤติกรรมในการอาศัยความคุ้มครองทางกฎหมาย เพื่อให้หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินของบรรดาเจ้าหนี้ อันเป็นการประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อเป็นการชะลอการดำเนินคดีทางแพ่ง หรือการบังคับคดีของเจ้าหนี้ เพื่อที่ลูกหนี้จะได้ยักย้ายถ่ายเททรัพย์สิน อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการให้สำเร็จ สำหรับลูกหนี้รายนี้ธนาคารไม่ได้รับการชำระหนี้ตั้งแต่เริ่มมีการผินัดชำระหนี้เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี

5.2.2.2 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท ข.

● ข้อมูลลูกหนี้

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ผลิตชิ้นส่วนโลหะ อัดขึ้นรูป บริการอัดขึ้นรูปโลหะผลิตแม่พิมพ์
ขนาดธุรกิจ	ขนาดใหญ่
ภาระหนี้	250.48 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	ไม่มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	จากงบการเงินปี 2558 ฐานะการเงินของบริษัทฯ มีแนวโน้มลดลง โดยมีผลขาดทุนสูงถึง 282.37 ล้านบาท เนื่องจากยอดขายไม่เป็นไปตามที่ประมาณการไว้ และความสามารถในการทำกำไรลดลง ประกอบกับภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นจากการลงทุนขยายกำลังการผลิตเพื่อรองรับคำสั่งซื้อของผู้ผลิตรถยนต์ ทำให้กำไรขั้นต้นไม่เพียงพอที่จะชำระเงินต้นและดอกเบี้ยจ่ายสถาบันการเงินต่างๆ
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	245 ราย

● รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	26 กุมภาพันธ์ 2559	เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2559 ศาลฯ มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ผู้ร้องใช้กระบวนการฟื้นฟูกิจการในการแก้ไขปัญหาของบริษัทผู้ร้อง
2	29 มกราคม 2561	เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2561 ศาลฯ ได้มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เนื่องจากช่องทางฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ผู้ร้องขอเสนอมาดังกล่าวมีความแตกต่างจากช่องทางที่ลูกหนี้เสนอในคดีก่อนเพียง

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
		เล็กน้อย แต่สาระสำคัญหรือหลักการเหมือนกับคดีก่อน จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ
3	24 กรกฎาคม 2563	เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2563 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการ

ลูกหนี้รายนี้ได้มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งแรก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 ซึ่งศาลมีคำสั่งรับคำร้อง ต่อมาวันที่ 9 กันยายน 2559 ศาลฯ มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ โดยศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่าการบันทึกค่าเพื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์จึงเป็นไปตามความเห็นของผู้บริหารบริษัทของผู้ร้องที่ต้องการบันทึกตัวเลขในทางบัญชีของผู้ร้องโดยที่ไม่มีธุรกรรมทางธุรกิจจริง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ร้องมีฐานะเป็น “หนี้สินส่วนตัว” ในทางบัญชีเพื่อประกอบการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการในคดีนี้เท่านั้น เมื่อผู้ร้องประเมินสถานการณ์ทางธุรกิจของตนว่ามีแนวโน้มดีขึ้น และหากผู้ร้องมีการแก้ไข ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารบริษัทหรือปรับปรุงโครงสร้างบริษัทให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพลดค่าใช้จ่ายและให้ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อแสดงความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน ย่อมหาผู้ลงทุนได้ไม่ยาก การที่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ร้องใช้ช่องทางในการฟื้นฟูกิจการย่อมต้องมีความระมัดระวังเป็นอย่างมากเพราะจะมีผลกระทบต่อเจ้าหนี้ส่วนใหญ่ที่กระทำโดยสุจริตให้ได้รับความเสียหาย ดังนั้น เมื่อได้พิจารณาพยานหลักฐานประกอบกับพฤติการณ์แห่งคดีกับพฤติกรรมของผู้ร้องประกอบเข้าด้วยกันแล้วในชั้นนี้ยังไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ผู้ร้องใช้กระบวนการฟื้นฟูกิจการในการแก้ไขปัญหาของบริษัทผู้ร้อง

ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2561 ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เนื่องจากช่องทางฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ผู้ร้องขอเสนอมาดังกล่าวมีความแตกต่างจากช่องทางที่ลูกหนี้เสนอในคดีก่อนเพียงเล็กน้อย แต่สาระสำคัญหรือหลักการเหมือนกับคดีก่อน จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ

ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2563 แต่เนื่องจากมีเจ้าหนี้บางรายได้ยื่นคำร้องคัดค้าน ศาลจึงนัดสืบพยานผู้ร้องและผู้คัดค้าน ช่วงเดือนตุลาคม 2563 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2563 ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2563 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาแผนฟื้นฟูกิจการ

สำหรับลูกหนี้รายนี้ในการยื่นฟ้องครั้งแรกนั้น ลูกหนี้มีลักษณะที่เข้าข่ายที่ใช้ช่องทางการฟื้นฟูกิจการเพื่อประวิงเวลาการชำระหนี้ เมื่อพิจารณาคำสั่งศาลที่ไต่ยกคำร้องแล้ว ลูกหนี้ได้มีการบันทึกค่าเพื่อการด้อย

ค่าของสินทรัพย์เพื่อทำให้ผู้ร้องมีฐานะเป็นหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งพฤติการณ์ของผู้ร้องจึงยังไม่สมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ และต่อมามีการยื่นคำร้องขอเป็นครั้งที่ 2 แม้ระยะเวลาจะห่างจากครั้งแรกพอสมควร แต่ช่องทางฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ผู้ร้องขอเสนอมาดังกล่าวมีความแตกต่างจากช่องทางที่ลูกหนี้เสนอในคดีก่อนเพียงเล็กน้อย แต่สาระสำคัญหรือหลักการเหมือนกับคดีก่อน ซึ่งการลูกหนี้ต้องเตรียมการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการนั้นควรที่จะมีความระมัดระวังและรอบคอบ และควรที่จะมีเหตุในการฟื้นฟูกิจการอย่างแท้จริง

ส่วนการดำเนินคดีแพ่งกับลูกหนี้และผู้ค้ำประกันรายนี้ ธนาคารได้ยื่นฟ้อง เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562 ซึ่งนัดสืบพยาน/นัดไกล่เกลี่ยแต่ละครั้ง แม้ลูกหนี้จะแถลงว่าลูกหนี้ประสงค์จะขอประนอมหนี้ แต่ที่ผ่านมาก็ยังไม่ได้ช้อยุดจนกระทั่งลูกหนี้ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้มีพฤติกรรมอาศัยความคุ้มครองทางกฎหมาย เพื่อให้หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินของบรรดาเจ้าหนี้ อันเป็นการประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อเป็นการชะลอการดำเนินคดีทางแพ่ง หรือการบังคับคดีของเจ้าหนี้ เพื่อที่ลูกหนี้จะได้ยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการให้สำเร็จสำหรับลูกหนี้รายนี้ธนาคารไม่ได้รับการชำระหนี้ตั้งแต่เริ่มมีการผิदनัดชำระหนี้เป็นระยะเวลาประมาณ 5 ปี

5.2.2.3 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท ค.

- ข้อมูลลูกหนี้

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ถ่านหิน
ขนาดธุรกิจ	ขนาดใหญ่
ภาระหนี้	569.81 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	ไม่มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	ราคาหุ้นของบริษัทเคลื่อนไหวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยลดลง 30% ภายในวัน (Ceiling Floor) เนื่องจากมีข่าวว่าผลประกอบการของลูกหนี้ขาดทุนสุทธิ และผู้บริหารมีความขัดแย้งกันเอง และทำให้หุ้นของบริษัทที่เป็นหลักประกันการชำระหนี้บางส่วนถูกบังคับขาย
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	2,433 ราย

● รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	24 กรกฎาคม 2560	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2560 ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ● เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2561 ที่ประชุมเจ้าหนี้มีมติเห็นชอบด้วยแผน ● เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2561 ศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการและไม่เห็นชอบด้วยแผน เนื่องจากเห็นว่าข้อมูลในเรื่องปริมาณ และมูลค่าสินค้าคงคลังนับแต่วันที่ศาลฯ มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการที่ผู้ทำแผนนำมาคำนวณและประมาณการเพื่อจัดสรรให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายไม่ใช่ข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริง ซึ่งไม่อาจเทียบได้ว่าเมื่อดำเนินคดีล้มละลายแล้ว เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีล้มละลายตาม มาตรา 90/58 (3) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ● เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2562 ศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษมีคำสั่งอนุญาตให้อุทธรณ์ ● เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2563 ศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ มีคำสั่งยืนตามคำสั่งศาลล้มละลายกลาง ให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ คดีถึงที่สุด

ลูกหนี้แม้จะมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพียง 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2560 ต่อมาศาลได้มีคำสั่งศาลมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ และไม่เห็นชอบด้วยแผน เนื่องจากเห็นว่าข้อมูลในเรื่องปริมาณ และมูลค่าสินค้าคงคลังนับแต่วันที่ศาลฯ มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการที่ผู้ทำแผนนำมาคำนวณและประมาณการเพื่อจัดสรรให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายไม่ใช่ข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริง ซึ่งไม่อาจเทียบได้ว่าเมื่อดำเนินคดีล้มละลายแล้ว เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ไม่น้อยกว่ากรณีล้มละลายตาม มาตรา 90/58 (3) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2561 ซึ่งจะเห็นได้ว่าลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากสภาวะพักชำระหนี้อย่างแท้จริง เพื่อป้องกันไม่ให้ถูกเจ้าหนี้ฟ้องร้อง หรือบังคับคดีได้ ประกอบกับลูกหนี้ยังถูกกล่าวโทษจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ดังนี้ “กรณีนี้แก้งให้ลูกหนี้เป็นหนี้ เพื่อให้สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยอาศัยมูลหนี้ซึ่งไม่เป็นความจริง จากการที่เจ้าหนี้คู่ค้าหลายรายเรียกร้องค่าเสียหายและค่าเสียโอกาส รวมทั้งฟ้องร้องดำเนินคดีทางแพ่งกับลูกหนี้ ในมูลหนี้ที่สูงเกินความเป็นจริงมากโดยไม่สมเหตุสมผล เพื่อให้อยู่ในภาวะที่มีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สิน ทั้งที่บุคคลเหล่านั้นหลายรายมีความเห็นหรืออยู่ในวิสัยที่ทราบว่าจะดังกล่าวไม่สามารถบันทึกบัญชีเป็นหนี้สินในงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีกำหนดได้ รวมทั้งยังพบหลักฐานการนำ

ทรัพย์สินของลูกหนี้ออกจากบริษัท เพื่อให้เจ้าหนี้นำไปใช้ในการดำเนินการทางกฎหมายกับลูกหนี้การกระทำดังกล่าว จึงเข้าข่ายเป็นความผิดฐานกระทำการไม่ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้”¹⁹⁹

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าการที่ลูกหนี้รายนี้มีพฤติกรรมยื่นขอเข้าฟื้นฟูสภาพการชำระหนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย จึงแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากสถานะพักการชำระหนี้การฟื้นฟูสภาพการชำระหนี้ จากการศึกษาการที่ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูสภาพการชำระหนี้พิจารณาจนถึงวันที่ยกเลิกการฟื้นฟูสภาพการชำระหนี้การชำระหนี้การฟื้นฟูสภาพการชำระหนี้ เป็นระยะเวลากว่า 16 เดือน

5.2.2.4 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท ง.

- ข้อมูลลูกหนี้

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	โรงสกัดน้ำมันรำข้าว
ขนาดธุรกิจ	ขนาดกลาง
ภาระหนี้	3.50 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	ไม่มี
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	ลูกหนี้ได้สูญเสียวัตถุดิบน้ำมันรำข้าวดิบไปกับการทดสอบจำนวนมาก ส่งผลให้ลูกหนี้มีสัดส่วนต้นทุนขายต่อยอดขายเพิ่มขึ้นอย่างมาก
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	27 ราย

¹⁹⁹ สำนักข่าวอิสรา, พบเจ้าหนี้เอิร์ธฯ ก.ล.ต.สอบหนี้เทียม 2.3 หมื่นล.!แจ้งเลิกกิจการแล้ว-โซว์รายได้หลักพัน [ออนไลน์], 12 พฤศจิกายน 2564 แหล่งที่มา <https://www.isranews.org/content-page/item/74012-inves-74012.html>

- รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	30 ธันวาคม 2563	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2564 ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ต่อมา มีเจ้าหน้าที่รายอื่นคัดค้านการยื่นคำร้องดังกล่าว ● เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2564 ลูกหนี้ได้ยื่นขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ เพื่อไปเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับเจ้าหน้าที่ที่คัดค้าน และศาลล้มละลายกลางอนุญาตให้ถอนคำร้องขอและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ลูกหนี้รายนี้ได้มีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งแรก เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2563 ซึ่งศาลมีคำสั่งรับคำร้อง โดยนัดไต่สวนคำร้อง เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2564 แต่เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่บางรายได้ยื่นคำร้องคัดค้านศาลจึงนัดสืบพยานผู้ร้องและผู้คัดค้านตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2562 ถึงเดือนกันยายน 2562 ซึ่งต่อมากลูกหนี้ได้ยื่นขอถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ จึงแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากสภาวะพักการชำระหนี้การฟื้นฟูกิจการจากการที่ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาจนถึงวันที่ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการจำหน่ายคดีออกจากระบบเป็นระยะเวลากว่า 10 เดือน

5.2.2.5 กรณีศึกษาลูกหนี้ราย บริษัท จ.

- ข้อมูลลูกหนี้

รายการ	ข้อมูล
ประเภทธุรกิจ	ผลิตกล่องพลาสติกลูกฟูก กล่องบรรจุชิ้นงาน และพาเลท
ขนาดธุรกิจ	ขนาดเล็ก
ภาระหนี้	4.87 ล้านบาท
ทรัพย์สินหลักประกัน	มีหลักประกันภายนอก
สาเหตุที่ชำระหนี้ไม่ได้	ผู้บริหารเดิมเสียชีวิต และทายาทไม่ได้เข้าดำเนินธุรกิจต่อจึงขาดช่วงไรการบริหารจัดการ
จำนวนเจ้าหนี้ทั้งหมด	10 ราย

• รายละเอียดเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ

ครั้งที่	วันที่ยื่นขอฟื้นฟูกิจการ	การดำเนินการ/คำสั่ง/คำพิพากษา
1	31 สิงหาคม 2559	<ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2559 ศาลล้มละลายกลางได้สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้วเห็นว่าคำร้องขอของลูกหนี้นั้นไม่เข้าหลักเกณฑ์ในการร้องขอฟื้นฟูกิจการ ศาลฯ จึงยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ (ลูกหนี้ได้ยื่นขออุทธรณ์ต่อศาล) ● เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2561 ศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษมีคำพิพากษากลับให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ● เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2561 มีเจ้าหน้าที่คัดค้านยื่นฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ ● เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2561 การประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งที่ 1 ผู้ทำแผนยื่นคำร้องขอเลื่อนการประชุม ● เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2561 การประชุมเจ้าหน้าที่ครั้งที่ 2 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้เลื่อนการประชุม เพื่อรอฟังคำสั่งศาล กรณีที่ธนาคารยื่นคำร้องขอจัดกลุ่มเจ้าหน้าที่ ● การประชุมเจ้าหน้าที่ในวันที่ 24 ธันวาคม 2561 ผู้ทำแผนยื่นแผนฟื้นฟูกิจการฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้เลื่อนการประชุมเพื่อให้เจ้าหน้าที่พิจารณาแผน ● โดยเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2562 ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ โดยพิพากษาให้ยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

ลูกหนี้รายนี้แม้จะมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการเพียง 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2560 ต่อมาศาลยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เนื่องจากพิจารณาแล้วว่าไม่เข้าหลักเกณฑ์ในการร้องขอฟื้นฟูกิจการ ซึ่งลูกหนี้ได้อุทธรณ์คำสั่งศาล ซึ่งศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษมีคำพิพากษากลับให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ลูกหนี้จึงได้รับความคุ้มครองตามสถานะพักการชำระหนี้ และเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ แต่อย่างไรก็ตาม ระหว่างที่มีการ

พิจารณาแผนลูกหนี้ได้มีการแก้ไขแผนถึง 3 ครั้ง และยังมีการจัดกลุ่มลูกหนี้ไม่ถูกต้อง แต่เนื่องจากท้ายที่สุด เจ้าหนี้คัดค้านยื่นฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ โดยพิพากษาให้ยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ จึงแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ได้รับประโยชน์จากสถานะพักชำระหนี้การฟื้นฟูกิจการ จากการที่ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาจนถึงวันที่ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการจำหน่ายคดีออกจากระบบ เป็นระยะเวลาประมาณ 14 เดือน

5.3 สรุปแนวทางเกี่ยวกับการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้ประวิงเวลาการชำระหนี้

จากข้อมูลการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พบว่าลูกหนี้บางรายมีพฤติกรรมประวิงเวลาการชำระหนี้ โดยพยายามที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ แม้ว่าคำร้องจะไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือลูกหนี้ไม่ได้มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือไม่มีช่องทางหรือเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ หรือลูกหนี้ขอยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการโดยไม่สุจริต ซึ่งลูกหนี้ได้อาศัยประโยชน์จากสถานะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) นับแต่ศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาจนถึงวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ หรือลูกหนี้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ หรือคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการในที่สุด การที่ลูกหนี้มายื่นคำร้องฟื้นฟูกิจการและเข้าสู่สถานะพักชำระหนี้ ซึ่งลูกหนี้เหล่านี้มีพฤติกรรมในลักษณะประวิงเวลาสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) กรณีที่ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการมากกว่า 2 ครั้ง
- 2) กรณีที่ลูกหนี้ยื่นคำร้องโดยไม่สุจริต
- 3) ลูกหนี้ไม่เข้าหลักเกณฑ์หรือไม่มีเหตุในการฟื้นฟูกิจการ
- 4) ถอนคำร้องระหว่างการไต่สวน

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้เหล่านี้มีพฤติกรรมอาศัยความคุ้มครองทางกฎหมาย เพื่อให้หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินธนาคาร อันเป็นการประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อเป็นการชะลอการดำเนินคดีทางแพ่ง อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการให้สำเร็จโดยมีระยะเวลาเฉลี่ยที่ธนาคารไม่ได้รับการชำระหนี้ตั้งแต่เริ่มมีการผิदनชำระหนี้เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปีกว่า ซึ่งทำให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะต้องเสียโอกาสในการใช้สิทธิติดตามการชำระหนี้จากลูกหนี้ดังกล่าว และต้องสูญเสียทรัพยากรทางด้านเวลาการทำงานของพนักงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายและค่าทนายความ นอกจากนี้ ยังส่งผลต่อเจ้าหนี้ทั้งหลาย รวมทั้งสถาบันการเงินอื่นที่ประสบปัญหาในลักษณะเดียวกัน

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายคดีล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา มีการบังคับใช้สภาวะพักชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay) เพื่อป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มีขอบ Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) โดยมีการจำกัดสภาวะพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายต่อเนื่อง กรณีคดีที่กำลังพิจารณาหรือถูกยกฟ้องภายในหนึ่งปีก่อนฟ้อง สภาวะพักชำระหนี้จะมีผล 30 วันเท่านั้น เว้นแต่จะขอให้ศาลขยายระยะเวลาดังกล่าว แต่ถ้าคำร้องถูกยกสองครั้งภายในหนึ่งปี การฟ้องครั้งใหม่ไม่มีการบังคับใช้สภาวะพักชำระหนี้ เว้นแต่จะแสดงต่อศาลให้เห็นเป็นอย่างอื่นซึ่งสภาวะพักชำระหนี้ เป็นคำสั่งของศาลที่ทำให้กระบวนการบังคับชำระหนี้ระงับลง แต่มีข้อยกเว้น การผ่อนปรนลูกหนี้จากกระบวนการเรียกให้ชำระหนี้ โดยยื่นฟ้องคดีล้มละลายต่อเจ้าพนักงานในคดีล้มละลาย ซึ่งเป็นการจำกัดการคุ้มครองสภาวะพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีครั้งใหม่ โดยบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการฟ้องครั้งใหม่นั้นไม่สุจริต และให้คู่ความที่กล่าวอ้างขอให้บังคับใช้สภาวะพักชำระหนี้เพื่อโต้แย้งข้อสันนิษฐานด้วยพยานหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้หากลูกหนี้ขอฟื้นฟูกิจการแล้วไม่สำเร็จ ศาลล้มละลายจะมีคำสั่งให้ล้มละลายหรือเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชี เพื่อป้องกันลูกหนี้ที่ไม่สุจริตอาศัยการพักชำระหนี้ได้ สำหรับประเทศอังกฤษ เมื่อลูกหนี้ได้มีการยื่นขอฟื้นฟูกิจการหรือขอจัดการทรัพย์สินเป็นครั้งที่ 2 สภาวะการผ่อนเวลากำหนดชำระหนี้ (Moratorium) จะยังไม่เริ่มโดยทันทีเมื่อศาลรับคำร้อง แต่จะเริ่มเมื่อมีศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เพื่อเป็นการป้องกันการขอจัดการทรัพย์สินที่ไม่สุจริตและอาศัยสภาวะการผ่อนเวลากำหนดชำระหนี้ ซึ่งรูปแบบของสภาวะผ่อนเวลากำหนดชำระหนี้ของประเทศไทยนั้น เป็นแนวคิดที่จะมีการประนีประนอมมากกว่าการพักบังคับชำระหนี้ โดยจะบังคับสิทธิของเจ้าหนี้เป็นการชั่วคราว แต่จะไม่ปิดเป็นสิทธิของเจ้าหนี้ที่ใช้สิทธิหักลบกลบหนี้ บอกลีกสัญญา หรือกระทำการอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น ในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอาจจะต้องพิจารณาถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นลูกหนี้ เจ้าหนี้ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขอฟื้นฟูกิจการดังกล่าว

ทั้งนี้ เมื่อลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามกฎหมายของประเทศไทยและประเทศอังกฤษจะไม่อนุญาตให้ลูกหนี้ถอนคำร้องขอ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ลูกหนี้ใช้กระบวนการทางกฎหมายเพื่อประวิงเวลามีให้เจ้าหนี้ได้รับการชำระหนี้ หรือกระทำการไม่สุจริตใด ๆ

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งหากลูกหนี้มีเจตนาไม่สุจริตก็สามารถใช้ช่วงเวลากำหนดชำระหนี้ในการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินได้ โดยที่เจ้าหนี้ไม่สามารถล่วงรู้ได้ ซึ่งสำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/66 เพียงแต่บัญญัติให้ผู้บริหารแผนต้องจัดทำรายงานการปฏิบัติตามแผนเสนอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทุกรอบสามเดือนเท่านั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายคดีล้มละลายของประเทศไทย มีการกำหนดให้ผู้บริหารแผนจะต้องรายงานสถานะทางการเงินให้แก่เจ้าหนี้ หรือ

คณะกรรมการเจ้าหน้าที่ทราบ และกำหนดให้ผู้บริหารแผนต้องแจ้งหรือให้ข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้แก่
คณะกรรมการเจ้าหน้าที่ทราบ และให้อำนาจคณะกรรมการเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบสถานะทางการเงินและการ
ดำเนินการของลูกหนี้ได้

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

การที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยมียอดสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) เพิ่มขึ้นทุกปี จึงจำเป็นที่จะต้องบริหารจัดการสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) เพื่อให้สินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) มีปริมาณลดลง โดยการปรับโครงสร้างหนี้กับลูกหนี้ที่มีสถานะเป็นสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPLs) อย่างไรก็ตาม ลูกหนี้บางรายไม่สามารถปรับโครงสร้างหนี้ได้ด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง และลูกหนี้บางรายก็ไม่ให้ความร่วมมือในการปรับโครงสร้างหนี้ ดังนั้น ธนาคารจึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินคดีทั้งคดีแพ่งกับลูกหนี้ ผู้จำนอง และผู้ค้ำประกัน รวมทั้งดำเนินการบังคับคดีจนกระทั่งการดำเนินคดีล้มละลาย แต่ในบางกรณีลูกหนี้บางรายก็เลือกที่จะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของตนเอง เพื่อรักษาความอยู่รอดของธุรกิจ โดยกระบวนการฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการทางกฎหมายที่ช่วยให้ลูกหนี้สามารถแก้ไขปัญหาทางการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ลูกหนี้ได้มีโอกาสในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกิจการ และเพื่อให้การดำเนินธุรกิจยังสามารถดำเนินต่อไปได้ โดยเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้เจรจากรงชำระหนี้ และ/หรือ ปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้หลายรายได้ในเวลาเดียวกัน และยังเป็นโอกาสเปิดโอกาสให้ลูกหนี้ได้ปรับปรุงแผนธุรกิจของตนเพื่อให้ดำเนินธุรกิจต่อไปได้โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย ซึ่งลูกหนี้สามารถเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการได้โดยการยื่นคำร้องขอเพื่อนำคดีขึ้นสู่ศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการอันเป็นวิธีการที่แก้ไขปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ เพื่อให้ลูกหนี้สามารถกลับมาดำเนินธุรกิจได้อีกครั้งหนึ่งโดยปราศจากหนี้สิน เมื่อลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง และศาลมีคำสั่งรับคำขอฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายจากสถานะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/12 ทันที ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินธุรกิจของตนเองได้โดยปราศจากเหตุรบกวน ลูกหนี้จะไม่ถูกฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งหรือบังคับชำระหนี้ หรือบังคับจำนองทรัพย์สิน แต่ก็มีลูกหนี้บางรายอาศัยความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินของบรรดาเจ้าหนี้ อันเป็นการประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อเป็นการชะลอการดำเนินคดีทางแพ่ง หรือการบังคับคดีของเจ้าหนี้ เพื่อที่ลูกหนี้จะได้ยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการให้สำเร็จ ส่งผลกระทบโดยตรงกับเจ้าหนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินซึ่งต้องแบกรับภาระจากหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans : NPLs) ที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลต่อภาพรวมของเศรษฐกิจภายในประเทศ

จากการสำรวจคดีฟื้นฟูกิจการของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการมีจำนวน 14 ราย โดยมีลูกหนี้บางรายพยายามที่จะเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อ

ประวิงเวลาการชำระหนี้ จำนวน 5 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 36 ซึ่งมีพฤติกรรมในลักษณะประวิงเวลาดังนี้

- 1) ลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการมากกว่า 2 ครั้ง
- 2) ลูกหนี้ยื่นคำร้องโดยไม่สุจริต
- 3) ลูกหนี้ไม่เข้าหลักเกณฑ์ หรือไม่มีเหตุในการฟื้นฟูกิจการ
- 4) ลูกหนี้ถอนคำร้องระหว่างการไต่สวน

จึงอาจสรุปได้ว่าลูกหนี้เหล่านี้มีพฤติกรรมอาศัยความคุ้มครองทางกฎหมาย เพื่อให้หลุดพ้นจากการเร่งรัดหนี้สินธนาคาร อันเป็นการประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อเป็นการชะลอการดำเนินคดีทางแพ่ง อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ไม่ได้มีความตั้งใจที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการให้สำเร็จโดยมีระยะเวลาเฉลี่ยที่ธนาคารไม่ได้รับการชำระหนี้ตั้งแต่เริ่มมีการผิณฑ์ชำระหนี้เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปีกว่า ซึ่งทำให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะต้องเสียโอกาสในการใช้สิทธิติดตามการชำระหนี้จากลูกหนี้ดังกล่าว และต้องสูญเสียทรัพยากรทางด้านเวลาการทำงานของพนักงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายและค่าทนายความนอกจากนี้ ยังส่งผลต่อเจ้าหนี้ทั้งหลาย รวมทั้งสถาบันการเงินอื่นที่ประสบปัญหาในลักษณะเดียวกัน

6.2 ข้อเสนอแนะ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ลูกหนี้บางส่วนประวิงเวลาการชำระหนี้โดยการเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการเพื่อให้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากสภาวะพักชำระหนี้ รายละเอียดดังนี้

ประการที่หนึ่ง การเริ่มต้นของสภาวะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) สำหรับในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป ซึ่งตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/12 เมื่อลูกหนี้ได้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง และศาลมีคำสั่งรับคำขอฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายจากสภาวะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) ทันที แม้ว่าในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งก่อนหน้า ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ หรือลูกหนี้ถอนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ หรือคำสั่งให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งหากลูกหนี้ประสงค์จะยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการอีกครั้งก็สามารถทำได้ภายใต้ที่กฎหมายกำหนด และการเริ่มต้นของสภาวะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) ก็จะมีผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้อง จึงทำให้ลูกหนี้ที่ไม่สุจริตและต้องการประวิงเวลาการชำระหนี้ ไม่ต้องการถูกฟ้องร้องหรือถูกบังคับคดี ได้รับประโยชน์ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้บัญญัติเกี่ยวกับการบังคับใช้สภาวะพักการชำระหนี้ (Applicability of Automatic Stay) เพื่อป้องกันการฟ้องคดีล้มละลายที่มีขอบ Bankruptcy Abuse Prevention and Consumer Act of 2005 (BAPCPA) โดยมีการจำกัดสภาวะพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีล้มละลายต่อเนื่องกรณีคดีที่กำลังพิจารณาหรือถูกยกฟ้องภายในหนึ่งปีก่อนฟ้อง สภาวะพักชำระหนี้จะมีผล 30 วันเท่านั้น เว้นแต่จะ

ขอให้ศาลขยายระยะเวลาดังกล่าว แต่ถ้าศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องหรือยกคำร้องทั้งสองครั้งภายในหนึ่งปี การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งใหม่จะไม่มี การบังคับใช้ภาวะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) เว้นแต่จะแสดงต่อศาลให้เห็นเป็นอย่างอื่น ซึ่งสภาวะพักชำระหนี้เป็นคำสั่งของศาลที่ทำให้กระบวนการบังคับชำระหนี้ระงับลง แต่มีข้อยกเว้น การผ่อนปรนลูกหนี้จากกระบวนการเรียกให้ชำระหนี้ โดยยื่นฟ้องคดีล้มละลายต่อเจ้าพนักงานในคดีล้มละลาย ซึ่งเป็นการจำกัดการคุ้มครองสภาวะการพักชำระหนี้ในการฟ้องคดีครั้งใหม่ โดยบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการฟ้องครั้งใหม่นั้นไม่สุจริต และให้คู่ความที่กล่าวอ้างขอให้บังคับใช้สภาวะพักชำระหนี้ (Automatic Stay) เพื่อโต้แย้งข้อสันนิษฐานต้องมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้หากลูกหนี้ขอฟื้นฟูกิจการแล้วไม่สำเร็จ ศาลล้มละลายจะมีคำสั่งให้ล้มละลายหรือเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชี เพื่อป้องกันลูกหนี้ที่ไม่สุจริตอาศัยการพักชำระหนี้ได้ สำหรับประเทศอังกฤษ เมื่อลูกหนี้ได้มีการยื่นขอฟื้นฟูกิจการหรือขอจัดการทรัพย์สินเป็นครั้งที่ 2 สภาวะการผ่อนเวลาการชำระหนี้ (Moratorium) จะยังไม่เริ่มโดยทันทีเมื่อศาลรับคำร้อง แต่จะเริ่มเมื่อมีศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เพื่อเป็นการป้องกันการขอจัดการทรัพย์สินที่ไม่สุจริตและอาศัยสภาวะการผ่อนเวลาการชำระหนี้ ซึ่งรูปแบบของสภาวะผ่อนเวลาการชำระหนี้ของประเทศไทยนั้น เป็นแนวคิดที่จะมีการประนีประนอมมากกว่าการพักบังคับชำระหนี้ โดยจะจับสิทธิของเจ้าหนี้เป็นการชั่วคราว แต่จะไม่บิดเบือนสิทธิของเจ้าหนี้ที่ใช้สิทธิทักท้วงหนี้ บอกลีกสัญญา หรือกระทำการอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น ในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอาจจะต้องพิจารณาถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นลูกหนี้ เจ้าหนี้ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขอฟื้นฟูกิจการดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบแนวทางของทั้งสองประเทศแล้ว แนวทางของประเทศไทยน่าจะเหมาะสมและส่งผลกระทบต่อลูกหนี้ที่สุจริตที่ได้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ ดังนั้น จึงเห็นควรที่จะนำบทบัญญัติของประเทศไทย มาปรับใช้กับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 เพื่อเป็นการป้องกันการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการที่มีลักษณะเพื่อประวิงเวลาชำระหนี้ และอาศัยประโยชน์จากสภาวะพักชำระหนี้ของลูกหนี้

ประการที่สอง กรณีที่ลูกหนี้ยื่นฟื้นฟูกิจการครั้งแรกไม่สำเร็จ และมีการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป ควรให้ลูกหนี้หรือผู้บริหารแผนมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน บัญชีรายการทรัพย์สินของลูกหนี้ และผลการปฏิบัติตามแผนเสนอต่อเจ้าหนี้ หรือคณะกรรมการเจ้าหนี้ทราบ เพื่อป้องกันปัญหาการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งหากลูกหนี้มีเจตนาไม่สุจริตก็สามารถใช้ช่วงเวลาการพักชำระหนี้ในการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินได้ โดยที่เจ้าหนี้ไม่สามารถล่วงรู้ได้ ซึ่งสำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาตรา 90/66 เพียงแต่บัญญัติให้ผู้บริหารแผนต้องจัดทำรายงานการปฏิบัติตามแผนเสนอต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทุกรอบสามเดือนเท่านั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายคดีล้มละลายของประเทศไทย มีการกำหนดให้

ผู้บริหารแผนจะต้องรายงานสถานะทางการเงินให้แก่เจ้าหนี้ หรือคณะกรรมการเจ้าหนี้ทราบ และกำหนดให้ผู้บริหารแผนต้องแจ้งหรือให้ข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการเจ้าหนี้ทราบ และให้อำนาจคณะกรรมการเจ้าหนี้เข้าไปตรวจสอบสถานะทางการเงินและการดำเนินการของลูกหนี้ได้ เพื่อเป็นการป้องกันการยักยอกถ่ายเททรัพย์สินของลูกหนี้ ดังนั้น จึงเห็นควรที่จะนำบทบัญญัติของประเทศอังกฤษมาปรับใช้กับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยอาจเพิ่มกรณีที่ศาลอยู่ระหว่างการพิจารณาคำร้องขอฟื้นฟูกิจการที่มากกว่า 3 เดือน ให้ลูกหนี้การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน บัญชีรายการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อศาลหรือเจ้าหนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการที่มีลักษณะเพื่อประวิงเวลาชำระหนี้ และอาศัยประโยชน์จากสภาวะพักการชำระหนี้ของลูกหนี้

ประการที่สาม กรณีที่ลูกหนี้บางรายยื่นฟื้นฟูกิจการไม่สำเร็จ เนื่องจากศาลได้สวนคำร้องขอฟื้นฟูกิจการแล้วเห็นว่าลูกหนี้มีเจตนาทุจริต จึงมีคำสั่งยกคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และมีคำสั่งให้พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดลูกหนี้ ซึ่งมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ให้นิยามของคำว่า “บุคคลล้มละลายทุจริต คือ บุคคลล้มละลายที่ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดตามมาตรา 163 ถึงมาตรา 170 แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือมีความผิดเกี่ยวกับการล้มละลายฐานยกยอกหรือฉ้อโกงตามกฎหมายลักษณะอาญา” ซึ่งจะส่งผลให้เมื่อลูกหนี้ยื่นคำขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย ห้ามมิให้ศาลมีคำสั่งเห็นชอบกับการประนอมหนี้ หรือในกรณีที่เมื่อศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว ห้ามมิให้ศาลมีคำสั่งปลดจากล้มละลาย นอกจากจะมีเหตุผลพิเศษ และลูกหนี้ได้ล้มละลายแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งเป็นบทบัญญัติในกระบวนการล้มละลายที่มีเจตนาในการลงโทษผู้ที่มีเจตนาไม่สุจริต

ซึ่งจะเห็นได้ว่า นิยามของคำว่าบุคคลล้มละลายทุจริต ยังไม่ได้บัญญัติรวมไปถึงกรณีของการยื่นขอฟื้นฟูกิจการที่ลูกหนี้ยื่นขอฟื้นฟูกิจการโดยมีเจตนาทุจริต ซึ่งเจตนารมณ์ของกระบวนการฟื้นฟูกิจการก็เพื่อที่จะประคับประคองกิจการและช่วยเหลือกิจการที่ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินให้สามารถฟื้นตัวและสามารถกลับมาดำเนินธุรกิจต่อไปได้ อีกทั้ง ยังเป็นการให้โอกาสลูกหนี้ในการปรับปรุงฐานะทางการเงินของตนเองให้ดีขึ้น โดยการฟื้นฟูกิจการต้องมีช่องทางและศักยภาพในการดำเนินกิจการที่ดีต่อไปได้ในอนาคต ประกอบกับการฟื้นฟูกิจการย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เมื่อลูกหนี้ยื่นฟื้นฟูกิจการโดยมีเจตนาทุจริต หวังที่จะได้รับประโยชน์จากสภาวะพักชำระหนี้ เพื่อประวิงเวลาการชำระหนี้ หรือเพื่อประวิงเวลาไม่ให้ถูกเจ้าหนี้ยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาล หรือบังคับคดี ลูกหนี้ที่มีลักษณะเช่นนี้ ควรที่จะได้รับบทลงโทษตามกฎหมายเช่นเดียวกับกรณีบุคคลล้มละลายที่ทุจริต เพื่อเป็นการป้องกันการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการที่มีลักษณะเพื่อประวิงเวลาชำระหนี้ และอาศัยประโยชน์จากสภาวะพักการชำระหนี้ของลูกหนี้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- วิชา มหาคุณ, คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย เรื่อง กระบวนพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้, พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2559
- เอื้อน ชุนแก้ว และวรนันยา ใช้เทียมวงศ์, คู่มือการศึกษากฎหมายฟื้นฟูกิจการ, พิมพ์ครั้งที่ 12 กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 2563
- กมล ธีรเวชพลกุล, คำบรรยายกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 2561
- ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2563, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/AannualReport2563.pdf> [11 กันยายน 2564]
- ธนาคารแห่งประเทศไทย, ข้อมูล Gross NPLs และ Net NPLs สินเชื่อแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องและค่าปรับจำแนกตามกลุ่มประเภทสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย [ออนไลน์], 11 กันยายน 2564. แหล่งที่มา https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/ReportPage.aspx?reportID=432&language=th
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2555 [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2555.aspx> [11 กันยายน 2564]
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2556 [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2556.aspx> [11 กันยายน 2564]
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2557 [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2557.aspx> [11 กันยายน 2564]
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2558 [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2558.aspx> [11 กันยายน 2564]
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2559 [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2559.aspx> [11 กันยายน 2564]
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2560 [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/รายงานประจำปี-2560.aspx> [11 กันยายน 2564]
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2561 [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/aaa.aspx> [11 กันยายน 2564]

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2562 [ออนไลน์], แหล่งที่มา https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/Annual_Report_2019.aspx [11 กันยายน 2564]

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, รายงานประจำปี 2563 [ออนไลน์], แหล่งที่มา https://www.exim.go.th/th/Annual-Reports/Annual_Report_2019.aspx [11 กันยายน 2564]

กองสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ สำนักงานศาลยุติธรรม [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://iprd.coj.go.th/th/content/category/detail/id/10/cid/10239/iid/194229> [11 พฤศจิกายน 2564]

รายการรหัสประเภทธุรกิจ จำแนกตามหมวดธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://tsic.dbd.go.th/index> [13 พฤศจิกายน 2564]

ไกรยง ติวราภรณ์ศานต์. ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการพักบังคับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาคีรัฐร่วมเอกชน วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2552

ณัฐสุดา อรอินทร์. ปัญหาการฟื้นฟูกิจการภายใต้พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 กรณีศึกษาหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ, เอกัตศึกษานิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558

ลีลาชนก สงวนรักศักดิ์. การฟื้นฟูกิจการแบบเร่งรัด. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วารสารณ์ อาษาพร. แนวคิดทางกฎหมายในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ : ศึกษาร่างพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่...) พ.ศ.... , วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

กิตติราช บุรณสิทธิเวช. การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการครั้งที่ 2, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2556.

คชาบุญ กิจมณีโชติ 2555, กฎหมายฟื้นฟูกิจการ : ศึกษากรณีการเปลี่ยนกระบวนการจากการฟื้นฟูกิจการเป็นกระบวนการล้มละลาย, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ศศิอนงค์ จงกลณี. การพักบังคับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ, วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544

สำนักข่าวอิสรา, พบ 2 เจ้าหนี้เอิร์ธฯ ก.ล.ต.สอบหนี้เทียม 2.3 หมื่นล.!แจ้งเลิกกิจการแล้ว-โชว์รายได้หลักพัน [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://www.isranews.org/content-page/item/74012-inves-74012.html> [12 พฤศจิกายน 2564]

ภาษาอังกฤษ

11 U.S.C. Section. (online) Available From : <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/11>
[2021,November 13]

insolvency act 1986. (online) Available From : https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/45/pdfs/ukpga_19860045_en.pdf [2021,November 13]

ประวัติผู้เขียนเอกัตศึกษา

นางสาววรุณกมล ประเสริฐศรี

เกิดวันที่ 22 เมษายน 2533 ที่จังหวัดเชียงใหม่

จบการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2555

ปัจจุบันทำงานในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่แก้ไขหนี้ ฝ่ายบริหารหนี้ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย